

Pred petdesetimi leti je Mednarodna organizacija dela pri Svetovni zdravstveni organizaciji sprejela konvencijo, s katero je prepovedala nočno delo žensk stran 16

»To doživljam kot katastrofo!« stran 3

 Preizkusni kamen prijateljstva
 Štirinajst ljudi brez strehe

Bo sploh kdo pomagal nesrečnikom? stran 11

VESTNIK

Murska Sobota, 20. november 1997, leto XLIX, št. 47, cena 190 SIT

VREME

Ob koncu tedna bo prevladovalo oblačno vreme z občasnimi padavinami, ki bodo v nižinah kot dež. Topleje bo.

20. november, čet.,	Edmund
21. november, pet.,	Albert
22. november, sob.,	Cecilija
23. november, ned.,	Klemen
24. november, pon.,	Ivan
25. november, tor.,	Katarina
26. november, sredo,	Peter

Klemen zaklene, Katarina gruča, Andrej (30. november) vse s snegom zaodene.

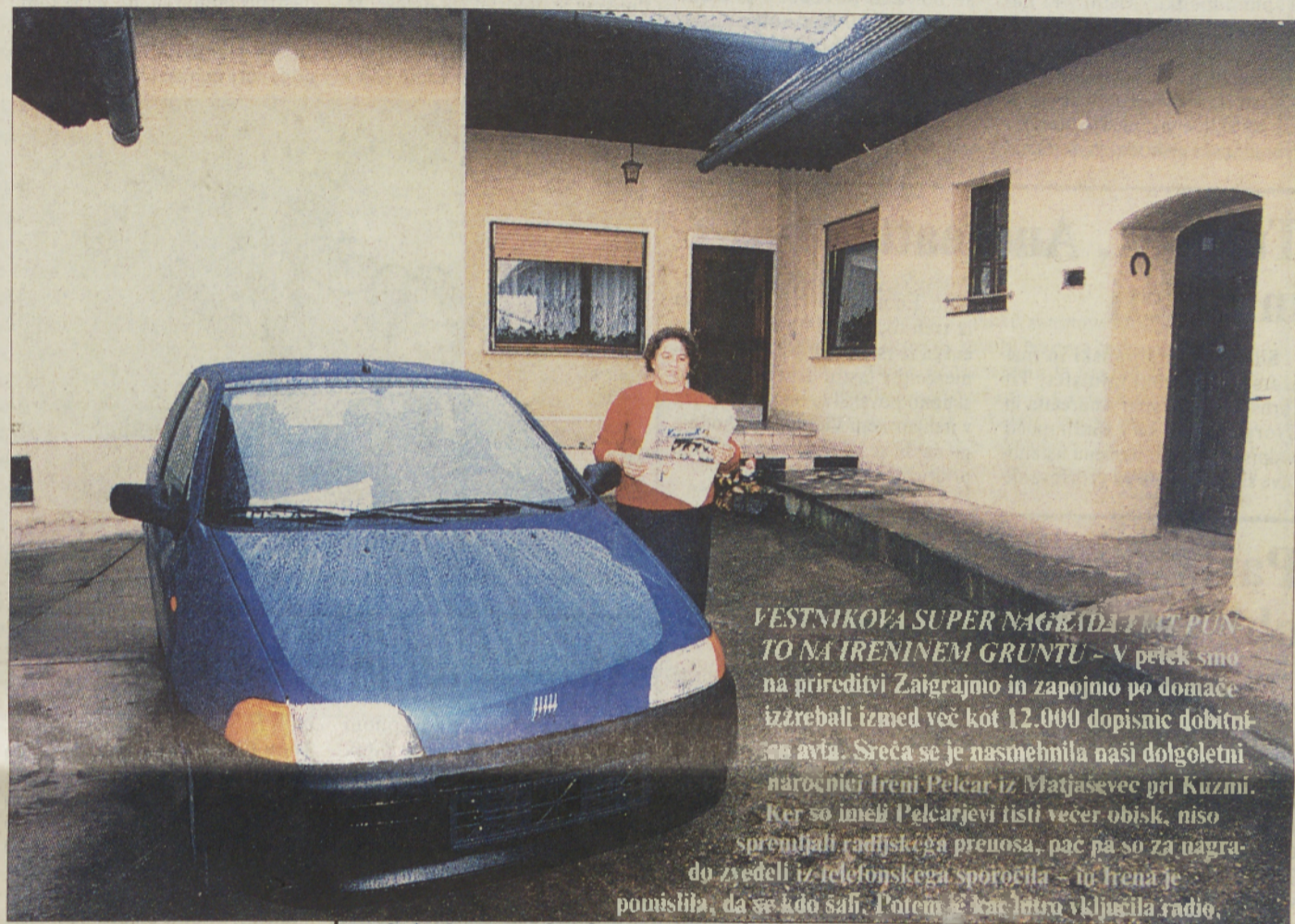
Lunine mene: sonce bo 21. novembra vzhlo ob 7 uri in 11 minut, zašlo pa ob 16 uri in 25. minut, dan je dolg 9 ur in 14 minut. V soboto, 22. novembra, se bo 58 minut po polnočviden zadnji krajec lune.

Kriminalna dejanja so bila, so in bodo!

Kriminalisti obiskali rogašovsko občino Tam, kjer je dim, je tudi ogenj ... ali pa je ogenj že bil stran 3

Preberite in si izberite svojega predsednika

Predsedniški kandidati te dni zagotavljajo, da bodo predsedniki vseh prebivalcev Slovenije. Da ob nastopu svojega mandata tega ne bi pozabili in da bi si ob načinih, ki jih ponujajo za reševanje problemov, ki tarejo ljudi ob Muri, lahko o njih ustvarili svojo lastno sodbo, smo jih v anketi povprašali: kaj menijo o regionalizaciji Slovenije, kako bi rešili problem meje na Hotizi, ali vidijo podobnosti med štajerskimi Slovenci v Avstriji in t. i. staronemško manjšino pri nas ter kako bi rešili romsko vprašanje v Sloveniji strani 8 in 9

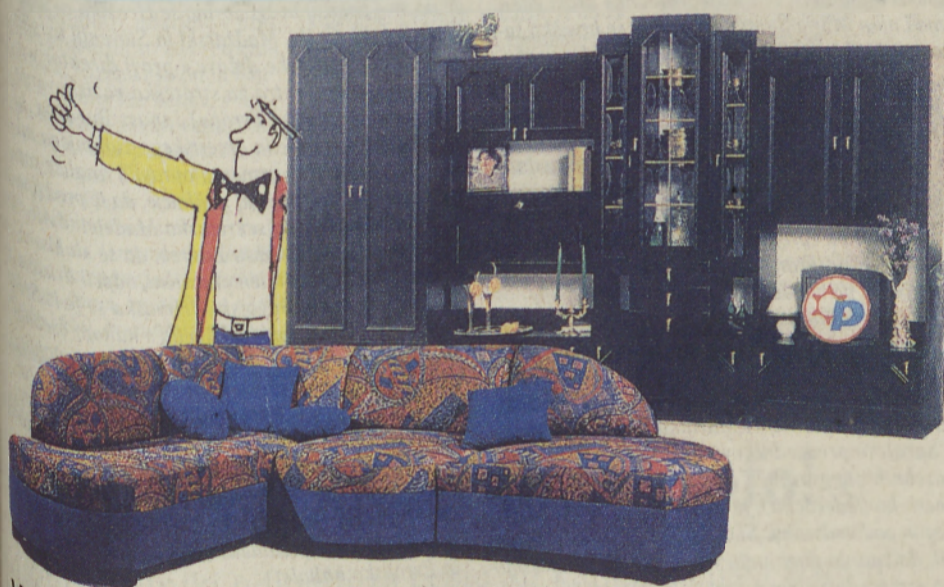

VESTNIKOVA SUPER NAGRAJDA FIAT PUNTO NA IRENINEM GRUNTU - V petek smo na prireditvi Zaigramo in zapojno po domače izzbirali izmed več kot 12.000 dopisnic dobitnika avta. Sreča se je nasmehnila naši dolgoletni naročnici Ireni Pelcar iz Matjasevec pri Kuzmi. Ker so imeli Pelcarjevi tisti večer obisk, niso sprejeli radijskega prenosu, pač pa so za nagrado zvedeli iz telefonskega sporočila - to Irena je pomislila, da se kdo šali. Potem je kar hitro vključila radio,

in ko je napovedovalec ponovil, na cigaretnem gruntu bo pristal fiat punto, je odpradel dvom. Irena, mož Herman, sin Igor in snaha Sonja so se kar se da hitro odpeljali v Mursko Soboto in na javni prireditvi je Irena prevzela avtomobil, ki je potem pristal na njenem gruntu, kakor je razvidno s posnetka. Irena nam je povedala, da v svojem življenju nikoli ni ničesar »zadelo«, zdaj pa je naenkrat dobila tako veliko nagrado.

Srečo prinaša VESTNIK! - S. S., fotografija: J. Z.

Najmanj novih vinogradov v Prekmurskih goricah stran 5

Vse poti vodijo v

V Salonu pohištva v Murski Soboti in PE Les pohištvo v Beltincih velika izbira uvoženih regalov in garnitur kavčev po izredno ugodnih cenah:

- regali že od 71.769,00 SIT
- spalnice že od 78.719,00 SIT
- garniture kavčev že od 73.099,00 SIT
- otročja soba že od 61.751,00 SIT
- kuhinjsko pohištvo, lestenci, tapih različnih oblik že od 6.730,00 SIT.

Vse blago vam ne glede na oddaljenost pripeljejo na dom brezplačno, za vse vrste kuhinj organizirana strokovna montaža.

Pri nakupu nad 30.000,00 SIT dobite še 5 % dodatni popust.

Prednovoletni paketi, ki nam jih polaga na mizo oblast, prihajajo. Pojasnjujejo nam recepte za dolgo starost (pokojsnine), obelodanili so varčevanje in obljubili nov razvojni cikel. Toda ali ni že prepozno. Verjetno ne, kajti če korajža velja, potem pač bodimo korajžni in sprejmemo predlagano z odprtimi rokami. Na tem mestu se v paket varčevanja ne bom spuščal, kajti njegovo predstavitev si lahko preberete v pričujoči številki. Je pa res, da nam s paketom varčevanja država ponuja tudi nekaj

jem, posredno pa je povezan tudi z oblastnim varčevanjem. V paketu je nedvoumno poudarjeno varčevanje v javnem sektorju in tu se odpira problem na lokalni ravni. Ne samo bolnice, tu so še šole in druge institucije širšega lokalnega pomena, ki naravnost kličejo po drugačnem političnem pristopu ali odnosu do teh institucij, če seveda hočemo, da ohranimo sedanjo raven pogojno rečeno javnega servisa, če ga že izboljšati ni mogoče. Ko se spustimo na raven teh institucij, se šele pokaže, kako

Zategnjen pas blaginje

novih miselnih vzorcev, ki po svoji logiki in tudi donosnosti morda niso zgrešeni. Kako si sicer razložiti obdavčitev bančnih bilančnih vsot ali prodajo vrednostnih papirjev. Oblast je očitno ugotovila, da njeni apeli za znižanje obrestnih mer pri bančnem oligopolu ne zaležejo kaj prida, in s predlaganimi obdavčitvami bank pričakuje posredno znižanje obrestnih mer na hranilne vloge, kajti banke že ne bodo ostale brez svojih dobičkov, in pretok letih v direktne vloške v podjetja v obliki nakupov delnic. Za gospodarstvo bi bil to gotovo najcenejši kapital, za vlagatelje pa vsaj nekajkrat donosnejša naložba od varčevanja na bančnem računu. Toda revolucije sam ukrep verjetno ne povzročil, kajti izkušnje finančnih inženiringov novodobnega kapitalizma so pregrenke, da bi šli ljudje kar tako na led, čeprav gre po vsebini za povsem drugo obliko »varčevanja«.

Vzporedno s tem se dogaja lokalna scena in del nje je bolnica, ki je pod vodo. Na tej ravni se ponovno kaže odnos med centrom in obrob-

jem, posredno pa je povezan tudi z oblastnim varčevanjem. V paketu je nedvoumno poudarjeno varčevanje v javnem sektorju in tu se odpira problem na lokalni ravni. Ne samo bolnice, tu so še šole in druge institucije širšega lokalnega pomena, ki naravnost kličejo po drugačnem političnem pristopu ali odnosu do teh institucij, če seveda hočemo, da ohranimo sedanjo raven pogojno rečeno javnega servisa, če ga že izboljšati ni mogoče. Ko se spustimo na raven teh institucij, se šele pokaže, kako

J. VOTEK

Poročila o financiranju volilne kampanje

Predsedniški kandidati so morali enajst dni pred volitvami vložiti v državni zbor vmesna poročila o financiranju volilne kampanje.

Kandidat	zbral	porabil
Tone Peršak	354.000 SIT	0
Marjan Cerar	15.196.814,5 SIT	14.994.689,5 SIT
Milan Kučan	11.710.000 SIT	0
Jože Bernik	2.000 SIT	0
Janez Podobnik	4.000.000 SIT	2.753.295,40 SIT
Franc Miklavčič	148.000,00 SIT	0
Marjan Poljšak	0	0
Bogomir Kovač	-	220.000 SIT

Proračunski primanjkljaj višji za 33 milijard

Vlada je v parlamentarni postopek vložila dopolnjen predlog državnega proračuna za letošnje leto. Po tem dopolnilu naj bi bili skupni odhodki v višini 742 milijarde tolarjev, kar je pet milijard tolarjev več od prvotno predlaganih. Od tega naj bi na ministrstvo za šolstvo in šport namenili 2,3 milijarde tolarjev. Proračunski prihodki za letošnje

leto bodo po vladnih predvidevanjih ostali nespremenjeni in bodo znašali 710 milijard tolarjev. Proračunski primanjkljaj se bo tako povzpela s prvotno predvidenih 0,9 odstotka na 1,2 odstotka BDP in bo znašal 33 milijard tolarjev. V dopolnjenem predlogu proračuna zadolževanje ostaja enako in znaša 54 milijarde tolarjev.

Meddržavna pogodba

Meja s Hrvaško ni prejudicirana

Na parlamentarnih odborih se je začela živahna razprava o sporazumu med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o obmejnem prometu in sodelovanju. Poslanci so ob obravnavi meddržavne pogodbe na posameznih odborih izrazili bojazen, da bo pogodba prejudicirala tudi prihodnjo mejo. Ministrstvo za zunanje zadeve je na poslance naslovilo pismo, v katerem jim razlaga, da za slednje ni bojazni.

Sporazum naj bi olajšal življenje ljudi ob meji, ki bodo dobili posebne dovolilnice. Sporazum ureja tudi lovske in ribolovske dejavnosti, ureja položaj dvolaštinstva, carinske zadeve, regulira

vsaki strani obsegalo približno deset kilometrski pas. V obmejnem območju, ki ga je za slovensko stran izdelalo ministrstvo za okolje in prostor, pa niso našete občine, temveč posamezna naselja, saj se obmejno območje ne pokriva z mejami občin. Od tu najbrž tudi bojazen posameznih poslancev, da bo ta sporazum prejudiciral določanje poznejše meje. Ministrstvo za zunanje za-

deve je v svojem odgovoru poslancem izrecno zatrjalo, da na podlagi tega sporazuma ne bo nastala poznejša meja s Hrvaško, saj naj bi to onemogočal 59. člen sporazuma. To določbo bi po njihovem morala upoštevati tudi mednarodna arbitraža, v kolikor bi do nje seveda prišlo.

Precej negotovanja med poslanci je povzročila tudi neusklajenost sporazuma v slovenskem in hrvaškem izvodu, kar pa po mnenju MZZ naj ne bi bilo nič nenavadnega za meddržavne pogodbe, saj sporazumi običajno niso dobesedni prevod, temveč so vsebinsko usklajeni, to pa naj bi bilo v mednarodni praksi ne samo dopustno temveč tudi običajno.

Obmejno območje na morju je postalo del sporazuma na zahtevo Slovenije, pri tem pa so prvotnih razlikah med obema stranema glede velikosti določenega območja prišli do kompromisne rešitve, tako da je meja območja na morju na 45° 11' in se dotika kopnega med Porečem in Vrsarjem. Pri obmejnem območju na kopnem so v sporazumu obšli vprašanje spornih treh zaselkov onstran Dragonje (Bužini, Škodelin, Škrile).

Hotize posebej v omenjenem pismu poslancem ministrstvo za zunanje zadeve ne omenja. A. P.

David Lloyd v Prekmurju

Prejšnji teden se je na dvodnevem obisku v Prekmurju mudil britanski veleposlanik David Lloyd, ki v Sloveniji opravlja več funkcij: je predstavnik države, ki je članica Evropske zveze, vodi kontaktno skupino za bivšo Jugoslavijo, je ambasador zveze Nato

in ambasador skupine G7 ter svetovalec evropskega varnostnega sveta. V Murski Soboti je obiskal župana, tovarno Mura. Mesno industrijo Pomurka, bil pa je tudi na območni gospodarski zbornici. Kot je povedal, so se njegovi pogovori nanašali na možnosti

gospodarskega sodelovanja Prekmurja z Veliko Britanijo. Ko se bodo prihodnje leto začela pogajanja o polnopravnem članstvu Slovenije v EZ, bo predsedovala EZ ravno Velika Britanija. Veleposlanik je poudaril, da mora Slovenija dopustiti tuja vlaganja, predvsem v industrijo, saj je to ključ prihodnosti naše države. Čeprav se zaveda, da je tuje vlaganje in lastništvo tujev občutljiva tema za Slovence, je dejal: »Toda če želite npr. obdržati Pomurko, morate dopustiti tuja vlaganja v to podjetje«. Prav tako je poudaril, da se mora slovensko tržišče čimprej prilagoditi zahtevam svobodnega evropskega trga, kar naj bi v prihodnosti prineslo razvoj dežele, ustvarilo nova delovna mesta in moderniziralo slovensko industrijo. Foto: N. J.

Turnšek, Andreatta in Keleti

Slovenski, italijanski in madžarski obrambni minister, Tit Turnšek, Beniamino Andreatta in Gyorgy Keleti, so v Budimpešti podpisali izjavo o namenu ustanovitve skupne enote za vzdrževanje

miru. Enota naj bi bila sestavljena iz treh topniških bataljonov, po enega iz vsake države, ki bodo nameščeni v lastni državi. Njihovo skupno poveljstvo bo imelo sedež v italijanskem Vidmu, v prihodnje pa naj bi se tej obliki sodelovanja pridružile tudi druge države.

Parlamentarna delegacija obiskala Koroške Slovence

Člani parlamentarne komisije za donose s Slovenci v zamejstvu in po svetu so obiskali Slovence na avstrijskem Koroškem in se v poglobljenih pogovorih s predstavniki slovenske manjšine seznanili z njenim položajem. Člani komisije so se v prostorih Zveze bank v Celovcu pogovarjali s predstavniki Slovenske gospodarske zveze, nato pa so se srečali še s predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev, Zveze slovenskih organizacij,

Enotne liste, Krščanske kulturne zveze, Slovenske prosvetne zveze Dušno pastirskega urada in nekaterih drugih organizacij. Šestčlanska delegacija, ki jo vodi predsednik komisije Marijan Schiffrrer, je sprejel generalni konzul RS v Celovcu Jože Jeraj. Delegacija je obiskala tudi Slovensko gimnazijo v Celovcu, dom Sodalitas v Tinjah in strokovno šolo za gospodarske poklice v St. Petru.

Prejšnji teden se je slovenska delegacija pod vodstvom veleposlanice Katje Boh sešla z avstrijskim zunanjim ministrom. Obe strani naj bi se strinjali, da so vprašanja z nemškogovorečimi v Sloveniji zelo zapletena in jih ne bo lahko rešili ter da bo to verjetno daljši proces. Slovenski in avstrijski zunanji minister, Boris Frlec in Wolfgang Schuessel, naj bi se srečala januarja prihodnje leto.

Pojasnilo!

Anonimna Vestnikova bralka je sporočila, da je prišlo v tekstu Meja na nasipu do napake. Stavek »In če bi šla meja po nasipu, bi to pomenilo, da bo od najbližje hiše na Kapci oddaljena samo 12 metrov?« bi se moral glasiti: »In če bi šla meja po nasipu, bi to pomenilo, da bo od najbližje hiše v Kotu oddaljena samo 12 metrov?« A. P.

VESTNIK
Izdaja: Podjetje za informiranje Murska Sobota

Uredništvo: Irma Benko (direktorica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Aleksandra Rituper, Bernarda Balažič-Peček, Amna Potočnik, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Mauček, Štefan Sobočan (novinarji), Nataša Juhnov, Juri Zauneker (fotograf), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Robert J. Kovač (računalniški prelom).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 13, tel. št.: 31 998 (naročniška služba), n. c. 31 960, 33 019 (novinarji Vestnika), Venera (trženje) 33 015, št. telefaksa 32 175. Nenaročeni rokopiisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za III. trimesečje 1997 je 2.350,00 SIT, za naročnike v tujini (računalniški prelom).
Elektronska pošta: vestnik@eunet.si. WWW stran: http://www.p-inf.si.

Američani grozijo Iraku

Iraška kriza se je z izgonom ameriških članov posebne komisije Združenih narodov za nadzor razoroževanja Iraka še zaostrovala, ameriški predsednik Bill Clinton pa je napovedal, da bo v Zlivi poslal letalonosilko George Washington, medtem pa je iraški zunanji minister Mohamed Said Al-Sahaf v Bagdadu ocenil, da lahko ZDA vsak čas napadejo Irak. Al-Sahaf je dodal, da je Bagdad proti spopadu in pozval ZDA k dialogu brez vnaprejšnjega pogojevanja. Generalni sekretar ZN Kofi Anan je v New Yorku napovedal, da naj bi o novih ukrepih proti Iraku v ZN odločali v prihodnjih 24 urah.

Ameriški predsednik Clinton je v Washingtonu dejal, da bodo mednarodne sankcije proti Iraku trajale, dokler bo na oblasti Sa-

dam Husein. Britanski premier Tony Blair pa je resno posvaril Huseina, da bo naredil »zelo zelo hudo napako«, če se ne bo podredil zahtevam Združenih narodov. Britanska vlada je razglasila, da bodo na letalonosilki HMS Invincible, ki pluje v Gibraltar, v bojni pripravljenosti čakala vsa britanska vojaška letala harrier GR-7.

Iz Zagreba piše

Skrajnosti

V 140. členu hrvaške ustave, ki so jo sprejeli 22. decembra 1990, piše, da »Republika Hrvaška ostaja v sestavi SFRJ do novega sporazuma jugoslovanskih republik«. Neodvisni kritiki hrvaškega ustavnega prava so po osamosvojitvi države pogosto opozarjali na to pomanjkljivost, ki v temeljnem državnem zakonu Hrvaško legitimira kot jugoslovansko republiko. »Če smo dosledni,« pravi eden izmed njim Mario Štambuk, »potem se hrvaška samostojnost in neodvisnost opira na sklepe sabora, ko so 8. oktobra 1991 pretrgali vse stike z Beogradom. Na majskem referendumu (1991) so se državljani odločali le med konfederacijo in federacijo SFRJ.« Res je, odgovarja hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman, da je tako imenovane jugoslovanske člene v hrvaški ustavi čas povozil, zato so po šestih letih od sprejema tako imenovane božične ustave prav dr. Franjo Tuđman predlaga prve spremembe, ki pa zaudarjajo po novih skrajnostih.

V 135. členu ustave naj bi prepovedali združevanje Hrvaške z južnoslovanskimi narodi, in to sklepanje kakršnih koli zvez na Balkanu. Ker je skoraj hkrati iz predsedniških dvorov prek hrvaškega veleposlanika v BiH Marinka Baga odpotovala v Sarajevo predsednikova poslanica kot predlog posebnih odnosov med Hrvaško in federacijo BiH (beri: konfederacija), je socialdemokratski poslanec in podpredsednik SDP dr. Zdravko Tomac izjavil, da zadnja dogajanja v hrvaški politiki kažejo na »zmedenost oblasti, ker v ustavi predlaga prepoved delovanja, kakršnega v praksi uresničujes«.

Zelo poenostavljeno rečeno je novi požar v nedograjeni hrvaško-bošnjaški hiši, ki se po 17. marcu 1994 imenuje federacija BiH, zanetila obnovljena stara želja hrvaškega predsednika za navezavo »zgodovinskih hrvaških krajev« v BiH na Zagreb, s čimer bi razočarani Hrvati BiH dobili vsaj nekakšno zadoščenje, pravzaprav nadomestek za propadlo Hrvaško republiko Herceg-Bosno. Toda, takšne posebne zveze, kot jih predlagajo v Zagrebu, bi siliti v podobno dejanje bosanske Srbe z Beogradom - in rodila bi se okrnjena Jugoslavija.

Gozdovi & Cerkev

Vlada je poslala ljubljanski nadškofiji na zadnji vladni seji potrjen odgovor na njen predlog sporazumne poravnave glede vračanja gozdov. Cerkev je že poleti predlagala, naj bi od zahtevanih skupno 28.000 hektarjev gozdov dobila gospodarske gozdove vrnjene v naravi, varovalne bi prodala državi po ceni, določeni v pogajanjih, nekaj pašnikov pa bi podarila kmetom. Vlada je Cerkvi odgovorila s svojim proti-predlogom, ki temelji na načelu, da naj bi velika večina omenjenih gozdov ostala v javni lasti; to naj bi dosegli na dva načina: za zgornje savinjske gozdove vlada predlaga vrnitev v

obliki odškodnine, določene v pogajanjih na podlagi zakona o denacionalizaciji. V zvezi z go-rejnjskimi gozdovi vlada meni, da cerkev - upoštevaje pravno in zgodovinska dejstva - do njih ni upravičena. Cerkvi pa vlada v zameno ponuja financiranje posebnih dejavnosti s pomočjo posebnega cerkvenega sklada. Ti gozdovi naj bi ostali v državni lasti, o finančnih vidikih pa naj bi se vladani in cerkev domenili v pogajanjih. Pisni odgovor vlade je eden od pogojev za soglasje nadškofije za podaljšanje moratorija na reševanje njenih zahtevkov po vrnitvi gozdov. Ta naj bi veljal do konca letošnjega leta.

PETER POTOČNIK

Seja vlade

»Protipralni« posegi države so bili uspešni

Za Nafto Lendava ostajajo stare cene - Pozeba v 68. občinah, suša v 18 občinah - Spremembe kazenskega zakonika - Dvajset zadev suma pranja denarja posredovano policiji in tožilstvu

Na svoji zadnji seji je vlada zavrnila zahteve k višjim neto nabavnim cenam naftnih derivatov. Nafta Lendava je zahtevala višje cene za bencin za 17 odstotkov, za plinsko olje D2 in kurilna olja za 29 odstotkov ter mazutov za 21 odstotkov. Vlada prav tako ni soglašala s predlogom za podražitev znamk za pisma in dopisnice. Pošta Slovenije je namreč zahtevala povišanje cen za 38,4 odstotka.

Naravne nesreče v letu 1997 - 16,9 milijard tolarjev škode

Vlada je obravnavala poročilo o problematiki naravnih nesreč, ki so v letu 1997 prizadele širše območje Slovenije. V poročilu ugotavljajo, da so letos slovensko kmetijstvo, vodna gospodarstva in občinske infrastrukture prizadele predvsem pozebe, suše in neurja s poplavami. Skupna višina prijavljene škode znaša 16,9 milijarde tolarjev. Največ škode so povzročila neurja s točo in poplavami, in sicer za 8,8 milijarde tolarjev. Od tega je bilo na področju kmetijstva povzročeno za dve milijardi tolarjev škode, na občinski infrastrukturi za 3,4 milijarde tolarjev, na vodnogospodarskih objektih in napravah ter naravnih vodotokih pa za 1,3 milijarde tolarjev. Ker je Slovenija zelo plazovito območje, poročilo tudi ugotavlja, da bi bilo za sanacijo najbolj perečih plazov potrebnih 2,1 milijarde tolarjev. Pozeba je povzročila škodo v 68 občinah, ki so prijavile škodo v višini 5,3 milijarde tolarjev, medtem ko je suša prizadela 18 občin, ki so utrpeli za 2,8 milijarde tolarjev škode. Vlada je tudi sklenila, da naj bi se potrebna sredstva za sanacijo ugotovljenih škod zagotovila s posebnim interventnim zakonom iz proračuna za leto 1998. Sistemske zakon, ki bo obravnaval državno pomoč tovrstnim oškodovancem, je namreč preстал še prvo obravnavo v državnem zboru.

Denarne verige kot kazniva dejanja

Vlada Republike Slovenije je na svoji zadnji redni seji sprejela sklep o spremembah kazenskega zakonika ter zakona o kazenskem postopku in ju poslala v parlamentarno proceduro, v drugo branje. Do predlaganih sprememb kazenske zakonodaje naj bi prišlo predvsem zaradi vključevanja naše države v Evropsko unijo preprečevanja nadaljnjih zaostankov na sodiščih, kot tudi zaradi hitrosti sodnega kazenskega postopka, zavarovanja oškodovancevih pravic v tem postopku ter zaradi zavarovanja prič. Poleg tega pa je vlada morala upoštevati tudi odločbo ustavnega sodišča, s katero je bilo ocenjeno, da je neustavno celotno poglavje o izvrševanju pripora. Sedanja zakonodaja ne ustreza več sedanjim zahtevam tržnega gospodarstva niti trendom, v smeri katerih se razvija kriminalna dejavnost. Kazenski zakonik kot bistveno novost uvaja spremenjene opise kaznivih dejanj, ki se nanašajo na področje gospodarskega kriminala, organiziranega kriminala in korupcije. Še posebej politične korupcije. Nove so tri vrste kaznivih dejanj: organiziranje denarnih verig, neupravičen vstop v zaščiteno računalniško bazo podatkov in poslovna goljufija. Posebne zakonske zaščite so deležni otroci in ženske v primerih nasilja in za tovrstno nasilje so predvidene strožje kazni. Za nekatera kazniva dejanja pa so se tudi podaljšali zastaralni roki.

MARJAN HORVAT

Pogovor z novim direktorjem Projektivnega biroja Francem Kramarjem

»Verjamem v boljše čase!«

Pred kratkim je vodenje Projektivnega biroja v Murski Soboti, firme, ki je bila ustanovljena pred več kot 40 leti in ki ima dolgoletno tradicijo zlasti pri gradnji večjih soboških objektov, prevzel dipl. inž. strojništva Franc Kramar. Ta je bil že doslej zaposlen v tem kolektivu, zato dobro pozna razmere, očitno pa mu ne manjka tudi optimizma

»Murskosoboški Projektivni biro je v postopku privatizacije in odvaja vsa sredstva v sklade. Od tega je v enem od njih odkupila deleže pooblaščenca investicijska družba Atena, ki je bila 20-odstotni lastnik Projektivnega biroja, preostali 20-odstotni delež pa si je zagotovila iz pokojninskega sklada in sklada za razvoj. S tem je v bistvu razpolagala s 40-odstotnim deležem premoženja Projektivnega biroja, s čimer je v veliki meri krojila politiko podjetja. Po dogovoru so se povezali tudi z bivšimi zaposlenimi, kar je pomenilo, da so imeli celo več kot 50-odstotni delež. Tako so na eni izmed skupščin Projektivnega biroja dosegli, da smo imenovali nadzorni svet, predvsem z nalogo, da bi en del firme, in sicer nepremičnine, prodali, kar je nujno za nemoteno delovanje firme z zdajšnjimi 14 zaposlenimi, ki so zdaj družbeniki. Večina bivših zaposlenih in upokojenci so dali izstopne izjave z zahtevkom, da jim izplačamo njihove deleže. Ta denar skušamo sedaj zagotoviti s prodajo odvečnih prostorov. Ko bo ta akcija izpeljana, bomo nadzorni svet ukinili, ker je za 14-članski kolektiv le dodaten strošek, taka majhna podjetja pa običajno sploh nimajo nadzornega sveta«, pojasnjuje Franc Kramar.

S prejšnjim direktorjem Halbom so se sporazumno razšli

Seveda nas je zanimalo, kako so potekale zadeve glede razrešitve prejšnjega pogodbenega direktorja Janka Halba.

»Ne bi želel osebno razčiščevati zadev s prejšnjim direktorjem Jankom Halbom, s katerim smo se razšli sporazumno. Med drugim so mu očitali, da je s pomočjo Magna kartice kupoval bencin v službene namene, kar je sporno. To zadevo bo moral razčistiti nadzorni svet. Prav tako so bile prisotne pripombe, da je bil premalo prisoten v Projektivnem biroju. Sicer bi mu dali vse možnosti, da bi lahko uspešno gospodaril, kar bi se pokazalo pri poslovnih rezultatih. Dali smo mu možnost vključevanja v lastnjenje. Pri tem smo mu po-

nudili več kot 4-odstotni delež, vendar v tem ni videl perspektive. Motilo nas je, da od decembra 1996 ni imel pogodbe z nami, bil pa je direktor, ker je bil na sodišču vpisan kot predstavnik naše

firme. Menili smo, da to pravno ne vzdrži, vendar so bila tolmačenja, da toliko časa, dokler ni razrešen, ostaja direktor. Tako je imel posledično pravico do nadomestila in so plačala njegova dela odobraval predstavniki Atene kot zastopniki vseh družbenikov. Kasneje je prišlo do tega, da mu zadnje tri plače nismo izplačali in smo mu predlagali štiriurno zaposlitev ali pa, da je po pogodbi v kolektivu obvezno navzgo določeno število delovnih ur. Ker je zavrnil podpis predlagane spremenjene pogodbe, smo končno sporazumno prekinili delovno razmerje in mu po dosežanih tarifnih izplačilih še zadnje tri plače. Tako smo se tudi razšli. Pri tem je navajal, da so to zanj nesprejemljivi pogoji, ki jih je kasneje vendarle sprejel.«

S čim pokriti 3-milijonsko izgubo?

Kako pa ste zadovoljni s finančnim stanjem?

»Ob zamenjavi direktorja smo skušali opraviti revizijo stanja v prvih devetih mesecih letos. Ugotovili smo, da je bilo več kot 3 milijone tolarjev izgube. Pri tem je bilo veliko računov neizplačanih, zato smo bili primorani za nekaj časa odložiti izplačilo plač zaposlenim. Z razumevanjem vseh smo uspeli kmalu poravnati stare obveznosti, pa tudi plače sedaj normalno izplačujemo. Zadeve se spreminjajo na bolje. Ob pripravljenosti zaposlenih ne dvomim v prihodnje uspehe Projektivnega biroja in izboljšanje našega renomeja.«

»Celovito projektiranje je naša prednost«

Ali je sedanje število zaposlenih zadostno?

»Mislim, da je število 14 zaposlenih za sedanji obseg dela dovolj, pri čemer ne vidim kake večje želje, da bi se razširili. Po mojem bi bilo maksimalno število okrog 20 zaposlenih. S sedanjo zasedbo pokrivamo vse veje projektiranja, to so od zunanje ureditve, arhitekture do instalacij, statike in podobnega.«

»Ne manjka nam del«

»Med pomembnejša dela, kjer so nam zaupali projektiranje, sodijo gradnja grajske ploščadi v Murski Soboti, izdelali smo idejne projekte za soboško plinifikacijo, zdaj delamo projekte za mlina na Muri na Otoku ljubezni v Izakovcih, za osnovnošolske objekte itd. Prav tako smo izdelali projekte za nadzidavo soboške bolnišnice, zdaj se pripravljamo za prizidek patologije, projekte za drugo in tretjo osemletko v Murski Soboti, končujemo osnovno šolo v Rogoševcih, vrsta manjših zadev pa nas še čaka. Prisotni smo tudi pri gradnji cest, nadzorih, pa tudi pri izdelavi tipskih projektov zasebnih hiš. Čeprav zdajšnji čas ni najbolj primeren za gradnje, je izdelavo raznih projektov, nam je ob koncu pogovora zapel novoimenovani direktor soboškega Projektivnega biroja Franc Kramar.

MILAN JERŠE

Gramoznice med podjetništvom in javno potrebo

O gramoznicah odloča vlada in ne občina

Zoprno je le to, da v vladi ni enotnega mnenja o pristojnosti Ministrstva Republike Slovenije za gospodarske dejavnosti in Ministrstva za okolje in prostor glede gramoznic

Bistveno nesporazuma je v tem, da gospodarsko ministrstvo - kamor spada tudi rudarska direkcija - zagovarja čim večje izkoriščanje gramozov in drugih naravnih bogastev, prav tako zagovarja razvoj podjetništva in gospodarsko izrabo; okoljsko in prostorsko ministrstvo pa skrbi za racionalno izrabo celotnega prostora, za varovanje okolja in krajine. Gramozna in kamna je resda v izobilju, toda z izkoriščanjem le-tega se nazira v vsaj dva javna interesa: ohranjanje kmetijskih zemljišč, varstvo voda in tudi javni interes ohranjanja krajine. Po sprejetju Zakona o varstvu okolja je bila praksa taka, da so gramoznice, ki so že bile v fazi eksploatacije in seveda niso kršile določbe prostorskega akta, lahko pridobile za vsakoletno izkoriščanje (eksploatacijski prostor) lokacijsko dovoljenje in ustrezno rudarsko dovoljenje po Zakonu o rudarjenju, ne da bi jih pri tem spraševali za koncesijo, saj je veljalo, da je ta »eksploatacija« že pridobil to pravico pred sprejetjem zakona o varstvu okolja. Za izkope gramoznic, ki so sicer že urejene s prostorskimi akti, ni pa bilo še nobenega črpanja gramozov - to, da je črna eksploatacija, pač še ni eksploatacija, trdi državni sekretar Radovan Tavzes - je potrebno pridobiti pravico za izkop, ki pa jo je Zakon o varstvu okolja opredelil na dva načina: pridobiti je potrebno koncesijo, če gre za gospodarsko izrabo ali pa dovoljenje pristojnega ministra, če gramoz rabijo zaradi javnega interesa, na primer za potrebe vzdrževanja javnih cest.

Do konflikta med dvema ministrstvom (ki pa se bo čez čas vendarle razrešil) je prišlo zato, ker gospodarsko ministrstvo, ki je pristojno za minerale, noče upoštevati Zakona o okolju kot obveznega. To ministrstvo je na podlagi nekaterih poizkusov in na podlagi več opozoril sicer pripravilo akte, ki so zelo blizu tistemu, kar se imenuje koncesijski akt, vendar nekako ni štelo primerno ali umestno, da bi pred novim zakonom o rudarjenju te koncesije začelo udeleževati. Zadeva je zares nadvse zoprna, saj vlada ni enotna pri bistveni točki, ki se tiče izkoriščanja naravnih dobrin. Državni sekretar na Ministrstvu za okolje in prostor, g. Radovan Tavzes, ki je pristojen tudi za področje črpanja naravnih dobrin, je povedal:

»Koncesija je pravica, ki jo pridobi nekdo od države, glede na to, da je država lastnik tega naravnega bogastva. Pred podelitvijo koncesije je potreben odgovor o rabi gramozov. Brez gramoznic in črpanja gramozov ne gre. Vlada mora biti suverena v strategiji trajnostnega razvoja. Zaslivanje na ustavnem sodišču pa bo morebiti vendarle malo uredilo vrste v vladi in ministrstvu za gospodarske dejavnosti vendarle pozvalo, da Zakon o varstvu okolja vendarle velja za vse.«

Ali lahko ta čas, dokler se vlada ne odloči, kdo je pravzaprav bolj pristojen za gramoznice, okoljsko ali gospodarsko ministrstvo, občine kar same odločajo, kaj se bo dogajalo na njenem območju?

»Stališče je, da lokacijsko dovoljenje za novo eksploatacijo

lahko pridobi tisti, ki že ima pravico do izkoriščanja naravnih dobrin, zato ker so naravne dobrine tudi v tem primeru državna last in država kot lastnik suvereno odloči, na kakšen način in komu bo dala koncesijo. To pomeni, da pred pridobitvijo lokacijskih dovoljenj za eksploatacijo dobrin morajo pridobiti bodisi koncesije ali pa dovoljenja pristojnega ministra, tudi če se ugotovi, da ne gre za gospodarsko rabo, mapak le za lastno rabo in izkoriščanje. Lokacijsko dovoljenje in dovo-

ljenje za rudarjenje potem šele sledijo odločitvi vlade oziroma države.

Procedure so že utečene; za vode je bilo lani izdanih 35 koncesij, letos tri, tako da mislim, da se bodo stvari glede koncesij rešile. Seveda pa vlada ne more predpisati koncesij, če niso urejeni prostorski akti, prostorski plani pa so nenazadnje politična odločitev. Prostorski plan sprejme občinski svet in mora biti usklajen z republiški prostorskimi izhodišči. Torej ne glede na vse, če prostor-

ski plani niso usklajeni, potem tudi vlada s koncesijo nima kaj delati, karkšnokoli izdajanje koncesij bi bilo nelegitimno.«

V Pomurju smo dobili veliko število novih občin, vsaka želi imeti svojo veliko gramoznico, ker očitno misli, da si bo s prodajo gramozov polnila proračun?

»To pomeni, da bi tudi glede mineralov morali narediti strategijo trajnostnega razvoja.

Hrvati bi zelo radi plasirali gramoz v Slovenijo, zelo poceni in učinkovito, ne vidim nobenega razloga, da ne bi raje uvažali gramozov, če je na voljo, kot pa da uničujemo svojo pokrajino. Regijsko opredeljene strategije mora biti, ker je pomemben dejavnik

prevoz gramozov. Ni pa treba imeti toliko gramoznic, kolikor jih je. Ne vidim razloga, da bi občina živela od črpanja gramozov. Podjetniški interes v tem primeru ne more imeti prednosti pred javnim interesom - javni interes pa so kmetijska zemljišča, vode, krajina ...»

Lahko neka občina zagrozi, da ne bodo dali gramozov za avtocesto?

»Ne, v nobenem primeru.«

Kaj bo z gramoznicami po pričetku črpanja gramozov?

»Dobilo naj bi status naravnih jezer za vodne biotope ali rekreacijsko rabo. Pravica do uporabe se bo podeljevala na koncesijski način. To je naravna voda in bo isto kot z naravnimi jezери. Da si ne bi tisti, ki črpa gramoz, potem lastil pravice do tega jezera. Ptujsko jezero ne more biti objekt hidroelektrarne - Občina Ptuj elektrarnam zaračunava stavbno zemljišče, ampak je to naravno jezero, ker je nastalo na reki. Ko dopustiš tako rabo, izločiš prevelike apetite tistega, ki je povzročil tako rabo.«

Krajinski park ob Muri se ni pravno legalen, ga je treba vseeno upoštevati?

»Prostorske akte morajo imeti usklajene, to dovoljenje morajo dobiti na državni ravni in tam se bodo nekateri vprašali, če bodo dali dovoljenje ali ne. Ni se potrebno sklicevati na krajinski park, jaz bi se najprej vprašal, kaj bodo potrebovali ta gramoz. In če je to še znotraj poplavnega območja, cesta celo za nastop - Sklicujejo pa se seveda na kmete, da oni to zahtevajo.«

BERNARDA B. PEČEK

Podjetniški interes se je na nepravni način lotil tudi naravnih dobrin - tudi gramoz, trdi g. Tavzes!

Murskosoboška bolnišnica v rdečih številkah

Kadar si »revež« privošči preveč

Čemu gre pripisati strpni, nič več avtoritarni ton prim. dr. Janeza Zajca, člana sveta murskosoboške bolnišnice in državnega sekretarja ministrstva za zdravstvo, na zadnji seji sveta

Najverjetneje je več vzrokom, zagotovo pa temu, da je vodstvu murskosoboške bolnišnice na sestanku, ki so ga pred dobrima dvema tednoma imeli pri direktorju zavarovalnice Francu Koširju in na katerem je sodeloval tudi dr. Zajec, uspelo dokazati, da je zaradi podcenjenosti murskosoboške bolnišnice prikrajšana za okoli 160 milijonov tolarjev. Do teh izračunov so namreč prišli ne samo v računovodskih službah bolnišnice, ampak so skoraj do iste številke prišli tudi v Ljubljani. In sedaj, ko ima vodstvo bolnišnice v rokah to pomembno karto oziroma ugotovitev, katero morali priznati tudi v Ljubljani, je direktorju bolnišnice dr. Bojanu Korošcu dosti lažje zagovarjati njihovo delo, pa čeprav je izguba ob devetmesečju najvišja med primerjalnimi slovenskimi bolnišnicami.

Zaradi visoke izgibe v poslovanju so v murskosoboški bolnišnici že postavili tako imenovani krizni štab. Sprejeti ukrepi varčevanja so ob drugih se zmanjšanje zalog, ustavljeno je vsakršno izobraževanje zaposlenih, direktor bolnišnice dr. Bojan Korošec pa bo še premislil o tem, ali bodo zaradi zelo dragih zdravil, citostatikov, prenehali zdraviti nekatere obolenja za rakom ter jih napotovali v Ljubljano. Zoper to, kot je dejal, kaznovanje najtežjih bolnikov, se je postavil član sveta in državni poslanec Andrej Gerencner.

»Nič drugače nismo delali kot drugi, samo denarja nismo imeli,« se je glasila njegova izjava pred člani sveta murskosoboške bolnišnice. Ali je potem bolnišnico prav to, da niso delali nič drugače kot drugi, pripeljal v tako veliko izgubo? Bi se mar morali obnašati kot reveži, saj jih vendar kot reveže tudi plačujejo, ne pa da so si v zadnjem času »privoščili preveč« – posodobili no del medicinske opreme in uvedli nove dejavnosti, nazadnje ambu-

lanto za boleznijo dojke. Prav gotovo je murskosoboška bolnišnica »prekočila« dovoljene ji indekse rasti porabe, vendar tiste, ki veljajo že skoraj desetletje ali za murskosobo-

Murskosoboška bolnišnica ob devetmesečju beleži 190,7 milijona tolarjev izgube, vse večji pa so tudi likvidnosni problemi. Po napovedih pa bo izguba ob koncu leta vendar nižja. Zdravstvena zavarovalnica bo namreč na podlagi podpisanega aneksa k pogodbi bolnišnici priznala dodatnih 77 milijonov tolarjev, kmalu pa naj bi bil na republiški ravni podpisan tudi dogovor o poplačevanju dodatka za delo zdravnikov. To pravico so si zdravniki izborili s stavko, vendar do sedaj z zavarovalnico ni bilo dogovorjeno to poplačevanje. V proračunu za leto je tudi postavka ministrstva za zdravstvo za nakup rentgenske opreme, med drugimi tudi za murskosoboško bolnišnico.

V Sloveniji lani in letos obnovili 750 hektarjev vinogradov Najmanj v Prekmurskih goricah

Zaradi pomanjkanja trsnih cepljenk in težav pri prodaji vina bodo prihodnje leto v Sloveniji obnovili manj vinogradov

Na svetu je zasajenih okoli 8 milijonov hektarjev vinogradov, več kot polovica jih je v Evropi, največje pridelovalke vina pa so države Evropske zveze, kjer rastejo vinogradi na 3,6 milijona hektarjev. V Evropski zvezi tako pridelajo letno okoli 160 milijonov hektolitrov vina, kar predstavlja od 60 do 65 odstotkov celotne svetovne pridelave. Po podatkih kmetijske svetovalne službe je v Sloveniji nekaj več kot 24.500 hektarjev vinogradov, ki predstavljajo 0,3 odstotka svetovnih ali 0,5 odstotka evropskih površin. Čeprav so te površine v primerjavi s svetovnimi zanemarljive, pa lahko Slovenijo po deležu, ki ga ima vinogradništvo v skupnem fizičnem obsegu kmetijstva (okoli 9 odstotkov), uvrstimo med vinorodne države, saj imata večji delež v Evropski zvezi le Francija (13 odstotkov) in Luksemburg (9,5 odstotka).

Če se od začetka osemdesetih let površina vinogradov in pridelava vina v Evropski zvezi zmanjšujeta, podobno pa velja tudi za druga vinorodna območja sveta, je v Sloveniji zaznati nasprotno težnjo. Pri nas namreč ocenjujemo, da je zaradi ugodnih naravnih danosti pridelava grozdja in vina naša primerjalna prednost, zato država tudi spodbuja obnovo in širitev vinogradov na vse absolutne vinogradniške lege. Po številu kmetij, ki imajo vinograd, je Slovenija daleč nad povprečjem Evropske zveze, saj ima pri nas vinograd kar 38 odstotkov vseh kmetij, medtem ko je v Evropski zvezi takšnih kmetij 28 odstotkov. Žal pa je za slovensko vinogradništvo še vedno značilna velika razdrobljenost pridelave, saj posedujejo kmetije v povprečju le 0,28 hektarja vinograda, medtem ko dosega vinogradniške površine v Evropski zvezi 1,6 hektarja na kmetijo. Specializirane vinogradniške kmetije v Evropski zvezi obdelujejo v povprečju 5,6 hektara vinogradov, medtem ko je v Sloveniji le nekaj deset kmetij z več kot 5 hektarji vinogradov, tri četrtine vseh vinogradov pa posedujejo kmetije, ki jim je vinogradništvo dopolnilna dejavnost.

V ministrstvu za kmetijstvo pravijo, da bi morali v Sloveniji do vstopa v Evropsko zvezo z vinogradi zasaditi vseh 33 tisoč hektarjev absolutnih vinogradniških površin, čeprav so ukrepi usmerjeni v to smer, pa bo ta cilj težko doseči. Lani jeseni in letos spomladi je bilo s pomočjo subvencij države obnovljenih 750 hektarjev vinogradov, polovico subvencije v višini okoli 400 milijonov tolarjev so vinogradniki že prejeli, preostalo pa bodo dobili po sprejetju proračuna za leto 1997. Največ vinogradov (dobrih 153 hektarjev) je bilo obnovljenih v Vipavskem vinorodnem okolišju, sledita mu Mariborski okoliš z nekaj manj kot 104 in Briški z dobrimi 98 hektarji obnove, medtem ko so najmanj obnovljali vinogradniki v Prekmurskih goricah, saj so obnovili le 10,69 hektarja vinogradov.

Še vedno je pri nas skrb vzbujajoča razdrobljenost obnovljenih parcel, saj je bilo lani in letos 1.546 obnov, povprečna parcela pa je dosegala le nekaj čez 0,5 hektarja. Delež obnov v velikosti do pol hektarja je namreč znašal 68,8 odstotka, do 1 hektarja pa 92,5 odstotka vseh

ško bolnišnico se iz časov delovanja stare kirurgije. Murskosoboški bolnišnici torej financirajo nastalih stroškov zaradi višjega standarda in drugačne organizacije dela v novi bolnišnici do sedaj še vedno ni priznal v celoti.

Zato pa si toliko več obetajo od standardizacije, ki naj bi začela veljati že prihodnje leto. Prinesla naj bi pravičnejšo delitev denarja med bolnišnicami ali za murskosoboško toliko več. Koliko več? Dr. Janez Zajec je zatrdil, da vendar ne toliko, da bi s tem denarjem v celoti »pokrili« tako visoko izgubo, kot jo bolnišnica izkazuje sedaj. Vendar pa si bo, kot je izjavil, tudi sam prizadeval, da bo start murskosoboške bolnišnice izboljšal. MH

obnov. Največja obnova v zasebnem sektorju je znašala 6,7 hektarja in v družbenem sektorju 7 hektarjev. V ministrstvu za kmetijstvo pa bodo še naprej spodbujali obnove; po njihovem mora biti pomoč pri obnovi strukturnih ukrepov, vinograde pa je treba obnavljati na površinah, kjer ni možna druga pridelava. Po prvih napovedih svetovalne službe naj bi v prihodnjem letu obnovili 849 hektarjev vinogradov, vendar so v ministrstvu pesimistični in predvidevajo, da bo zaradi pomanjkanja cepljenk in težav pri prodaji vina teh obnov manj.

LUDVIK KOVAČ

Komisiji za kmetijstvo in za regionalni razvoj pri državnem svetu o ustanavljanju kmetijsko-gozdarske zbornice

Več pristojnosti območnim zbornicam

Zbornica mora biti organizacijsko in vsebinsko prilagojena potrebam časa

Potem ko so poslanci državnega zbora na eni od zadnjih sej iz nadaljnje procedure umaknili predlog zakona o ustanovitvi kmetijsko-gozdarske zbornice, ki so ga predlagatelji pripravili že leta 1990, v parlamentarno razpravo pa je bil poslan štiri leta kasneje, je pred poslanci zdaj nov predlog zakona o kmetijsko-gozdarski zbornici. Čeprav je bistvo obeh predlogov isto, je med obema vseeno precej razlik, v prvih razpravah in odmevih na sedanji predlog pa je največ pripomb predvsem na statusno organiziranost kmetijsko-gozdarske zbornice in na reorganizacijo nekaterih služb, ki naj bi poslej delovale v okviru zbornice, ki bi bila tudi njihov ustanovitelj.

Če je prvotni predlog zakona predvideval ob republiški še območne zbornice, ki bi bile pravne osebe, novi predlog načrtuje kot pravno osebo le republiško kmetijsko-gozdarsko zbornico, medtem ko območne zbornice tega statusa ne bi imele. To pa v bistvu pomeni centralizacijo zborničnega sistema ter prenos odločanja in moči v en center, ne glede na to, kje bo sedež bodoče zbornice. V prvih razpravah so se namreč pojavili tudi predlogi, naj bi bil sedež zbornice na enem od območij, kjer predstavlja kmetijstvo pomemben delež v bruto družbenem proizvodu.

O predlogu zakona o ustanovitvi kmetijsko-gozdarske zbornice so pred tednom govorili tudi na skupni seji komisije državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter komisije za regionalni razvoj, nanjo pa so povabili

tudi župane prekmurskih občin. Sejo so namreč pripravili v Pucconih, kar pa ni naključje, saj so člani obeh komisij tudi tokrat poudarjali, da naj bodo seje s tovrstnimi tematikami čim več na terenu. Predlagatelji sedanjega predloga zakona centralizacijo zborničnega sistema zagovarjajo z racionalizacijo, saj poudarjajo, da bi ustanavljanje območnih zbornic kot pravnih oseb pomenilo podražitev delovanja zborničnega sistema. Kljub novi predlagani organiziranosti naj vloga območnih zbornic ne bi bila ohranjena, prav tako pa tudi še ni opredeljeno, koliko območnih zbornic bi naj delovalo v okviru republiške zbornice.

Zastavlja se tudi vprašanje članstva, ki se po mnenju večine nagiba k obveznemu, saj le takšno zagotavlja zbornici us-

Regionalni podjetniški center Je vidno in otipljivo

Lani novembra, po formalni registraciji, je uradno začel delovati Regionalni podjetniški center Murska Sobota, kot eden izmed štirih pilotnih podjetniških centrov v državi

Takrat, ko so snovalci načrtovali njihovo rojstvo in delovanje, so seveda predvidevali, da se bodo vzporedno dogajale še druge razvojne sistemske spremembe, predvsem zakon o regionalnem razvoju s podlago decentralizacije. Pričakovanja in videnje centrov kot pomembnih členov v mreži pospeševanja podjetništva na ravni regije se niso povsem uresničila, so pa bili vendar, vsaj za murskosoboški center, dani pogoji za njegovo delovanje.

»V Regionalnem podjetniškem centru se sedaj ukvarjamo samo s segmentom, torej s področjem malega gospodarstva, saj več kot to kadrovske, organizacijske ali z znanjem ne obladujemo,« je povedal v. d. direktorja RPC Murska Sobota Anton Balažek in dodal: »Včasih izgleda tako, da pretiravam, vendar moram še enkrat zatrditi, da je malo gospodarstvo v bistvu zelo pomembno za razvoj, prestrukturiranje gospodarstva, za socialo, nova delovna mesta.«

Kaj je tisto vidno, oprijemljivo?

»Mislim, da v slovenskem merilu veliko, če pa se primerjamo s tujino, pa še vedno zelo malo,« je o opravljenem delu povedal sogovornik. Pripravili so strategijo razvoja malega gospodarstva za Pomurje, ob katerem dokumentu so uspeli poenotiti interese in videnja z gospodarsko zbornico, zavodom za zaposlovanje, lokalnimi skupnostmi in državo. Prvi v državi pa lahko tudi predstavijo garancijski sklad, ki deluje po lastnem obrazcu (»receptu«), oziroma je postavljen za lastnimi strokovnimi rešitvami. Podprla ga je tudi država.

»Prvi vidni rezultati so tukaj,« je izjavil Anton Balažek. Sledili pa si še bodo. Skupaj z lokalnimi skupnostmi so se namreč pripravili na razpis ministrstva za delo za financiranje novih delovnih mest. »Sicer še ni uradna informacija, vendar pa sem neuradno obveščen, da smo bili kot Pomurje uspešni. Dosežek je že to, da smo se znali skupaj prijaviti, Murska Sobota, Ljutomer, Lendava, Moravske Toplice, Gornja Radgona pa so bili zraven posredno,« je povedal sogovornik. Gre torej za »svetli zglede« povezovanja znotraj prostora, mogoče enkrat regije, po skupnih interesih.

Kje je treba nadaljevati?

»Denar je dosti, ni pa vse. Pri razvoju podjetništva je potrebno tudi znanje, predvsem pa spretnost slednje povezati z denarjem. Denar in znanje je torej obrazec za uspeh.«

Ali bomo znali ponujene možnosti izkoristiti?

»Vse te možnosti, ki jih imamo, bo težko izkoristiti zaradi tega, ker je malo dobrih projektov. Vendar pa je nekaj že na naši strani, pripravljenost organizirati se in poenotiti ob določenih vprašanjih in interesih, kar hoče ob svojih programih podpiranja tudi EU. Garancijski sklad in mikrokreediti, kot dvoje močnih orodij za razvoj podjetništva, pa je že itak v domačih rokah.«

Kdaj bodo vidni razvojni premiki?

»Če bi rekel, da bo jutri najeren drastični premik, bi to bilo neresno. Premiki bodo vidni čez leta. Razvoj se dogaja tudi sam po sebi, vendar so rezultati dosti večji, če se dela to načrtno. Če pa se nič ne dela, se tudi nič ne zgodi,« je zaključil sobesednik.

MAJDA HORVAT

Lenarški Pathos Namesto 250 delovnih mest – stečaj

Bo kdo odgovarjal?

Pred poldrugim letom se je pojavil v Lenartu zasebnik Milan Pongračič, odprl tovarno in rezil Pathos ter napovedal bleščeč razvoj in kar 250 delovnih mest.

Za začetek je dobilo delo 60 delavcev. Namesto bleščečega razvoja pa so se začele težave in plače so izostajale. Vse to pa je izzbilo dno in delavci, ki so najbrž dobili plače za marec in april, so z novembrom prekinili delo. Lastnik vali krivdo na delavce, češ da niso opravljali kakovostno, zaradi česar so bili naročniki vse pogosteje rekuzirali izdelke. Delavci pa mejnijo nasprotno in vzroke »pripisujejo« tudi izrabljenim strojem. Zaradi tega je končno šla po zlu, saj se je stakovnemu odboru in sindikatu, ki sta predlagala stečaj, pridružil zdaj tudi lastnik. Člani odbora iz tega »zglede« kaj niso naredili, ki takšnim in podobnim (nezanesljivim) projektom podpora. F. B.

**SKUPAJ
PROTI
KRI MI NALU**

080-1200

**POKLIČITE!
OSTALI BOSTE ANONIMNI**

LUDVIK KOVAČ

TOM, Telefon za otroke in mladostnike

V džungli informacij in možnosti je odločitev njegova

Najstnik vas je že prerasel - Ni več otrok pa tudi odrasel še ni, toda v duši je še vedno toliko otrok, da vas še kako potrebuje, pa četudi to sam sebi ali vam noče in ne namerava priznati

Zato bo še vedno zelo učinkovito, če mu namenite gesto nežnosti morda, tako kot takrat, ko se je še zibal na vaših kolenih, na lica pritisnete poljub za lahko noč. Zarega bo morda prvič, drugič pa že ne več, a sled prijetelega se bo kot vata ovila okoli mladostniškega pa tudi starševskega srca.

Pa se tega nismo spomnili in zapisali kar tako, ker se nam je nekaj zazdelo, ampak zato, ker smo trditev, da mladi zelo potrebujejo starše, vendar to v času odrasčanja težko priznajo, ugotovili tudi strokovnjaki, ki delajo pri telefonu TOM in ki sedaj že sedmo leto analizirajo, kaj jim pripovedujejo in kaj jih sprašujejo otroci in mladi po telefonu.

Kratice TOM pomeni Telefon otrok in mladostnikov, ki deluje že sedmo leto. Ustanovljen je bil na pobudo komisije za otrokove pravice pri Zvezi prijateljev mladine, osnovna ideja telefona pa je bila, dati otrokom in mladim v vsaki možnost, da pokličejo in se pogovorijo ter tako dobijo pomoč. Dve leti je že tudi na voljo brezplačna telefonska številka in veliko let deluje že tudi Nacionalna mreža TOM, kajti svetovalne skupine sprejemajo telefonske klice že v trinajstih mestih, od tega dve leti tudi v Murški Soboti.

Stirindvajset svetovalk prstovoljk, ki imajo vse znanje humanističnih ved, je zbranih v murškosoboški skupini, z naše regije ali iz klice skupine 069 pa sprejemajo klice otrok in mladih med tednom od 18. do 20. ure. Ob tej uri se namreč klici iz tega klicnega območja preklopijo na njihov telefon, preostali čas - telefon TOM je namreč na voljo vsak dan od poldneva do 20. ure zvečer - pa se s klicatelji pogovarjajo svetovalci iz drugih centrov. Zato nekaj nad tristo klicev, ki so jih v zadnjem letu sprejeli na TOM

v Murški Soboti, ne more biti podatek o tem, koliko mladih iz naše pokrajine je že zavrtelo to številko. Na leto pa ta telefon po Sloveniji zabrni okoli desetisočkrat. Sicer pa je samo »številčenje« tu nepomembno, če k temu ne dodamo ugotovitve, da so mladi in otroci ta telefon sprejeli za svojega.

In kaj pripovedujejo, zakaj sploh kličejo?

Dekleta problem lažje delijo z drugimi

Klicatelji so v povprečju stari od deset do šestnajst let ter večinoma dekleta in manj fantje. To potrjuje mnenje, da so dekleta bolj pripravljena sama iskati pomoč in se lažje pogovarjajo o težavah, se bolj odprejo in priznajo, da so šibka. Svoj problem bolj kot fantje znajo deliti z dru-

gimi, se tako razbremenijo in potem tudi bolje uspevajo. Fantje pa večinoma kličejo takrat, ko jih muči vprašanja spolnosti.

Kličejo zaradi ljubezenske težav, odnosov med vrstniki ...

... potrebna pa jim je tudi pomoč pri iskanju najrazličnejših informacij, ali ker imajo učne težave, probleme v odnosih s starši, zaradi telesnega videza, zasnovenosti, odnosov z učitelji, zanimajo jih spolnost, kontracepcija, sprašujejo o nosečnosti ali jih tare nasilje. To so najpogostejši vzroki klicanja, so pa potem še takšni iz dolgočasnja, zaradi želje, pogovarjati se z nekom, slišati še drugačno mnenje, večkrat pa morajo svoje mnenje ali mn-

enje staršev preveriti še na enem mestu. In po vsem, kar mladi in otroci pripovedujejo in sprašujejo po telefonu, moremo ugotoviti, da naši otroci niso nič drugačni od otrok v nam bližjih državah pa tudi ne glede na to, ali bivajo v Prekmurju ali na Primorskem. Res pa je, da so otroci vse bolj izpostavljeni različnim informacijah, vplivom, in ta pestrost, ki na eni strani odgrinja paleto novih možnosti, na drugi strani od otrok terja zrelost pri odločanju in izbiri. In prav pri tem jim je pomoč svetovalcev še kako potrebna.

Telefon je sredstvo v otrokovih rokah

Odločitev je povsem njegova, nič mu ni vsiljeno. Če otrok hoče, lahko pokliče, in če mu je

za pogovor, se lahko pogovarja. Zanimivo je, da za otroke in mlade to, da ostanejo v pogovoru anonimni, sploh ni tako pomembno, pomembnejše jim je, da na drugi strani slušalke njegov problem nekdo vzame zelo resno in se mu sploh ne zdi »otročji«. Svetovalec na drugi strani je lahko za čas pogovora prijatelj, saj ni nad otrokom. Tudi rešitve mu ne more vsiliti, vendar mu je tudi ne ponudi na dlani. Kvečjemu mu pomaga iskati možnosti in ga vodi do tega, da se odloči sam ali ga nepoti k človeku, ki bi mu pri tem lahko pomagal. Nasvet po telefonu, pa četudi je morda na prvi pogled čisto preprost in vsakdanji, otroku lahko kar dobro pomaga na poti v življenje.

MH

Zaradi strožjih kriterijev je (bo) ostalo brez »socialne« štipendije še več prosilcev kot lani

Odklonjeni tudi zaradi nekaj tolarjev

Pritožbe bodo reševali v Ljubljani, večina pa jih lahko pričakuje negativen odgovor

Uradi za delo v Gornji Radgoni, Lendavi, Ljutomeru in Murški Soboti so prejeli za novo šolsko leto rekordno število vlog oziroma prošenj za dodelitev štipendije, in to 5.629. Vse pa kaže, da bo zaradi strožjih kriterijev »izpad« (negativni odgovori) še večji kot lani.

Med novimi prosilci so se uvrstili v krog upravičencev le tisti dijaki in študentje, pri katerih dohodek na družinskega člana ni presegal mesečnega bruto zneska 35.173 (bivanje v kraju šolanja) oziroma 45.725 tolarjev (šolanje zunaj kraja bivanja). Novih vlog je bilo v Pomurju 2.224. Čeprav še niso obdelani vsi podatki, bo odstotek zavrnjenih skoraj 50-odstoten, kajti med nezaposlene družinske člane se ne štejejo več tisti, ki so končali srednjo šolo oziroma dopolnili 18 let, poleg tega pa niso prišla v poštev niti mnenja socialnih centrov za tako imenovane mejne primere (manjše preseganje cenusa). Kdor je presegel zgoraj zapisani znesek na družinskega člana le za nekaj tolarjev, je dobil negativen odgovor. Tisti, ki so uspeli dobiti štipendijo že lani ali v prejšnjih letih (3.405 starih štipendistov iz Pomurja), so bili v sicer nekoliko ugodnejšem položaju, saj je veljal zanje cenus 38.690 (v kraju šolanja) oz. 50.297 tolarjev bruto na družinskega člana. Vseeno pa jih bo izpadlo iz kroga upravičencev čez 10 odstotkov (med študenti skoraj 30 odstotkov, ker se vsi niso uspeli vpisati v višji letnik).

Vsi, ki so prejeli negativne odgovore, so se lahko pritožili, vendar je malo verjetno, da jim bodo v Ljubljani, kjer bodo pregledovali vloge, tudi ugodili. To se bo zgodilo le v tistih primerih, če se je gmotno stanje pri posamezniku zares bistveno spremenilo na slabše ali pa je bila morebiti kje storjena kakšna napaka.

Tudi letos lahko zapišemo, da so bili spet v najslabšem položaju prosilci iz delavskih družin, medtem ko so skoraj brez problemov dobili štipendije dijaki in študenti iz kmečkih ali podjetniških (obrtniških) družin, kajti količnik za katastrski dohodek se je znižal s 7,8 le na 1,8, glede podjetnikov pa je že

Letos je bilo predlaganih tudi 133 dijakov in študentov iz Pomurja za Zoisovo štipendijo (posebej nadarjeni in uspešni). 74 predlogov so rešili pozitivno, in to ne glede na dohodek v družini. Ti štipendisti pa se morajo izkazati z ocenami, in sicer mora biti njihov uspeh najmanj prav dober. Če »padejo« na oceno od 3 do 4, jim štipendija začne mirovati, če pa so še slabši (pod 3 oziroma 7), jo za stalno izgubijo.

dolgo znano, da si prikazujejo dokaj nizke osebne dohodke, tako da plačujejo manjše dajatve, njihovi otroci pa so v večini primerov upravičeni do otroškega dodatka in tudi štipendije iz združenih sredstev. Tu se seveda dogajajo krivice, naše vsakodnevne kritične pripombe pa žal malo oziroma nič ne zaležejo. Doklej bo še tako?

JOŽE GRAJ

Gozd kot doživljajska učilnica

Najprej doživeti, nato spoznati in zaznati

V Sloveniji je nekaj let poteka tudi projekt FEEE-ja (evropsko priznanje za okoljsko vzgojo), s katerim želijo predvsem dvigniti ekološko zavest med osnovno- in srednješolci, spremeniti njihov odnos do okolja in tudi doseči, da ho poskrbljeno za kar najbolj zdravo šolsko prehrano. Sole, ki se uradno vključijo v ta projekt, dobijo naziv ekosola. V Pomurju je bila prva med njimi OS Bakovci, v tem šolskem letu pa se vključila v to mrežo tudi OS Mala Nedelja.

Na malonedeljski osemletki so začeli ekologiji pravejšjo pozornost že v minulih letih. Tako so izmerili vsebnost nitratov v studenčih s pitno vodo in dali analizirati kemično sestavo zemlje, v šolsko prehrano pa so uvedli različne vrste polnozrnatih kruha, bionamaze, veliko sadja in zelenjave. Medtem so začeli urejati tudi šolski kompostnik. V šolskih dvoranah pa pripravljajo razstave o okoljskem načinu življenja.

Učenci 4. razreda z razredničarico Mišo Vajndorfer pa so se vključili v okoljsko vzgojo, ki je postal zanje njihova doživljajska učilnica, v kateri stva najprej doživljajo, nato jih popolneje spoznavajo in zaznavajo

»Če imamo pred seboj drevo, ki poganja liste, prav dobro vemo, da bodo časoma pognali cvetovi ali dozoreli sadeži. Če sedaj so v rastlini skrite zasnove teh cvetov in sadežev. Kako pa naj si predstavljamo prihodnji razvoj teh organov kdo, ki opazi le tisto, kar je mogoče videti na drevesu le trenutno? Spoznati je potrebno celotno bistvo rastline, treba je živeti in delati s to rastlino.«

Ob letošnjem dnevu varčevanja so učenci pripravili tudi posebno razstavo o varčevanju v energijo, ki je na ogled v prostorih Pomurske banke v Ljutomeru. Z medsebojno povezavo med predmeti so želeli opozoriti, da gozd še zdaleč ni le energijski vir, ampak ponuja veliko več. J. G.

Peticija sveta Oš Gornja Radgona in sveta staršev

Neustrezna prometna signalizacija

Starši, katerih otroci obiskujejo Oš Gornja Radgona, že dalj časa opozarjajo na neustrezno prometno signalizacijo ob glavni cesti skozi mesto, zaradi katere so ogroženi zlasti pešci, še posebno pa otroci na poti v šolo in domov.

Njihova opozorila so bila doslej v glavnem zaman. Zato sta svet osnovne šole in svet staršev na svojih ločenih sejah pred dnevi sprejela posebno peticijo, ki so jo naslovili Ministrstvu Republike Slovenije za promet in zveze, Cestnemu podjetju M. Sobota, Ministrstvu za notranje zadeve, Občini Gornja Radgona in medijem v Sloveniji. V peticiji opozarjajo na neskladnost delovanja semaforja na magistralni cesti M 10 - 1 v Partizanski ulici, in sicer da le-ta ne deluje tako, kot bi moral v skladu s predpisi o prometni varnosti (pešci imajo premalo časa za prečkanje ceste). Poleg tega glavna ulica se ni »opremljena« s tremi svetlobnimi prometnimi znaki (t. i. biči) pri prehodih za pešce, kar je bilo dogovorjeno ob komisijskem pregledu že leta 1994. Pobudniki peticije pričakujejo pisni odgovor z navedenimi roki za ureditev ustrezne prometne signalizacije. J. G.

Končno je na vrsti tudi OŠ III M. Sobota

Za devetletko in enoizmenski pouk

Za izvajalca gradbenih del so izbrali Gradbeni inženiring Gomboc Beltinci, veljala pa bodo nekaj čez 134,5 milijona tolarjev

Svojčas je kazalo, da bo potrebno zgraditi v Murški Soboti še eno osnovno šolo. V ta namen je bilo že rezervirano zemljišče v Gregorčičevi ulici. Medtem ko se zadeve precej spremenile. Prvi korak za ublažitev prostorske stiske je bila dograditev učilnic, knjižnice s čitalnico in nekaterih drugih prostorov pri OŠ II - manjka jim še telovadnica, ki naj bi jo začeli graditi prihodnje leto -, zdaj pa vse kaže, da bodo v kratkem začeli z gradbenimi deli tudi za nadzidavo Osnovne šole III M. Sobota, s čimer bo tako rekoč odpadla varianta oziroma potreba za zgraditve četrte osemletke v mestu.

Pretekli četrtek je bila prva seja gradbenega odbora, na kateri so izvolili za predsednico Angelo Novak, ki je tudi ravnateljica OŠ III. Na javnem razpisu za oddajo gradbenih del, ki ga je objavila Mestna občina M. Sobota kot investitor, so sodelovala štiri podjetja, med katerimi je imel najugodnejšo ponudbo Gradbeni inženiring Gomboc Beltinci. Pogodbeno vrednost del na ključ znaša nekaj čez 134,5 milijona tolarjev, v nadzidku pa bo šola pridobila 11 učilnic in 5 kabinetov, ki jih nujno potrebuje za prehod na enoizmenski pouk in še posebej za devetletno osnovnošolsko izobraževanje. Z nadzidavo prizidka bodo hkrati odpravili še večer problem v zvezi z zamakanjem ravne strehe. Ta naložba vključuje tudi ureditev dvigala (nujno je potrebno za učence s cerebralno paralizo, ki so na invalidskih vozičkih) in manjšega nadomestnega hišniškega stanovanja. Niso pa zajeta nekatera dodatna dela v zvezi s požarnim varstvom in oprema, tako da bo skupni znesek te naložbe predvidoma večji za okrog 35,5 milijona tolarjev.

Angela Novak: »Zelo težko sem pričakovala prvi sestanek gradbenega odbora. S tem je namreč le prišel začetek uresničevanja naše dolgeletne želje. Našo šolo obiskuje sedaj 741 učencev, in tudi če se bo število zmanjšalo za 200, nujno potrebujemo dodatne prostore, da bi lahko prešli na enoizmenski pouk, ki si ga želijo tudi vsi starši.«

Gradbeni odbor je med drugim sklenil, da je potrebno pripraviti popis opreme in potem z javnim razpisom izbrati še najugodnejšega ponudnika za to naložbo.

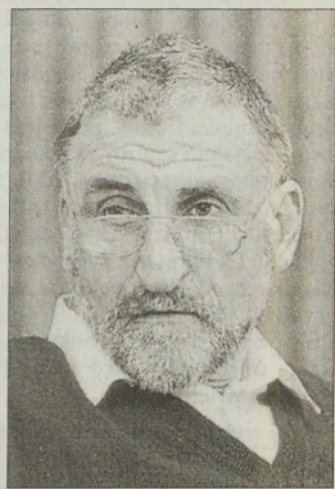
Razen tega je potrebno posebej poskrbeti za varnost na gradbišču, da ne bi bila ogrožena varnost učencev, kajti dela bodo potekala tudi med poukom. Rok končanja je 7 mesecev od podpisa pogodbe. JOŽE GRAJ

Preberite in si izberite svojega predsednika

Predsedniški kandidati te dni zagotavljajo, da bodo predsedniki vseh prebivalcev Slovenije. Da ob nastopu svojega mandata tega ne bi pozabili in da bi si ob načinih, ki jih ponujajo za reševanje problemov, ki tarejo ljudi ob Muri, lahko o njih ustvarili svojo lastno sodbo, smo jih v anketi povprašali: kaj menijo o regionalizaciji Slovenije, kako bi rešili problem meje na Hotizi, ali vidijo podobnosti med štajerskimi Slovenci v Avstriji in t. i. staronemško manjšino pri nas ter kako bi rešili romsko vprašanje v Sloveniji. Pri odgovorih kandidatov smo upoštevali vrstni red na volilnih listkih

I. Kako si predstavljate regionalizacijo Slovenije?

M. Poljšak: Sem proti regionalizaciji Slovenije v tem smislu, da bi postavljali nove pokrajine, npr. osem ali deset pokrajin, saj je Slovenija za to premajhna. Slovenija bo izrazito komunikacijsko povezana, v naslednjih dvajsetih letih bodo zgrajene avtoceste in

tudi druge komunikacijske povezave, tako da boš prišel z enega konca na drugi konec Slovenije v treh urah ali pa še prej. Zato za vzpostavljane regij ne vidim nobene prave potrebe. Periferiji bo bolj pomagala tista oblast, ki bo narodna, ki bo želela, da se Slovenija enakomerno razvija. Ko se bo zamenjala sedanja oblast, ki vzdržuje liberalni kapitalizem, katerega cilj je profit in egoizem, in bo oblast prevzela narodna oblast, bo ta rekla, da je celotno slovensko ozemlje narodno ozemlje in kot tako mora biti razvito: razvoj bo usmerjala tako, da bo vsa Slovenija razvita. Sedanji regionalizem je samo pesek v oči, kot je bila prej samo pesek v oči lokalna samouprava. Problemi periferije, torej centralizacija, se bodo končali, ko bo nastopila oblast, ki bo imela drugačen karakter.

J. Podobnik: Premišljeno oblikovanje regij kot druge oblike lokalne samouprave lahko pomeni pomemben korak v smeri decentralizacije. Osnovni cilj je prenos pristojnosti države na lokalno raven in zagotovitev odločanja o porabi sredstev na lokalni ravni. O vprašanju, koliko regij in s tem regijskih centrov naj bi imela Slovenija, pa je potrebna široka razprava v strokovni in drugi javnosti.

B. Kovač: Ob izraziti centralizaciji državne uprave, od vrha do lokalnih skupnosti, bo potrebno narediti neki vmesni prostor, in to je Slovenija regij. Tako bi mnogo lažje sledili evropskemu konceptu regionalizma in hkrati nadomestili to veliko razdrobljenost lokalnih skupnosti, kar bi pripeljalo do enakopravnjega dialoga z državo. Tako bi lahko decentralizirali del državne uprave, saj bo v prihodnosti Slovenija povezana ne samo informacijsko, ampak tudi cestno. Regije bi tako lahko bile del celotne državne uprave. Koncept regionalizma je bil v Sloveniji že postavljen, zato bo število regij predvsem politično vprašanje, pomembna pa bi morala biti tudi strokovna presoja, saj je Slovenija regionalno zelo raznovrstna. Pet do šest regij bi bilo dovolj.

M. Kučan: Pokrajine so zgodovinsko dejstvo, obstajale so prej, preden smo Slovenci postali sodoben narod. S Trubarjem, ki je v Abecedniku napisal Ljubi moji Slovenci, prej kot smo postali sodobna nacija, ko smo dobili svojo državo. Mislim, da ta država tega zgodovinskega dejstva ne more spregledovati. Racionalno upravljanje države je, če sprošča tudi pobudo in odgovornost ljudi, ki živijo v teh logičnih entitah, ki se jim reče pokrajine. Zato mislim, da bi bilo v sistem pravne države smotno vključiti pokrajine, pri tem pa si ne želim, da bi se to izrodilo v prepire, kje bodo sedeži pokrajin in katere bodo pristojnosti pokrajin. Vprašanje je tudi, ali bo to samo neka vmesna stopnja med občino in državo, kjer bo potem večina razprav osredotočena na vprašanje, kaj bo država prenesla na okraj.

T. Peršak: Soglašam, da je v Sloveniji potrebno oblikovati tudi drugo raven lokalne samouprave,

ali Pomurje (Prekmurje + Prlekija) ali Prekmurje kot samostojna pokrajina? Za Pomurje govorijo na pogled racionalni razlogi države (gospodarske povezave, urbanistični razlogi itd.). Hkrati pa se zdi, da tradicija in zgodovina bolj govorita za samostojno pokrajino Prekmurje, ki seveda lahko gospodarsko dobro sodeluje tudi s Prlekijo oziroma Slovenskimi goricami. Potrebno se je torej dogovoriti, kakšne bodo pristojnosti pokrajin in njihove naloge, nato vse to jasno in brez političnega navijanja razložiti prebivalstvu in občinskim županom in svetnikom, potem pa dati prebivalcem in občinam, ki se bodo združevale v pokrajine, možnost, da se po lastnem premisleku odločijo. Sam podpiram ustanovitev pokrajine na območju osrednje Slovenije (Domžale, Kamnik, Litija in še nekaj manjših občin) in zagovarjam zamisel, da Ljubljana kot glavno mesto ostane samostojna, podobno kot Dunaj, ki ima status dežele. Bi pa vendarle opozoril, da od pokrajin ne kaže preveč pričakovati. Te pokrajine, če jih bo osem ali celo petnajst, nikakor ne bodo primerljive z nemškimi deželami ali tudi z avstrijskimi (Bavarska ima že osem milijonov prebivalcev in ogromen gospodarski potencial; Koroška v Avstriji meri skoraj pol Slovenije itd.).

F. Miklavčič: Osnovno regionalizacijo Slovenije si predstavljam tako, da bi obstajale tri regije: Primorska, Osrednja Slovenija in Štajerska. Slednja bi vključevala tudi Koroško v RS in Prekmurje. Seveda je Prekmurje lastna zgodovinska pokrajina, vendar gre za to, da bi te pokrajine prevzele del republiških pristojnosti, tako da ne bi bilo novih stroškov financiranja. Morebiti bi lahko bila še četrta pokrajina ali regija, tj. celjsko območje. Gre za bistvo oziroma namen regionalizacije, tj. decentralizacije. Če pa bi obstajalo še več regij, npr. 12, bi se stroški javne uprave preveč povečali, bodisi na račun državnega proračuna ali v breme občin.

M. Cerar: Regije nedvomno potrebujemo. Najprej bomo pogledali model ZDA. Če se bo ta zdel preobilen, pretežak, predrag – kar me zlasti zanima – in se bo Slovincem zdel čuden, ga bomo v študijah opustili. Potem bomo pogledali mehkejši nivo, npr. nemški model, in na njegovi podlagi simulirali model Zveznih dežel Slovenije, v katerem bi imeli

npr. Zvezno deželo Pomurje z glavnim mestom Mursko Soboto, ki bi imelo nekega glavarja, načelnika, predsednika regije. Naslednji nivo bi bile slovenske pokrajine s pokrajinskimi glavarji. Skratka, proučili bi vse modele in se odločili za model, za katerega bi s pomočjo anket ugotovili, da se zdi Slovincem najbolj pameten. Kot predsednik se bom seveda boril proti centralizmu Ljubljane, saj si želim, da bi bila Ljubljana ljubljeno mesto, ne pa da bi bila to, kar je bil nekoč Beograd. Želim si, da bi se vsi med sabo lepo razumeli, da bi ustvarili lepo in bogato državo. Centralna ljubljanska vlada se tega očitno brani, čeprav smo že imeli ministra za lokalno samoupravo, ki pa je samo nekaj govoril, tekal naokrog in ni nič napravil.

J. Bernik: Slovenijo bo nedvomno potrebno urediti v pokrajine kot neko vmesno stopnjo med državo in občinami. To je potrebno urediti na tak način, da bodo pokrajine res izražale voljo ljudi, ki želijo v pokrajinah skupaj živeti in ki bodo na tak način tudi lažje uveljavljali svoje politične in druge interese. To je navsezadnje potrebno tudi za nadaljevanje naše poti v Evropsko zvezo. Mnenja o tem, kakšne pokrajine imeti, so si zelo različna. Nekateri zagovarjajo stališče, da je bolje imeti manj večjih pokrajin, drugi pa, da več manjših pokrajin. Vsekakor je Prekmurje ena takšna pokrajina, kot je na drugem koncu Slovenije npr. Bela krajina in tako naprej.

II. Kako bi rešili problem meje na Hotizi?

M. Poljšak: Morda stvari ne bi mogel takoj rešiti, toda jaz bi Hrvatke bolj trdo prijel. Tako Avstrijce, Hrvatke kot Italijane je potrebno trdo prijeti. Da pa bi to lahko naredili, moramo najprej imeti močno državo, da pa bi to dosegli, moramo imeti stvari notranje urejene. Slednje pa bomo dosegli, ko bomo enkrat vrgli ta gnili kapitalizem, ki je izkoriščevalski, in bomo zopet vzpostavili narodno bratstvo in solidarnost, potem bo naša država

močna in tudi ekonomsko se bo razvila. Pogledajte, kako ta kapitalizem ekonomsko uničuje Slovenijo. Ko bomo mi naredili močno državo, bomo tudi nasproti Hrvaški lahko nastopali s pozicije moči. Ta oblast pa niti ne dela države močne niti ne nastopa proti Hrvatom s pozicije moči.

J. Podobnik: To je eden od problemov na slovensko-hrvaški meji. Strokovne komisije obeh držav so

z rešitvami precej daleč, zato bo verjetno kmalu aktualno vprašanje politična odločitev. Rešitve morajo biti čimbolj življenjske, ob upoštevanju slovenskih nacionalnih interesov. Nacionalne interese imajo seveda tudi Hrvati na drugi strani meje. Slovenija je v preteklosti pri reševanju teh vprašanj pokazala premalo odločnosti, kar je bila verjetno posledica premalo jasne nacionalne strategije reševanja odprtih vprašanj.

B. Kovač: Hotiza je problem, ki ga je potrebno reševati v skladu s celotno problematiko odnosov med Slovenijo in Hrvaško. Mislim, da je Hrvaška ta problem povezovala tudi s Piranskim zalivom. Vsekakor pa mora Slovenija jasno zagovarjati svoje interese, tudi na Hotizi. Vendar s posameznimi deli ni mogoče trgovati, čeprav je Hrvaška poskušala s politično trgovino. Pri določanju meje je potrebno vpeljati enoten kriterij, in če bi bilo tako, bi Hotiza vsaj po dveh kriterijih ostala Slovenija.

M. Kučan: Š sporazumom mislim, da je ta problem dejansko, po dogovorom med dr. Frlecom in dr. Graničem, našim in hrvaškim zunanjim ministrom, rešen, bo pa vstet ta problem oziroma rešitev na Hotizi v celoto rešitve problema, ki se mu reče slovensko-hrvaška meja.

Torej bo meja na reki?

Mislim, da je to logično. Države povsod, kjer mejijo na reke, določajo mejo na reki.

T. Peršak: Čim bolj v skladu s sprejetim načelom, da je potrebno spoštovati meje katastrskih občin. Če pa bi kje vendarle še ostali podobni problemi, da bi šla, denimo, naša cesta celo čez del hrvaškega ozemlja, bi bile seveda potrebne manjše prilagoditve in zamenjave. A v osnovi sem za spoštovanje meja katastrskih občin. Seveda pa gre za vprašanje, kako se sploh o čem dogovoriti s Hrvaško. Po mojem je slovenska vlada glede tega naredila nekaj napak. Predolgo je vztrajala, da je treba vsa vprašanja reševati v paketu, namesto da bi se lotili vsakega problema posebej. Mislim tudi, da bi bilo potrebno drugače reševati vprašanje hrvaških varčevalcev pri ljubljanski banki, saj vendar vsaka normalna banka najbolj skrbi za ustrezne odnose z varčevalci. Če pa že v kakem trenutku ne more vračati vlog, se vsaj skuša dogovoriti z njimi, kdaj in v kakšnih obrokih jim jih bo začela vračati. Če bi se npr. to vprašanje bolje urejalo, bi se morda po drugi strani tudi kakšno drugo.

F. Miklavčič: Kot mi je znano, gre tu za teritorialni spor s Hrvaško, ki si lasti celotno katastrsko občino Hotiza, ki sega prek reke Lendave. Najbolj naravna meja je ta reka. Prebivalstvo pa je po večini madžarsko.

M. Cerar: Hrvaško katastrsko ozemlje pri Hotizi sega prek Mure na našo stran. Problem bi preprosto rešil tako, da bi to zemljo poskušal od Hrvatov odkupiti. Ker prihajam iz gospodarstva, ne vem, zakaj ne bi neke zemlje mogli prodati, seveda za primerno ceno. Pogledjte samo, koliko ozemelj je bilo prodanih v zgodovini: cela Aljaska je bila prodana ZDA, Francozi so prodali Louisiana. Zame bi bilo pogajanje samo vprašanje cene.

J. Bernik: Kaže, da je problem meje na Hotizi

precej zapleteno vprašanje. Gre za neskladja v podatkih o katastrskih občinah, predvsem za različne letnice izmere, za enostranske izmere na hrvaški strani ali spreminjanje struge reke Mure. Vse bolj se vsiljuje občutek, da

do rešitev ključnih vprašanj v odnosih med državama ne bo prišlo brez predhodnega političnega konsenza na najvišji ravni: Gre torej za predvsem politično odločitev, to pa – kar se tiče naše strani – otežujejo tudi nekateri, ki neurejene odnose izražajo z pridobivanjem političnih točk z nacionalno demagogijo. Za Slovenijo kot mlado državo, ki želi čimprej v Evropsko zvezo, je bistvenega pomena, da na pragmatičen način čimprej uredi odnose s svojo sosedo ter da državi probleme rešita v obsejstransko zadovoljstvo. Problem meje na Hotizi bi želel reševati v duhu dobrega sosedstva, predvsem pa pričakovanj ljudi, ki so bili ter so še vedno formalno in tudi dejansko doslej vezani na Slovenijo.

III. Ali vidite podobnosti med štajerskimi Slovenci v Avstriji in staronemško manjšino pri nas? Zakaj?

M. Poljšak: Jaz ne vidim podobnosti. Pripadnikov staronemške manjšine je bilo tukaj morda 20.000, Slovenci pa so bili v sedanji Avstriji vse do Gradišćanske in jih je bilo morda 50.000 ali 100.000. Neprimerno več Slovencev se je pomemilo na avstrijski strani, kot se je Nemcev tu poslovenilo. Jaz ne vidim problema, jaz bi Avstrijcem povedal to, kar jim gre, da smo mi potegnili mejo med Slovenijo in Avstrijo! Naše narodno ozemlje je še na oni strani, vse tja do Gradca pogledajte, saj se imenuje Gradec in ne Burg. Zato je potrebno Avstrijcem povedati. Tisti človek, ki nima svoje narodne zavesti, ki je neka mulla kot gospod Kučan, tega ne bo povedal, saj se nikomur zameriti. Jaz pa imam svoje prepričanje, in če se nasprotnik ne strinja, se pač ne strinja.

J. Podobnik: Ne. Slovenska manjšina na štajerskem je zgodovinsko in teritorialno povsem jasno opredeljena. Morda bi lahko primerjali Staronemščice pri nas s Slovenci na Dunaju in npr. na Solnograškem. O tem bi se bilo verjetno smiselno pogovarjati in narediti ustrezne strokovne studije kot osnovo za politično dogovarjanje.

B. Kovač: Tukaj ni mogoče vzpostaviti običajnih vzporednic, saj je t. i. staroavstrijska manjšina v Sloveniji nekaj, kar je še posebno po Postojnskem sporazumu povezano s posebnimi mirovnimi

pogoji in posebno kolektivno nemško krivdo za holokavst v drugi svetovni vojni. Položaj, ki so ga takrat Avstriji in Nemci prevzeli, ni primerljiv s položajem Slovencev bodisi v Avstriji ali na Madžarskem. Z vidika formalnopравниh kot tudi socialnih in premoženjskih zahtev Staroavstrijcev je zadeva urejena z Avstrijsko državno pogodbo (ADP) in poznejšimi meddržavnimi pogodbami med Avstrijo in Jugoslavijo. Očitno pa so trenutne zahteve povezane tudi s pranjem krivde, politično afirmacijo, tudi zato, ker v Sloveniji poskušamo prevrednotiti vojno zgodovino v smislu drugačnega vrednostnega ali bolj enakovrednega stališča med domobranci, kolaboracijo in partizanstvom. To je bil najbrž eden od razlogov, da je prišlo s strani tradicionalne avstrijske nacionalistične strani za nove pogoje, ki je svojo priložnost videla tudi v Evropski zvezi. Po drugi strani pa 7. člen ADP nikoli ni bil do konca izpeljan, po letu 1991 smo začeli v naših zahtevah celo popuščati. Avstrijci sami bi morali najprej izpolniti svoje pogoje, postaviti vse svoje manjšine v enakovredne položaje, znano je, da je njihova zaščita npr. tirolske manjšine v Italiji na mnogo višji ravni, kot je bila kdarkoli zaščita slovenske manjšine v Avstriji. Kar zadeva štajerske Slovence v Avstriji – njihov politični interes ni bil nikoli dovolj jasno izražen ali pa je bil zadušen znotraj slovenske manjšine. Ne bi si

torej pokrajine. Mislim pa, da je pri tem treba upoštevati voljo in predstave ljudi. Bojim se namreč, da bo naredila država pri pokrajinah isto napako kot pri ustanavljanju občin: se pravi, da bo ustanovila pokrajine po svoji potrebi in predstavi in ne po volji in potrebah ljudi. Vzemimo npr. dilemo:

Švicarske izkušnje za prekmursko zemljo

V nedeljo zvečer so se vrnil domov udeleženci štiridnevnega strokovnega potovanja po Švici, ki ga je organiziralo Slovensko ekološko gibanje. Na povabilo Inštituta za organsko kmetovanje iz Fricka pri Baslu so podrobno spoznali organizacijo in delovanje velikega mednarodnega sistema COOP ter način uveljavljanja in delovanja njihove blagovne znamke COOP NATURA plan, rezultate 20-letnih poskusov biodinamičnega, organskega in konvencionalnega kmetovanja v Oberwilu, delovanje Inštituta za organsko kmetovanje v Fricku ter biokmetijsko družino Abt z imenom Rütihof. Več o posameznih področjih in zanimivostih bomo zapisali v naslednjih številkih Vestnika, tokrat pa objavljamo povsem sveže vtise nekaterih prekmurskih udeležencev strokovne ekscurzije.

Dionizij Titan, inženir agronomije, kmetovalec iz Kupšinec:

»V Švici imajo nov trend, ki se v Evropi vedno bolj uveljavlja, saj konvencionalno kmetijstvo izgublja finančno podporo, usmerjajo se v bioprograme različnih tipov, končni cilj vsega njihovega dela pa je večji finančni rezultat. Kako to organizacijsko uvajajo, je že preizkušeno in uspešno, zato bi bilo dobro nekatere stvari posnemati. Uspoštevanje naravnih zakonitosti bo tudi pri nas po finančni plati čedalje pomembnejše. Naravno kmetovanje mora biti finančno uspešno, v nasprotnem se ne splača. Če je to nekomu le postranska stvar, recimo da je nekdo še v službi, lahko uvaja poskuse z naravnim kmetovanjem, kdor pa je od kmetovanja življenjsko odvisen, pa si kakih poskusov ne more privoščiti.«

Štefan Smodiš, ravnatelj Srednje kmetijske šole Rakičan:

»Ko smo si ogledali te švicarske kmetije tudi neposredno, lahko ugotovimo, da se moramo samo dobro organizirati; Švicarji so naredili ob pomoči inštituta zelo dober model, ki ima razvojno, svetovalno in nadzorno službo, ki skrbi, da sta pridelava in prodaja kmetijskih pridelkov neoporečna. To bi lahko bil tudi naš model trženja, kajti imamo strokovnjake in imamo dovolj znanja, le organizirati se moramo pravilno. V šolah že pripravljamo mladino v tej smeri. Naše dijakke želimo primerno pripraviti na nove izzive ter poiskati možnosti in načine povečanja dohodka na kmetiji. Slovenija ima možnosti za to in zelo bom vesel, če bomo turistom in drugim lahko ponudili neoporečne domače pridelke in izdelke.«

Franc Marič, inženir agronomije, Noršinci:

»Ugotovili smo, da pridelujejo po Steinerjevi metodi, ki jo je razvil že pred 70 leti in po kateri smo mi pridelovali že pred skoraj 15 leti. Začeli smo v okviru Društva za varstvo okolja, pobudnik je bil sociolog Alojz Kavaš. Ker sva sovaščana, sem mu prislunil, k so delovanju pa smo pritegnili tudi Regino Sraka. Po treh letih se nihče ni vedel za nas, ko smo se udeležili razstave Narava - zdravje v Ljubljani, pa se je pojavilo zanimanje za domači kruh in podobno. Uspelo ni zato, ker državne institucije, kot so zadruga, gospodarstva in trgovine, niso imele posluha, da bi nam omogočile pridelavo. Celo ovirali so nas, nas klicali na odgovornost, češ da imamo zapleteno njivo, da širimo plevele po njivah ter gojimo golazen in škodljivce. Dokler ne bodo posegle vmes državne institucije z zakoni, financami in inštituti, ne bo uspeha.«

Janko Rožman, ravnatelj EKO šole, OŠ Bakovci:

»Mi in Cerknica smo se s pomočjo SEG-a priključili EKO-solam. Vsaka šola ponuja to, kar ima, naš slogan je: Poskušajmo živeti zdravo. Preko SEG-a smo dobili veliko koristnih informacij, literature, predavateljev. Ta ekscurzija mi je prinesla marsikaj koristnega, eno je to, da smo s temi zanimivimi ljudmi izmenjali informacije, izkušnje; tu so tako zeliščarji kot tisti, ki se ukvarjajo s permakulturo. Lahko smo tudi predstavili svoje stvari in tisti, ki se s tem ukvarjajo, vedo, koliko energije, znanja in časa je treba vložiti, da potem zanješ uspeh. Vrtec, šola in srednja šola so tisti, ki naj bi skrbeli za ekološko osvješčanje. Naša vloga je edukativna, vse drugo pa je osebno veselje do

tega dela. Ob rednem delu je to kar velika obremenitev.«

Dejan Rengeo, diplomirani inženir agronomije, Šalovci:

»Glavna razlika med Švico in Slovenijo je v tem, da se v Švici dela vse po nekem redu, glede znanja pa bi rekel, da smo mi bogatejši. Biološko kmetovanje imamo že marsikje, vendar tega nihče ne prizna, ker nimamo certifikatov. V Švici ni državnih ovir, ampak so državne spodbude. Meni je bilo tole v Švici, po pravici povedano, vse nekako znano, trženje na domačem dvorišču pa imamo marsikje tudi pri nas. Imel sem priložnost srečati kmeta, pri katerem sem bil pred štiri leti na praksi, ki pravi, da so tudi v konvencionalnem kmetijstvu že precej strožji nadzori, kontrolirajo vsa gnojila in vse strupe, zdaj so praktično vsi v »integrirani produkciji«. Le skozi ekonomiko se lahko uveljavijo to biološko kmetijstvo tudi pri nas. Pri nas manjka inštitut.«

Igor Ternar, diplomirani veterinar, direktor Veterinarskega zavoda Pomurja:

»Ekscurzije sem se udeležil predvsem zato, ker pri našem delu v veterini - pri reprodukciji, osemenjevanju živali in zdravljenju neplodnosti - opažamo, da velikokrat prihaja do plodnostnih motenj pri živalih, ki so lahko posledica napačnega krmljenja. Ne samo napačnega krmljenja, ampak tudi vnosa nekaterih snovi v organizem, ki se kopičijo in povzročajo, da je žival jalova. Izvedeli smo marsikaj, zame pa je bil najzanimivejši ogled reje krav molznic, kjer se je potrdilo to, kar v Pomurju že dolgo poudarjamo: da krave molznic potrebujejo svoj življenjski prostor, se pravi gibanje. Posledica tega je boljša kondicija živali, večja od'pornost. Tudi z nekaterimi načrtnimi križanji so dosegli boljše pasemsko odpornost vimena. Nismo zasledili, da bi imeli večje težave s plodnostnimi motnjami, z gibaldi, s kakovostjo mleka, kar je pri nas trenutno eno večjih vprašanj. Mastitisa poznajo zelo malo.« BERNARDA B. PEČEK

pa upal trditi in dvomim, da je bilo zamolčevanje avstrijske manjšine povezano z zamolčevanjem štajerskih Slovencev v Avstriji. To je lahko teza, ki pa bi jo bilo najbrž potrebno dokazati.

M. Kučan: Ne, ne vidim podobnosti. Slovenci tam so, o njih govorimo, državni dokument, to je Avstrijska državna pogodba o njih govori v sedmem členu.

Ce je govora o Slovencih v Avstriji, je mogoče in potrebno govoriti o tem, ali so jim priznane manjšinske pravice, ki jim gredo po avstrijskem pravu in mednarodnih aktih. O staroavstrijski manjšini v Sloveniji sploh ne bi govoril, saj smo

staroavstrijski vsi, razen Prekmurcev, ki smo živeli na Ogrskem, drugi Slovenci so živeli v stari Avstriji, torej smo Staroavstrijski vsi. Govor je najbrž o Nemcih. V Sloveniji živijo ljudje, ki so po svoji narodnosti Nemci, ljudsko štetje je pokazalo, koliko jih je, tega nihče ne skriva, vprašanje je, kakšen je lahko njihov status. Da so jim kulturne in druge pravice priznane, o tem ne more biti dvoma, saj o tem da še povedati, pa je najprej stvar strokovnih pristopov.

T. Peršak: Ne vidim veliko podobnosti, vsaj ne pomembnih. Za to, da se prizna neka manjšina, je potrebno, da pripadniki te narodnosti živijo na strukturnem ozemlju in da so v kolikor toliko pomembnega števila.

Več kot sto po vsej Sloveniji raztresenih državčanov, ki se imajo za Nemce ali Avstrijce, najbrž ne zadostajo za priznanje manjšine. Seveda pa to ne pomeni, da ne morejo ustanavljati svojih društev, imeti svoje kulture in jezika ipd. Država jim je to vedno dopustiti in pri tem celo pomagati. S teh vidikov je položaj Slovencev v avstrijski štajerski avtonomni državi drugačen v vseh pogledih.

F. Miklavčič: Tu gre dejansko za podobnost, ker gre pri obeh skupnostih za manjše število, ne gremo v nobenem primeru govoriti o manjšini. V Sloveniji se je prijavilo leta 1991 le 728 ljudi romske narodnosti in še ti ne živijo strnjeno. Seveda pa je položaj slovenske manjšine na avstrijskem ozemlju drugačen in celo zagotovljen v 7. členu avstrijske državne pogodbe iz leta 1955.

M. Cerar: Problem staroavstrijske manjšine, za katero pa dvomim, da obstaja, bo potrebno reševati na bilateralni ravni. Resda obstaja neki kljub, imenovani Die Brücke, vendar ne vem, kdo je njegov predsednik. Hotel bi vedeti, kakšen je bil njegov program, organiziranost itd. Prav tako bi povprašal za te Prekmurce, ali se čutijo Slovence, tako je z njihovimi šolami itd. Malo vem o njih, dosti pa vem o Porabskih Slovencih. Kot predsednik Slovenije pa bom poskrbel za vse Slovence. Problem je potrebno dati na mizo, razplesti, analizirati, ne pa samo pošiljati dopise na državno vlado, saj je slednje premalo.

J. Bernik: Slovence na avstrijskem štajerskem ozemlju avstrijska državna pogodba, medtem ko se postavlja vprašanje nemško govorečih v Sloveniji pa novo. Zelo bi si, da bi stroka, strokovnjaki, zgodovinarji ter drugi, ki se ukvarjajo s to temo v Sloveniji, tudi v Avstriji, končali delo in potem najglede na rezultate in izsledke tega dela svoje povere Sloveniji je namreč že dokazala, da zna reševati probleme manjšin po pravi poti ter po standardih, ki veljajo v Evropi. Še več, Slovenija daje manjšinam na vseh področjih več, kot je praksa v drugih evropskih državah. Osebno ne verjamem, da staronemška manjšina ustreza vsem standardom. Prepričan pa sem, da bo Slovenija znala ta problem pravilno rešiti.

IV. Kako bi v Sloveniji rešili romsko vprašanje?

M. Poljšak: Tako kot ste ga v Prekmurju. V Prekmurju menda nimate problemov z Romi, kar najbrž pomeni, da se preživljajo s lastnim delom. Ne prenašam nikogar, ki hoče živeti na račun drugega. Jaz problemov ne poznam natančno. Problem je, kakšne je kdo barve. Toda pomembno je, da se Romi vsaj na pol vedejo kot Slovenci. Romi mislijo, da bodo na račun Slovencev dobili denar, gradili hiše in ne vem kaj vse še, kar je to na Dolenjskem, tako pa to ne gre, Romi bi imeli tako več pravic kot Slovenci. Romi ne morejo imeti več pravic kot Slovenci.

J. Polšobnik: Romi zaradi specifičnega načina življenja prinašajo v posamezna okolja nekatere probleme, ki jih v različnih predelih Slovenije ne moremo uspešno razreševati. Osebno sem za strpnost pri razreševanju teh problemov ob jasni razložitvi, da morajo tudi Romi dosledno spoštovati zakon, ki jih morajo spoštovati drugi državljani Slovenije.

B. Kovač: Prekmurski primer, očitno zaradi večje strpnosti, je primer, ki bi ga veljalo postaviti v širši slovenski prostor, predvsem na Dolenjskem. V Prekmurju je tolerantnost večja, ker tukaj živijo ljudje na komunikacijskem prepisu z drugimi ljudmi, tukaj sta najmanj dve verski skupnosti, ki živita v prijaznem sožitju, kar je nedvomno prispevalo k odprtosti te družbe.

Pomembno je, kako to prekmursko reševanje preseliti drugam in kako doseči, da bo država nortranje tako organizirana, da bo v ta namen dajala določena sredstva, sofinancirala in socialno podpirala njihovo avtonomijo in kulturo ter hkrati pospeševala njihovo vključevanje v lokalne družbene skupnosti. Kakršnokoli preseljevanje, trgovanje z ljudmi, kot so ga uprizorili na Dolenjskem, je sporno z vidika človekovih pravic kot tudi z vidika načina reševanja problemov.

Tukaj so odpovedale tako državne instance, ki naj bi pripomogle k učinkovitemu reševanju takšnih problemov, in na drugi strani so odpovedali solidarnostni in siceršnji faktorji na lokalni skupnosti in konec koncev, če hočete, mislim, da je to tudi neko ogledalo slovenske družbe in slovenskega razumevanja družbe.

M. Kučan: Če bi bilo to odvisno samo od človeške volje, potem bi reševal tako, kot je rešeno v Prekmurju. Tudi v tem primeru gre za vprašanje večine in manjšine. Gledano kot principiarno vprašanje.

O tem problemu pa se je mogoče pogovarjati, če si večina in manjšina priznata pravico do razlik. Takrat mora večina zaradi svoje demokratične drže manjšino zaščititi, manjšina pa mora priznati večini civilizacijske norme, po katerih živi. Preprosto, problem nastane takrat, kadar večina ni tolerantna, in problem nastane tudi takrat, ko manjšina ne spoštuje civilizacijskih norm večine. V Prekmurju se je zgodilo ravno to, o čemer jaz govorim, tu ni nikakršnih sporov o tem, ali so Romi manjšina med večinskim slovenskim prebivalstvom, da imajo oni svoje običaje, kulturo, ki se jo priznava, prekmurski Romi pa Prekmurcem priznavajo njihove načine, našli so način sožitja, ki temelji na strpnosti, ko bi to morebiti najbolj natančno povedal, so se socializirali v svoje okolje, se šolajo, se zaposlijo, jih prizadevajo iste stvari kot prizadevajo Slovence. Razmere, ko starašča nezaposelnost, ko gredo podjetja v stečaj, zadenejo ene in druge, zame je to itak problem, še večji pa bi bil, če bi se tu delalo selekcijo in diskriminacijo, da bi bili prvi pri odpuščenju Romi.

T. Peršak: V skladu z Ustavo RS, ki določa romski skupnosti poseben položaj, ki ni enak položaju obeh priznanih narodnostnih skupnosti, je pa delno podoben in zahteva, da se položaj Romov uredi s posebnim zakonom. Ta zakon mora urediti vprašanje vključevanja Romov v družbeno življenje ob spoštovanju njihove kulture in navad, omogočiti ohranjanje njihove kulture (morda tudi posebne dodatne oblike šolanja za ohranjanje te kulture ipd.). Moral bo urediti vprašanja romskih naselij in bivalne kulture ter razmerij z okoljem itd. Konflikt, ki smo jim pričel, kažejo, da gre za zelo koščljiva vprašanja, reševanja katerih ni mogoče v celoti prepustiti občinam. Država mora postaviti okvire.

F. Miklavčič: Romska skupnost v Sloveniji ima vse pravice v smislu 14. in 65. člena ustave, to je enakost pred zakonom, in posebne pravice, ki jim jih daje zakon. Tega zakona žal državni zbor še ni izdal. Vsekakor pa posamezne občine ne morejo odločati o morebitnih spornih vprašanjih. Odloča republiški upravni ali oblastni organ.

M. Cerar: V Studiu city sem govoril o getu in razburil slovensko javnost. Zdej se ukvarjam z Romi, prof. Miheljak mi je posodil literaturo na to temo. On meni, da so Romi med najstarejšimi prebivalci na tem ozemlju in da so bili sli med turškimi sultanatom in deželami na tem prostoru. Romi so tu in po tem, kako neka država z njimi ravna, se vidi stopnja njene demokratičnosti. On trdi, da je romsko vprašanje v Prekmurju urejeno, da pridobivajo svoj prihodek in da tu ni takšnega problema kot v Grosupljem ali Novem mestu. Ptiščja je nekakšen zgled za Slovenijo. Govoril sem o getu, ker je to način življenja, ki je zelo human - seveda ne nacistični židovski geto. To sem videl v Ameriki, kjer je geto prostor, v katerem lahko manjšina, bodisi verska ali narodnostna skupnost, živi, ima zagotovljeno zdravstveno varstvo, je socialno preskrbljena, ima svoj šolski sistem. Romi so del slovenske družbe, ne pa corpus alineum, tujek.

J. Bernik: To vprašanje je treba reševati v skladu s civilizacijskimi in kulturnimi standardi. Upoštevat je potrebno nacionalno specifično Romov kot tudi interese večinskega prebivalstva. Čeprav je to lahko zelo težavno vprašanje, imamo primere, ko je prišlo do ustreznih ureditev tega vprašanja oziroma do sožitja.

Mizarstvo Ljutomer

Zaposleni nadaljujejo s stavko

Ker okoli devetdeset zaposlenih v Mizarstvu Ljutomer v petek, 14. novembra, ni prejelo objavljenih plače za september, so prekinili delo oziroma odmrznili oktobra začeto stavko.

S stavko so začeli sredi oktobra, povod zanjo pa so bili neizplačani plači za avgust in september ter neporavnani potni stroški in regres za letni dopust. Po takratnih pogovorih vodstva sindikata z direktorjem podjetja, Francem Korpičem, ki je obljubil, da bo avgustovska plača 22. oktobra, so stavko naslednji dan zamrznil. Avgustovsko plačo so tako prejeli na rok, to pa se ni zgodilo s plačo za september, kar je torej razlog za nadaljevanje stavke.

In kaj nadaljevanje stavke pomeni za načrtovano spreminjanje lastniške strukture v podjetju? Kot smo že pisali, je S Hram, družba za upravljanje, napovedala svojo pripravljenost dokapitalizirati blokirano podjetje, če si bo prej z odkupom delnic od zaposlenih in preostalih dveh lastniških skladov zagotovila večinski delež v podjetju. Njena ponudba za odkup je dvesto tolarjev za delnico. Ker se direktor S Hrama Metod Logar ni odzval na večkratno klicanje po mobitelu, direktor podjetja pa je odsoten zaradi zdravstvenih težav, smo poklicali Oskarja Saletla, predse-

dpori, pa bo to storila ob zagotovilu, da bo prišlo do spremembe lastništva v njej.

Vodstvo stavkovnega odbora je na včerajšnjem jutranjem sestanku sprejelo naslednje stališče: Zaposleni začnejo z delom takoj, ko jim bo izplačana plača za september. Upravi družbe tudi nalagajo, da pripravi do sklica skupščine s pogajalsko skupino sindikata stališča, na kakšen način bodo poravnane obveznosti do zaposlenih. Gre za izplačilo regresa, potnih stroškov in seveda spet naslednje plače. Ker direktorja ni v firmi, prokurist pa je dosegljiv le po telefonu, bodo sprejeto odločitev izročili predstavniki nadzornega sveta. MH

Je država za zamenjavo vodstva?

Nadzorni svet Cestnega podjetja Murska Sobota je na svoji zadnji (ponedeljkovi) seji obravnaval poročilo o polletnem poslovanju družbe, o katerem je revizijska hiša Audit izrekla mnenje s pridržkom. Člani sveta, med katerimi sta tudi dva predstavnika lastnika države, na tokratni seji o vprašanju zamenjave vodstva niso govorili.

Neuradno pa smo izvedeli, da naj bi se na Ministrstvu za promet in zveze že pogovarjali o možnosti zamenjave sedanjega direktorja z Marjanom Puckom z Direkcije RS za ceste, ki naj bi ga imenovali za vršilca dolžnosti. Slednji je informacijo sicer zanikal z besedami, da za to prvič sliši.

Okrogla miza

Knjiga – kulturna dobrina ...

... ali tržno blago? Žal, drugo

Srečanje pisateljev Oko besede se je začelo s pogovorom urednikov mladinskih knjižnih programov in mladinske periodike s pisatelji o temah in pristopih, ki jih v sodobnem pisanju za otroke in mladino pogrešajo. Pogovarjali so se o temah in dilemah, s katerim se srečujejo založniki in avtorji, preden knjiga izide. Med drugim so poudarjali tudi to, da knjiga ni samo nacionalna kulturna dobrina, ampak predmet prodaje. Okroglo mizo je vodil Vasja Cerar, urednik za mladinsko književnost pri Mladinski knjigi.

Povedal je, da lahko vsakdo pri tem osnovnem vprašanju najde nekaj, kar pogrša. Avtor oziroma pisatelj morda pogrša urednika, ki bi omogočal, da bi njegovo delo izšlo prej, v večji nakladi, lepši obliki, po nižji ceni in z boljšim honorarjem. Založnik pa deluje med bralcem in avtorjem, po drugi strani pa mora gledati na knjigo kot tržno blago, ne samo kot na kulturno dobrino. Knjige bi morale biti del nacionalnega interesa, naša država pa prav nasprotno načrtuje za knjige celo dodatni davek na dodano vrednost. Povedal je, da založniki zato ne morejo biti tisti, ki bi državo pri tem nadomeščali, čeprav se tudi pisatelji čutijo zavezani ustvarjati in delovati v skladu z nacionalnim interesom in tukaj iščejo skupaj z založniki zavezništvo. Kajti v interesu vseh je, da so knjige napisane na čim višji kakovostni ravni.

Založbe se tudi ukvarjajo z vprašanjem, katere knjige tiskati in katere vsebine izbirati, saj so založniki bolj ali manj omejeni na število objavljenih knjig v enem letu. Kot urednik založbe je Cerar povedal, da želi objavljati tako težja in zahtevnejša dela kot tudi lahkotnejša, čeprav ne cenena dela. Založniki pa se tudi sprašujejo, ali je varneje tiskati tuje uveljavljene knjige ali domače avtorje, ki znajo biti velikokrat dražji. Nekatere založbe so zato izključno usmerjene v prevajanje. Povedal je, da kot založnik poskuša uvrstiti v program različne teme, vsebine, razpoloženja, da bi knjige čim bolj približal željam in potrebam bralca in tržišča, hkrati pa tudi sebe ter kulturo in književnost. Zato je vsako leto potrebno uvrstiti določeno število prevodov, nekaj žanrskih del, ljubezenskih, kriminalnih, ekološko angažiranih zgodb, pubertetno-zafkantskih in knjig, ki govorijo o problemih mladine in tabujih. Potrebno pa je poskrbeti tudi za mednarodno uveljavljene žanre, kot so na primer kriminalke.

Govorili so predvsem o založbah in založnikih, avtorjih, knjigotrotcih, manj pa o otrocih in mladih, ki naj bi te knjige vzeli v roke. »Verjetno ima vsak pisatelj pred očmi ali za hrbtom mladega bralca. Tudi mi založniki poskušamo uganiti, kakšne teme danes bralce zanimajo. Zavedamo se, da poleg televizije in filma, računalnikov in videoigre ostaja knjiga kljub temu pomembna in ima določeno mesto, ki se je v zadnjem času morda res nekoliko skrčilo. Ampak obstajajo področja, ki jih lahko razreši le beseda, kajti jezik je temeljni pojem v današnjem mišljenju in razmišljanju. Danes je vedno več domačih in tujih avtorjev, ki so pripravljeni pisati o živih temah, ki zanimajo mlade, ki obdelujejo nekoliko manj prijetne stvari v življenju in plati odrasčanja. Ob dobrem besedilu bodo mladi raje vzeli v roke knjigo, ki jim lahko pove še kaj več, kajti zavedamo se tudi, da mladina ne bo brala prostovoljno vseh knjig, in do tega ima vso pravico.«

ANRR

Podelitev nacionalne nagrade za mladinsko književnost

Prva večernica za Majnice in Toneta Pavčka

Vrhunec srečanja mladinskih pisateljev Oko besede, ki je bilo konec tedna v Murski Soboti, je bil prav gotovo podelitev večernice, nacionalne nagrade za mladinsko književnost

Prvo večernico, oblikoval jo je akademski kipar Mirko Bratuša, je prejel Tone Pavček za pesniško zbirko *Fulastih pesmi Majnice*. Zbirka je letos dobila tudi nagrado za ilustracije, potem je bila izbrana kot najlepše opremljena knjiga slovenskega knjižnega sejma, sedaj pa je dobila nagrado še za vsebino. Z obrazložitvijo, da njegove pesmi niso formalno kilše-alizirane, da so napisane v slengu mladostnika in imajo temeljno sporočilo, in sicer, da sta v času hladne medijske komunikacije za poezijo in ljubezen rezervirana vonj po papirju in črnilu. Pavček je v zahvalo dejal: »Naj večernica polni slovensko nebo z literaturo za mlade in nekoliko starejše bralce.« Prvi lastnik večernice pa je takole spregovoril o pesmih, ki so nastajale v najbolj vznemirljivem času.

Kaj pravijo o knjigi najpomebnijejši kritiki, otroci? »Otroci so jo vzeli za svojo in oni so tisti, ki jim je pravzaprav namenjena. Kajti Majnice so za to obdobje lepega, čistega, vznemirljivega, ki prihaja iz nekih nebes, lahko je vonj iz las sošolke, milost, blaženost, ki nastaja v majhnih prsih otrok, to je veliko upanje in so velika čustva. Je čas, ko se svet čudno spremeni in je vse sinje in je vse modro, je vse nemogoče, je vse izredno. To je čas, ko cveto majnice in se jih človek iz zrelih let spominja nazaj. V vsakem življenju se samo enkrat pojavijo, čudež je, da ti ostanejo v spominu in jih lahko kasneje obnovljava in pravijo: Napiši nas.«

»Moje pesmi so komponiranje

rjetno pa so te pesmi zorele mnogo dalj, kajti že pred petnajstimi leti sem pomislil, da bi lahko napisal kaj takega.« Spodbudo za to pa mi je dal že umrl srbski pisatelj in moj velik prijatelj Antič s knjigo *Plavi čuperak* ali po naše *Plavi koder*. »Ko sem jo prebral, sem vedel, da bi nekaj podobnega morali imeti tudi v slovenščini. Neka osnova je bila knjiga Majhen dober

jejo, kaj si oni želijo brati? »Otrok ne moreš samo spraševati, kaj pa si oni želijo. Jaz sem v tej smeri grešil pri svojih prvih treh knjigah za otroke. Pisal sem tisto, kar imajo otroci radi. Nisem jih hotel vzgajati, ampak nasmejati. Potem sem ugotovil, da je to preveč enostavno in preveč preprosto.

Da je potrebno zanje pisati tudi drugače, da ta njihov svet ni samo vesel, ni samo fulast, ampak da je tudi ranljiv, da je otrok cel človek, da je otrok, ki je v tebi, da noče samo razbiti šipe, ampak želi ustvarjati tudi lepo. Zaenkrat moram reči, da sem z otroki še vedno na isti valovni dolžini, jaz sprejemam njih, oni pa sprejemajo mene.«

Pravijo, da se generacije razlikujejo, da prihajajo nove z novimi pogledi, kljub temu pa tudi nekoliko starejši avtorji znajo pritegniti mlade bralce... »So stvari, po katerih se generacije ločijo, ločijo se po zunanosti, po formi, po komunikacijah... v srcih pa je

Nagrajenec med organizatorjema Francem in Francem

tistega, kar sem jaz doživljal, kar je doživljal moj sin, moj vnuk, kar jih doživlja mnogo. Enostavno je začelo migotati in peti meni. Pesmi in knjiga so nastale sorazmerno hitro, v nekaj več kot pol leta. Ve-

dan. Verjetno pa sem dal Majnice v tisk še prej, saj sem potem napisal še kakšnih deset pesmi, ki bi sodile v to knjigo.«

Kakšno pa je vaše mnenje o tem, ali otroke premalo sprašu-

človek enak, kot je bil v rimskih časih na primer, in ta pragan, da Adama vleče k Evi, je ostal vse do danes.

A. NANA RITUPER ROZE
FOTO: N.J.

Iz slovsstvene preteklosti med Rabo in Dravo

PANONSKI IKSNOVA
PORTRETI ITETRAO

FRANCI JUST
22

V letu, ko je začel v Budimpešti izhajati prvi prekmurški časopis, Agustičev *Prijatelj* (1875), se je v Beltincih 11. aprila rodil Ivan Baša. Po poklicu duhovnik se je v zgodovino severovzhodne Slovenije zapisal z več dejanj: med tistimi, ki so si prizadevali za približevanje Prekmurja osrednjeslovenskemu kulturnemu in duhovnemu prostoru, je bil eden najsrčnejših; na umetnostnozgodovinskem področju je njegova trajna zasluga - poleg seveda same arhitektove - za Plečnikovo cerkev v Bogojini; kulturnozgodovinsko pomembno je tudi njegovo uredniško delo pri Kalendarju srca Jezušovega in Marijinem listu ter njegovi prispevki v obeh publikacijah in Novinah.

IVAN BAŠA

v Köszegu jeseni šolskega leta 1885/86 ni bilo več prostora. Že naslednje šolsko leto se je na köszegiško gimnazijo pridružil drugim dijakom iz Slovenske krajine, kakor so takrat pogosto imenovali Prekmurje. Jeseni šolskega leta 1894/95 pa je odšel na visoko bogoslovno šolo v Sombotel, ki so jo pred njim bili obiskovali npr. Bagary, Borovnjak, Košič, Slamar, Žbüll, Zemlič, Žizek, Ivanocy, za njim pa npr. njegov mlajši brat, pesnik Jožef Baša-Miroslav. Ko je bil Ivan v drugem letniku, so bili iz Slovenske krajine v četrtem Andraš Divjak, Janoš Slepec in Matija Marič, v tretjem letniku Jožef Klekl in Alojz kühar, v prvem pa sta bila Jožef Sakovič in Franc Kolarš. Leta 1898 je Baša končal bogoslovni študij. V Györu, obdonskem mestu, v katerem je študiral Mikloš Küzmič, je bil 6. julija tega leta posvečen v duhovnika.

Kmalu po novi maši je odšel za kaplana k Sv. Martinu ob Rabi, od tam pa po nekaj mesecih, v pozni jeseni še istega leta k Sv. Juriju pri Rogoševcih. To je bilo že globoko v časih, ko so se državni sklepi o razširitvi madžarskega jezika na vse javno življenje uresničevali tudi že v Prekmurju in tu tako, da se je hotelo izbrisati vse slovensko, od osebnih do stvarnih in zemljepisnih lastnih imen. V takih kulturnih in političnih razmerah so bili narodnostno zavedni duhovniki in tudi drugi izobraženci ter polizobraženci, njihove cerkve in učilnice, mohorjevke in druge slovenske knjige zatočišče slovenske besede. Seveda narodnostna vnega niti posvetni niti cerkveni oblasti nista bili pri srcu, še manj pa jezikovno-kulturni stiki prekmurških duhovnikov s Slovenci na desnem bregu Mure, razpečevanje slovenskih knjig ipd. Ker Baša in nekateri nekdanji njegovi sodijaki, tedaj tudi že duhovniki, tega niso zanimali in prikrivali, je sledil poskus spametovanja: čeprav je takratni sombotelski škof dr. Istvan Vilmos dr. Ivanocyju kot tišinskemu župniku in šolskemu nadzorniku objubil, da do tega ne bo prišlo, je podpisal odlok o premošitvi Ivana Baše v Rohonc (hrvaško Vrhnica, nemško Rechnitz) in Jožefa Klekla v Incéd. Tako je avgusta 1902 Baša prišel med Gradiščanske Hrvatce, kjer je ostal tri leta. Po treh letih je zaprosil za izpraznjeno mesto župnika v Novi Gorici in ga dobil. Tu je župnikoval od 1905. do 1908. leta. Tega leta je umrl bogojinski župnik Horvat in mesto njegovega naslednika je bilo uradno razpisano. Med petimi kandidati ga je dobil najmlajši - Ivan Baša, ki je bil takrat star 33 let. Že pred tem je bil Baša vključen v dejavnosti za ustanovitve verskega in drugega časopisja v slovenščini, predvsem Kalendarja srca Jezušovega in Marijinega lista. Sedaj je začel še z delom za prenošo bogojinske župnije in za njen vpis v umetnostnozgodovinske priročnike in učbenike za vse čase.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Ivan Baša ob nastopu župniške službe v Bogojini

Baša je otroška leta preživel v Beltincih, prva leta solanija pa v Lendavi, kjer je bil učenec Janoša Murkoviča. Učitelj Janoš Murkovič je prevedel in leta 1871 izdal že drugi natis svojega prevoda abecednika in berila Ignaca Barányja pod naslovom *Abecednik za katoličanske vesničke šole* po velenji S. Štefana družbe. Delo je bilo natisnjeno ne v hungarici, ampak v gajici, obsegalo je 57 strani. Prvi razred nižje gimnazije je obiskoval v Sombotelu, ker

Simpozij

Mladinska književnost v času elektronskih medijev

Osnovno vprašanje simpozija je bilo, ali bodo elektronski mediji z videoigricami in ekrani nasploh dobili bitko s knjigo

Moderatorica simpozija je bila Darka Tancer Kajnih, uvodna referata pa sta prebrala dr. Igor Saksida in dr. Metka Kordigel. Pisatelji in razpravljalci pa so se spraševali, ali je v današnjem svetu elektronskih medijev knjiga sploh še potrebna. Pri tem so se razdelili na dvoje, eno so bili mnenja, da so videoigricice že prevladale v otrokovem življenju, drugi pa spet, da ni tako hudo in da se bodo mladi znova začeli vračati h knjigi.

Dr. Igor Saksida je v svojem uvodnem referatu Čemu/kako - in ali sploh - danes brati mladinsko književnost opozoril na več sklopov vprašanj, ki se pojavljajo pri mladinski literaturi. Vprašanje stereotipov (babica na primer, ki je vedno dobra in kuha marmelado), seksizem, saj naj bi bila mladinska literatura predvsem deška, razen nekaterih izjem, vprašala se je, kakšno je mesto literature v šoli, katere knjige se morajo prebrati in katere ne, kako naj se oblikujejo modeli branja in kako naj se določeno delo razume v smislu, da bi se poudarila pestrost razumevanja. Na koncu pa je dal tudi pobudo, da bi se po simpoziju na podlagi dokumentov oblikoval zbornik, kjer bi bili zabeleženi različni pogledi, podani na simpoziju in tudi na okrogli mizi.

Dr. Kordigelova pa se je v svojem referatu spraševala, zakaj mladinska književnost in ali sploh v času medijev še pisati in brati

ter kako bo s knjigo v 21. stoletju. Osredotočila se je predvsem na vizualne medije in izrazila zaskrbljenost, da je mladinska literatura dobila veliko konkurenco v televiziji in videoigricah. S tem pa so otroci veliko bolj kot kdaj prej izpostavljeni nasilju. Na televiziji vsak dan kažejo umore, s pomočjo nasilja pa se tudi v igricah prebija iz ena sobe v drugo, tako da koga toleče po glavi na primer. In ko prideš v zadnjo sobo, si sam, za tabo pa je ostalo na kupe zمندranih. Omenila je tudi, da ti mediji zatirajo ustvarjalnost, saj ni časa za domišljijo, ter dodala, da je branje tisto, ki spodbuja kreativnost.

Bogdan Novak, pisatelj in ljubitelj videoigre, pa je povedal, da ni tako črno, kot se zdi, da igrice sčasoma postanejo monotone in so zelo podobne druga drugi in da se mladi vračajo h knjigam. Ervin Fritz pa je povedal, da so lahko tudi novi mediji koristni, če se jih ne zlorablja.

Milan Vincetič in Milena Šala sta naredila anketo med drugimi študenti in učitelji, da je po četrtotolci in ugotovila, da je po mlajših bralcih knjiga še vedno na piedestalu, medtem ko starejši, kar so potrdili tudi drugi razpravljalci, nekoliko raje sedijo pred ekranom. Tudi Tilda Jamnik, predsednica slovenskega mladinskega društva, je povedala, da število članov v knjižnici iz leta v leto še vedno narašča. Ugotavljalna je, da mladi najraje segajo po novostih, tujih avtorjih in da se okus mladih spreminja, ter z njo stalnostnostjo omenila, da mladi danes skoraj ne berejo več knjig. Karla Maya.

Slišali pa smo lahko tudi, da mora otrok včasih prebrati tudi trivialno literaturo, da vsak nov medij odpira tudi nove možnosti estetske komunikacije in da vsa nova oblika komunikacije ljubi nekoliko spremeni. Otroci pa so pač taki, kot so, ne pa taki, kot bi odrasli želeli, da bi bili. Knjiga je imela v zgodovini svojo odlično funkcijo in prav gotovo je bo imela tudi vnaprej. Kajti knjiga ima določene prednosti, tudi v primerjavi z elektronskimi mediji.

A. NANA RITUPER ROZE

Nesreča je preizkusni kamen prijateljstva

Štirinajst ljudi brez strehe

Bo sploh kdo pomagal nesrečnikom?

Pregovor pravi, da je v petek slab začetek. 24. oktobra je bil petek. Z Omanove na Pogledu na Apaškem polju je bil ta dan - dokler se ni preresil v noč - običajen dan. Potem, okrog 20.30, pa je zagorelo na podstrešju. Še sreča, da imajo pri hiši telefon, da so obvestili o dogodku policiji in gasilce, ki so prišli v dobrih 45 minutah, vendar je medtem ostrešje že v celoti zgorelo.

Petek, 24. oktobra, je bil za Omanove nesrečen, petek, 7. novembra, pa srečen dan. K hiši so prišli mojstri in v nekaj dneh so pozidali zunanje stene podstrešja in naredili novo ostrešje. Na špirovce so zabili deske, te pa prekrili s strešno lepenko. Najbrž bo nekaj časa pokrita zgolj s »kritino«, kajti za pravo strešno opeko ni denarja.

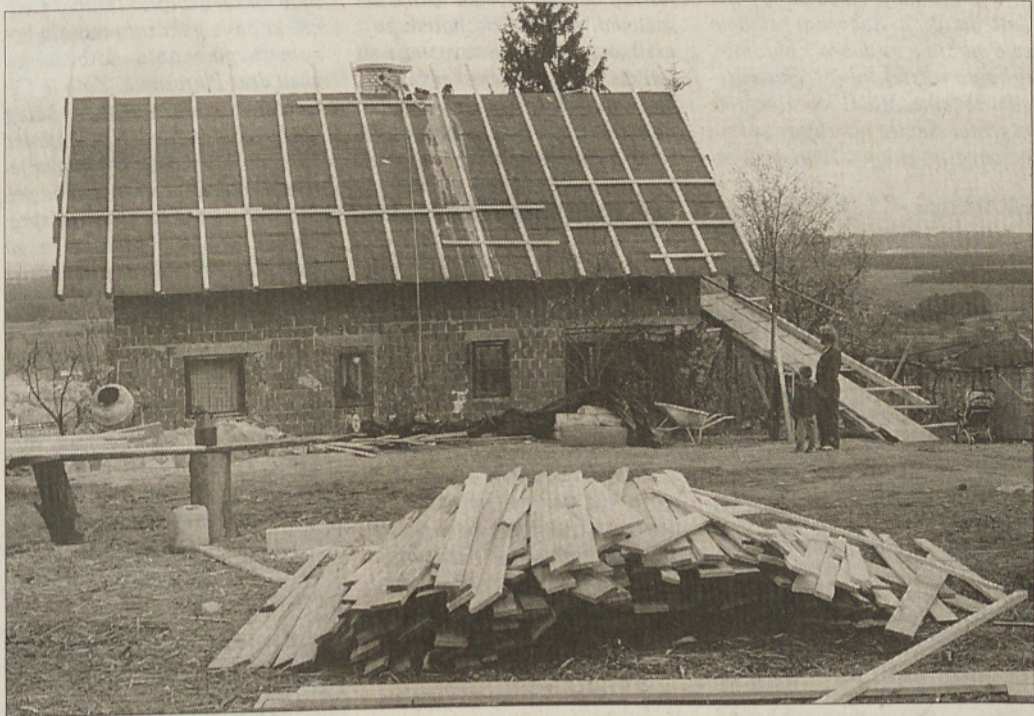
Ljudje na Pogledu so mi vedeli povedati, da tej domačiji sreča sploh ni naklonjena. Med drugim zato ne, ker je »gospodarica« Zlata Marija Oman svojačas ostala sama z osmimi otroki. Medtem ko sicer dva odšla zdoma, a to ne pomeni, da se je gospodinjstvo razčlono, nasprotno, pri Omanovih so 14 ljudi: Marija, (še) šest mladih otrok, zet, dve snahi in štiri vnuki. In požar je v nesrečnem petku vzel streho vsem štirinajstim ljudem, ki so sicer živeli v hišah gospodinjstvih v hiši (v pritličju in v podstrešnih sobah), ki so imeli 12 krat 9,5 metrov. Vse hiše so skromne, streha pa je vendarle bila, potem pa v hipu niti te več.

Pregovor pravi, da človek v nesreči ne ostane sam. K Omanovim sem se podal z namenom, da napišem reportažo o veliki ljudski solidarnosti. Močno sem bil presenečen (Omanovi pa še bolj!), da jim pomoči ni in ni. Še sreča, da pač čisto majčkena, je, da so hišo zavarovano pri zavarovalnici Prima, vendar dva tedna po požaru še niso dobili niti toliko. Niti nimajo upanja, da bo zavarovalnica pokrila vso škodo. Na Apaškem polju nimajo tako

toda veliko je že to, da se je nekdo spomnil na njihovo nesrečo. Lepe besede je našel za podjetje Vergo iz Lokavca, katerega šefica Vera Golob ima polno razumevanja za stisko in je dovolila, da so odpeljali gradbeni material, čeprav ta hip Omanovi ne vedo,

pod na stropu podstrešnih sobic, ampak tudi izolacijski material, za katerega proizvajalec sicer trdi, da je negorljiv.

14 ljudi, ki jih je usodnega petkovega večera obiskala nesreča, se bo nekako izklopalo iz težav. Nekaj sreče v nesreči je tudi v tem, da

Čeprav Omanovi še niso dobili zavarovalnine in tudi ne kake druge izdatnejše pomoči, so prejšnji teden le uspeli zgraditi novo ostrešje in ga prekriti s strešno lepenko. Ta »kritina« bo morda zdržala nekaj mesecev, potem pa bo spet curjalo. Jim bo (s širšo pomočjo) uspelo zaščititi hišo s pravo kritino? - Foto: Š. S.

imenovane vaše pomoči, kot jih imajo po Prekmurju, zato ni pričakovati organiziranega zbiranja pomoči. Kvečjemu kak posamičen dar, a dozdaj niti tega ni bilo. Sami pa tudi niso šli okrog mole-dotov za pomoč.

Ob mojem obisku ni bilo doma Zlate Marije Oman, pač pa sem se najprej pogovarjal z eno od hčera in snaho, nato pa se je vrnil z oprakov domov oškodovankim 30-letni sin Ivan. Pohvalil je Rdeči križ v Lokavcu, da je pomagal s skromnim prispevkom,

kdaj ga bodo plačali. Pohvalil je tudi sosedo in sorodnico, ki so pomagali tesarskemu mojstru pri gradnji novega ostrešja. Med »sprehodom« po podstrešju pa mi je izrazil še svojo največjo željo (take pa imajo tudi člani ostalih družin), da bi čimprej vsaj za silo uredili podstrešne sobe. Notranje stene prejšnjih sobic, pozidane s siprekosom, so popokale in se porušile. Ogenj, ki se je pojavil iz nezanege vzroka, pa se je hitro širil, ker so »dobro« goreli ne le špirovci, tramovi in ladijski

je šest članov te skupnosti (zadaj) zaposlenih, vendar imajo sila skromne dohodka, pa še ti niso zanesljivi. Morda pa tudi v zavarovalnici ne bodo »škrtarili« in izplačali pravično odškodnino. In morda bodo tudi gasilci iz domačega ter sosednjih krajev le stopili v akcijo in zbrali kaj denarja za nesrečne ljudi v domačiji na visokem pobočju na Pogledu? Mogoče pa bo kaj pricurjalo tudi iz podjetij, v katerih so zaposleni oškodovanci. Morebiti se bo kdo »usmilil« tudi Omanove hčere, ki že lep čas išče firmo, kjer bi opravila pripravništvo iz slaščičarstva.

Ko hiša gori, vsi vodo prinašajo! pravi rek. Z njim ni mišljena le voda za gašenje požara, ampak tudi druge oblike pomoči. Bodi tako tudi na Pogledu!

Š. SOBOČAN

Skupščina gasilcev v Murski Soboti Delegati iz 70 društev

Zakaj niso prišli iz vseh PGD?

V nedeljo, 9. novembra, je 70 delegatov sodelovalo na redni letni skupščini Gasilske zveze Murska Sobota - Zveza združuje 132 gasilskih društev z območja Upravne enote Murska Sobota

Glede na število gasilskih društev je bilo 70 delegatov gotovo premalo. Bodo v novih občinah ustanovili občinske gasilske zveze? Take težnje se že kažejo, a bi kazalo, kot je menil Ernest Eöry, pretehtati, ali se to splača. Sedanja zveza stane letno okrog 6.000.000 tolarjev, če pa bi v posameznih občinah nastavili človeka (profesionalca), ker drugače zveza najbrž ne bi mogla delovati, bi jih to stalo najmanj 1.500.000 tolarjev. To vsoto je treba pomnožiti s številom novih občin in znesek bi bil veliko višji kot stane gasilce sedanja zveza. Seveda pa se hkrati kaže vprašati, kako bi bilo z obveznim strokovnim usposabljanjem gasilskih kadrov. To pa zdaj zelo uspešno opravlja sedanja Gasilska zveza Murska Sobota.

Na skupščini so omenjali problem financiranja. Lani so porabili 28.000.000 tolarjev, letos pa je Gasilska zveza Murska Sobota dobila le 30 odstotkov te vsote. Skupščine se je udeležil le župan hodoško-šalovske občine, dasiravno so bili vabljeni tudi drugi. Na skupščini so spregovorili tudi o lastnini gasilskih domov in povedali, da so 79 »primerov« že rešili, 59 pa jih rešujejo.

F. MATKO

Zgodilo se je ...

Odranci: Poškodbe so bile prehude

Ceste v Pomurju so terjale 22 žrtev! Predzadnji torek je umrl v soboški bolnišnici 54-letni Štefan Smej iz Odrancev, ki se je kot kolesar hudo poškodoval v prometni nesreči, ki se je zgodila 2. novembra v Odrancih.

Ljutomer: Odkrili so marihuano

Na podlagi odredbe sodišča so ljubomerski policisti opravili hišno preiskavo pri G. F. in F. E. Pri prvem so našli 12 gramov, pri drugem pa 4,6 grama marihuane. Mamilo so seveda zasegli in napisali predlog za kaznovanje pri sodniku za prekrške.

Gančani: V mostno ograjo

15. novembra ob 19. uri se je zgodila prometna nesreča zunaj naselja Gančani. Stanislav G. je namreč trčil z osebnim avtom v mostno ograjo. Voznik in sopotnik Branko V. sta se poškodovala hudo, sopotnika Štefan G. in Stanislava V. pa sta utrepla lažje poškodbe.

Rakičan: Avtoradia ni več

Na parkirišču pred bolnišnico v Rakičanu je ob urah, ko so dovoljeni obiski bolnikov, množica nezazavarovanih avtomobilov. Tega se je očitno zavedal nepridiprav in 12. novembra odvil avtoradio in lastnika D. L. oškodoval za najmanj 30.000 tolarjev.

Trnje: Ponarejeni desetisočak

V odročni trgovini v Trnju je nekomu uspelo vnovčiti fotokopirani bankovec za 10.000 slovenskih tolarjev. Za porednejem seveda poizvedujejo.

Murska Sobota: Osebni avto v tovornjak

V petek ob 20.05 je 30-letni Janez K. iz Prosečke vasi zavil s tovornjakom s priklopnikom s parkirišča Petrolovega servisa na magistralno cesto Murska Sobota-Lendava in nadaljeval vožnjo v smeri Lendave. Po magistralni cesti je vozil kakih 30 metrov, nakar se je za njim pripeljal 28-letni Stanislav H. iz Črenšovca, ki je vozil osebni avto, in trčil v zadnji del priklopnika. Poškodbe so hude.

Š. S.

DOŠ I Lendava pridobila 360 kvadratnih metrov novih prostorov za vgojno-izobraževalno delo

Koristno tudi podstrešje

Med prvimi kandidati za devetletni program

Včasih je potreben majhen korak za veliko pridobitev. To potrjuje tudi Lendava pri Dvojezični osnovni šoli I Lendava, ki so jo slovesno predali namenu minul petek.

Gre za preureditev podstrešja. Če bi bilo doslej več ali manj neuporabno, odslej pa imajo tamkaj 360 kvadratnih metrov uporabnih površin za vgojno-izobraževalno delo, in sicer knjižnico s računalniško učilnico, večnamenski prostor, otroški center, kabinet, prostor za individualno delo idr.

Tam, kjer je bila doslej knjižnica, pa so lahko uredili (speciálno) računalniško učilnico z dodatno učilnico za reden pouk. Tako imajo zagotovljene prostorske pogoje za devetletni program in pripravljajo biti med prvimi šolami, ki ga bodo uvedle poskusno leta 1999/2000.

Razpisana vrednost del je bila milijonov tolarjev, sredstva pa zagotovila Občina Lendava. Na župan Jožef Kocon je preurejene prostore tudi slovesno predal namenu, trak pa je odrezal skupaj z osmosolcem Jožom Visočnikom, ki je v lanskem letu prebral (si sponzoriral) največ knjig iz šolske knjižnice.

O pomenu te pridobitve je spregovorila tudi ravnateljica šole

Vsekakor je lepo predajati namenu nove pridobitve. (Posnetek: J. Z.)

Kobilje: »Jucec« je izginil

Pravijo sicer, da jugo ne traja »dugo« (dolgo), pelješ pa se vendar le.

Nek Kobilčan pa je še ob ta avtomobilček, kajti 15. novembra med 21. uro in 22.45 mu je vozilo

Elizabeta Pal, čestitkam pa se je pridružila še narodnostna poslanka Maria Požonec. Učenci pa so pripravili priložnostni dvojezični kulturni program. J. G.

nekdo sunil z domačega dvorišča. Avto je temno-rdeč in ima registerško številko MS 31 07A. Telefon policije je 113.

Gornja Radgonja: Avta sta se zaletela

V soboto, 15. novembra, se je zgodila prometna nesreča na Parižanski cesti v Gornji Radgoni. Nekaj minut po 7. uri je tovorni avto, ki ga je upravljaval Janko K. iz Sevnice, zaneslo v levo in vozilo je trčilo v osebni avto, s katerim se je pripeljal nasproti Martin Ž. iz Črenšveca, ki se je hudo poškodoval.

Ljudje med seboj

S taščo pa kar v vodnjak

Zgodilo se je v sredo, 12. novembra, dan po martinovem

V Beltincih, na domačiji v Gregorčičevi ulici, se je zgodil dogodek, ob katerem se nekateri nasmehnejo, drugi pa se zdrznejo in se vprašajo, ali je to sploh mogoče.

Zgodilo se je predzadnji sredo. Kot že večkrat naj bi tudi tokrat prišlo do prepira med S. R. in njegovo taščo Marijo O. Prerekanje naj bi doseglo »vrelišče« okrog 15.30, ko naj bi zet prijel taščo, jo odnesel do vodnjaka in jo spustil (z glavo navdol) v tri metre globok studenec, v katerem je bilo pol metra vode. Po dejanju je, kot so ugotovili kriminalisti in policisti, vodnjak pokril in odšel v stanovanje.

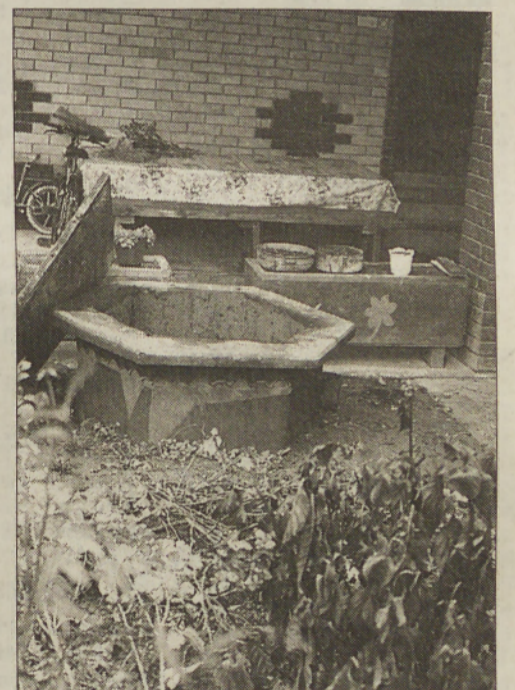
Marija O. je imela veliko srečo, saj se ni utopila; v vodnjaku se ji je nekako uspelo obrniti in začela je klicati pomoč. Po kakih 40 minutah se je je zet le usmilil in ji spustil v vodnjak lestev, po kateri je, dasiravno je bila prestrašena in izmučena, le uspela priti ven. Potem so sosedje poklicali policijo in odpeljali jo so tudi v bolnico, kjer je ostala na zdravljenju. Zaradi utemeljenega suma storitve kaznivga dejanja poskusa umora so policisti odpeljali osumljenega S. R. in ga pridržali do 48 ur. Srečal pa se je tudi s preiskovalnim sodnikom.

Kriminalisti in policisti še naprej zbirajo informacije, na pod-

lagi katerih bodo ugotovili motiv (nagib) tega dejanja.

Že zdaj pa je jasno, da pri hiši ni bilo miru. No, v četrtek, ko smo obiskali domačijo, pa je bilo vse mirno - nikjer žive človeške duše.

Tašča je bila pač še v bolnici, zet pa ... Kdo bi vedel! Smo pa seveda naleteli na vodnjak, v katerem bi se se Marija O. skoraj utopila. Vodnjak »na ključ«, kakršne smo imeli po vaseh, dokler ni bilo vodovodov, je na domačiji v Gregorčičevi ulici tik pri vhodu v eho najlepših hiš v Beltincih. Pokrit je bil s štirioglato ploščo. Tisto ploščo, ki naj bi jo je zet snel, da bi potem taščo »prijel za gležnje in jo z glavo navzdol vr-

Vodnjak na domačiji v Gregorčičevi ulici v Beltincih, v katerem bi se skoraj utopila 63-letna Marija O.

geč v tri metre glock vodnjak.« Še sami smo si drznili sneti ploščo in pogledali smo v notranjost.

Spreletel nas je srh: tako krute smrti si nihče ne »zasluži.«

Š. S.

Murska Sobota: Nesreča na prehodu

Na prehodu za pešce v Cankarjevi ulici v Murski Soboti je 13. novembra prišlo do prometne nesreče, kajti osebni avto, ki ga je vozil Dragan T. zaradi neprimerne hitrosti podrl pešca Andreja T. iz Žižkov in posledično tudi Ženika, ki sta prečkala cesto. Prvi se je poškodoval lažje, drugi pa hudo.

Prva državna nogometna liga

Mura : Primorje 2 : 0

Murska Sobota - Igrišče v Fazanariji, gledalcev 3.000. Sodnik: Borošak (Maribor). Strelca: 1 : 0 Cipot (4), 2 : 0 Alihodžič (68).

Mura : Nemec, Lukič, Ošljaj, Alihodžič, Dominko, Ilič, Cipot, Cirkvenič, (Ristič), A. Baranja (D. Baranja), Škaper, Gutalj.

Publikum : Potrošnik 4 : 0

Celje - Igrišče na Skalnih kleti, gledalcev 500. Sodnik: Govedarevič (Ljubljana). Strelci: 1 : 0 Sivko (40), 2 : 0 Kamberovič (51), 3 : 0 Stančar (74), 4 : 0 Kamberovič (77).

Potrošnik: Kuzma, Godina, Tratnjek (Golob), Zemljčič, Cetina (Kotnik), Črnko, Bajič, Dvoršak, Kečan, Franko (Mirtič), Zver.

Druga državna nogometna liga

Drava : Nafta 1 : 0

Ptuj - Igrišče Drave, gledalcev 250. Sodnik: Kokolj (Radovljica). Strelci: 1 : 0 Poznič (27).

Nafta: Zver, Hozjan (Pal), Gašević, Novak, Horvath (Tratnjek), Drvarič, Bursac, Šabjan, Bedo (Gerenčer), Utroša, Baša.

Tretja državna nogometna liga

Odranci : Turnišče 3 : 3

Odranci - Igrišče Odranec, gledalcev 150. Sodnik: Mendek (Maribor). Strelci: 0 : 1 Mujdrič (7), 1 : 1 Pozderek (15 - 11m), 2 : 1 Stanislav Kavaš (43), 2 : 2 Mujdrič (55), 3 : 2 Jovanovič (63), 3 : 3 Litrop (75 - 11 m).

Odranci: Marič, D. Kreslin, B. Kreslin (Jovanovič), Pozderek, Cener, Virag, Puhar (Sebastian Kavaš), Baranja, Vegič, Stanislav Kavaš, Radikovič.

Turnišče: Senica, Kovač, Albin Lackovič, Pucko, Mujdrič, Lutar, Albert Lackovič, Litrop, Vegič, Bukovec, Čizmaziya (Lebar).

Varis : Črenšovci 3 : 1

Lakoš - Igrišče Varisa, gledalcev 200. Sodnik: Amidžič (Maribor). Strelci: 1 : 0 Lebar (42), 2 : 0 Gyurkač (56), 2 : 1 Vörös (60), 3 : 1 Žalig (82).

Varis: Pahor, Hepe, Bažika, Kepe, Bukovec, Balantič, J. Horvat (G. Žalig), J. Žalig (Pal), Lebar, Gyurkač, Šabjan.

Črenšovci: Karoli, Vučko (Graj), Hartman, Zelko, Pucko, Hotko, Plej, Vörös, Vesenjajk, Vori, Horvat.

Goričanka : Kungota 5 : 2

Rogašovci - Igrišče Goričanke, gledalcev 200. Sodnik: Jeneš (Lendava). Strelci: 1 : 0 A. Šalamon (8), 1 : 1 Hrast (16), 2 : 1 A. Šalamon (36 - 11m), 3 : 1 Gider (46), 4 : 1 Skledar (52), 4 : 2 Hrašt (75), 5 : 2 Smodiš (82).

Goričanka: Nemec (Felkar), Horvat, Žilavec, Gider, B. Šalamon, Kolar, Skledar, Kovač, Šuša (Vogrinc), A. Šalamon, Kosednar (Smodiš).

Bakovci : Kovinar 6 : 0

Bakovci - Igrišče Bakovec, gledalcev 100. Sodnik: Klinc (Ptuj). Strelci: 1 : 0 B. Berendijaš (9), 2 : 0 Živič (30), 3 : 0 Kokaš (39), 4 : 0 Ristič (45), 5 : 0 Mesarič (89 - 11m), 6 : 0 Ristič (90).

Bakovci: Šiftar (Talaber), R. Berendijaš, Holcman, Žičič, R. Papič, Kokaš, Matuš (G. Papič), Mesarič, Prekazi, Krančič (Baler), Ristič.

1. SNL

Rezultati - 16. krog
Mura : Primorje 2 : 0
Publikum : Potrošnik 4 : 0
Maribor : Rudar 1 : 0
Olimpija : Vevče 0 : 0
Gorica : Korotan 2 : 3

Mura	1610	3	3	27:17	33	
Maribor	16	9	1	6	23:13	28
Gorica	16	8	3	5	26:16	27
Primorje	16	8	2	6	31:26	26
Publikum	16	7	4	5	33:26	25
Olimpija	16	5	7	4	23:24	22
Kortotan	16	5	5	6	15:22	20
Rudar	16	5	4	7	19:17	19
Potrošnik	16	4	210	15:31	14	
Vevče	16	2	311	12:32	9	

2. SNL

Rezultati - 15. krog
Drava : Nafta 1 : 0
Šentjur : Šmartno 1 : 1
Železničar : Jadran 1 : 2
Črnuče : Aluminij 0 : 1
Elan : Zagorje 1 : 1
Domžale : Dravograd 3 : 1
Rudar : G. opekarnar 1 : 0
Koper : Triglav 1 : 1

Triglav	1512	2	1	36:12	38	
Koper	1510	4	1	42:9	34	
Domžale	15	8	4	3	22:15	28
Železničar	15	7	5	3	25:17	26
Elan	15	6	6	3	24:22	24
Šentjur	15	5	6	4	18:18	21
Aluminij	15	6	3	6	19:21	21
Jadran	15	5	4	6	17:22	19
Nafta	15	4	6	5	17:16	18
Dravograd	15	4	6	5	20:20	18
Rudar	15	5	3	7	14:20	18
Šmartno	15	3	5	7	24:28	14
Drava	15	3	4	8	10:17	13
Zagorje	15	3	4	8	14:25	13
G. opekarnar	15	2	6	7	17:28	12
Črnuče	15	2	211	12:41	8	

3. SNL vzohod

Rezultati - 13. krog
Odranci : Turnišče 3 : 3
Goričanka : Kungota 5 : 2
Bakovci : Kovinar 6 : 0
Varis : Črenšovci 3 : 1
Dravinja : Unior 0 : 1
Pobrežje : Usnjaj 1 : 4
Paloma : Pohorje 1 : 3

Pohorje	1311	1	1	47:16	34	
Bakovci	13	9	1	3	40:18	28

Črenšovci	13	9	1	3	30:16	28
Goričanka	13	7	3	3	26:17	24
Odranci	13	6	4	3	23:15	22
Unior	13	6	2	5	14:20	20
Paloma	13	6	1	6	28:20	19
Dravinja	13	5	1	7	21:26	16
Kungota	13	4	2	7	18:30	14
Usnjaj	13	4	1	8	20:25	13
Turnišče	13	2	6	6	23:29	11
Varis	13	3	2	8	16:32	11
Pobrežje	13	2	4	7	15:37	10
Kovinar	13	1	4	8	8:28	7

1. MNL Lendava

Rezultati - 14. kolo
Bistrica : Polana 0 : 0
Dobrovnik : Renkovci 4 : 3
Nedelica : Kobilje 1 : 0
Hotiza : Panonija 0 : 1

Renkovci	14	9	2	3	45:19	29
Panonija	14	7	5	2	26:23	26
Polana	14	6	5	3	20:16	23
Bistrica	14	4	5	5	19:22	17
Nedelica	14	4	5	5	16:23	17
Hotiza	14	5	2	7	20:29	17
Dobrovnik	14	4	2	8	31:39	14
Kobilje	14	3	2	9	21:27	11

2. MNL MS vzohod

Rezultati - 14. kolo
Grad : Rotunda 6 : 2
Bogojina : Tešanovci 3 : 5
Hodoš : Šalovci 0 : 0
Prosenjakovci prosti

Prosenjak.	1210	0	2	39:13	30	
Hodoš	12	9	1	2	42:18	28
Grad	12	7	1	4	43:24	22
Šalovci	12	5	2	5	30:33	17
Tešanovci	12	5	1	6	29:36	16
Rolunda	12	2	1	9	24:54	7
Bogojina	12	1	0	11	23:52	3

2. MNL MS zahod

Rezultati - 14. kolo
Cankova : Makoter 5 : 1
Pušča : Apače 1 : 5
Lipa : Doležljovje 4 : 0
Slatina : Gančani 1 : 2

Aprače	14	8	4	2	34:18	28
Lipa	14	8	2	4	31:17	26
Makoter	14	7	4	2	28:18	25
Cankova	14	6	2	6	36:34	20
Dokležovje	14	6	2	6	31:31	20
Pušča	14	6	1	7	25:34	19
Gančani	14	5	2	7	27:27	17
Slatina	14	1	1	12	20:51	4

Nogometni komentar

Mura povečala vodstvo v prvi državni ligi

Nogometaši Mure nadaljujejo z uspešnim tekmovanjem v prvi državni nogometni ligi. Tokrat so v pomembnem srečanju kandidatov za vrh lestvice premagali Primorje iz Ajdovščine in so na pragu naslova jesenskega prvaka. To je prvič v samostojni Sloveniji, da se Muri nasmiha ta laskavi naslov, o katerem pred pričetkom tekovanja niso niti sanjali. Treba pa je povedati, da igrajo Sobočani psihično zelo stabilno in dobro v obrambi, tako da nasprotniki težko dosejajo zadetke. Mladi reprezentančni vratar Nemec navdušuje s svojimi zanesljivimi potezami, zelo za-

nesljivo pa deluje tudi ožja obramba na čelu z izkušenima Alihodžičem in Iličem. V sredini se vse bolj uveljavlja mladi Cipot, ki postaja tudi nevaren napadalec in je bil na zadnjem srečanju eden najboljših igralcev.

Za srečanje v Fazanariji med Primorjem in Muro je bilo značilno, da je Sobočanom uspelo z agresivno igro na začetku tekme doseči vodilni zadetek, potem pa z umirjeno igro držati ravnotežje na igrišču. Sicer pa Sobočani že deset prvenstvenih tekem niso izgubili, kar tudi kaže na stabilnost moštva. Z zmago nad Primorjem pa so razveselili številne gledalce, ki so se kljub slabemu vremenu zbrali na igrišču. Škoda, da je na koncu tekme prišlo do nešportne geste trenerja Primorja Marina Kovarčiča, ki je namesto stiska roke trenerja Milana Koblenčerja odšvohlil z besedami »marš lopovis, kar je naposled dobilo veliko medijsko pozornost.

Drugi prekmurski prvotigaš Potrošnik iz Beltincev je v Celju doživel nepričakovano visok poraz s Publikumom. Ta je nerazumljiv, saj je bilo pričakovati, da bodo

Beltinci po uspešnem nastopu proti Gorici v beltinskem športnem parku z dobro igro nadaljevali. Tako pa se je ponovila stara slabost - neučinkovitost napadalcev in na trenutke ležerna igra nekaterih igralcev v obrambi, kar so Celjani znali izkoristiti, zlasti pa njihov najboljši strellec Kamberovič. V vrstah beltinskega prvotigaša je tokrat debitiral Dalibor Cetina, ki pa je pokazal premalo nogometnega znanja, da bi lahko nosil dres Potrošnika. Zato je Cetina že zapustil Beltince, poleg njega pa je tudi odšel napadalec Kristijan Markovič. Ob koncu jesenskega dela prvenstva pa je pričakovati še nekatere druge spremembe v klubu. V zadnjem krogu jesenskega dela prvenstva v drugi državni nogometni ligi je lendavska Nafta gostovala na Ptuj in srečanje nepričakovano izgubila s slabo Dravo.

Lendavčani so bili sicer enakovredni tekmeč domačinom, vendar pa svojih priložnosti za zadetek niso znali izkoristiti. Tako so se Lendavčani po jesenskem delu prvenstva znašli na osmem mestu lestvice, s čimer gotovo niso najbolj zadovoljni.

Zadnje kolo jesenskega dela pr-

Badminton

V Lendavi je bil B-turnir v badmintonu. Sodelovalo je 25 moških in 17 žensk. Od Lendavčanov se je najbolje odrezal Danijel Novak, ki je zasedel četrto mesto. Horvat je bil sedmi. Pri ženskah je Mirjana Nagy zasedla šesto mesto. Vsi so se uvrstili na A-turnir. (V. Sekereš).

Marjan Dominko - eden od strbov obrambe Mure.

venstva je bilo odigrano tudi v tretji državni nogometni ligi, vendar, ki je postreglo z nekaterimi presenečenji. Najbolj preseneča poraz Črenšovcev v prekmurskem derbiju v Varisem v Lakošu, s čimer so si Črenšovci zaprili drugo mesto. Varis pa se je rešil predzadnjega mesta na lestvici. Razburljiv je bil tudi drugi prekmurski derbi v Odrancih med Turniščem in Odranci, ki se je končal neodločeno. Nogometaši Bakovec so po pričakovanju visoko premagali znanj Kovinar in si zagotovili drugo mesto. Tudi zmaga Goričanke v Rogaševcih nud Kungota je bila pričakovana, s čimer si je zagotovila visoko uvrstitev - četrto mesto.

Feri Maušec

Druga medobčinska nogometna liga Lendava

Mostje jesenski prvak

V reorganizirani drugi medobčinski nogometni ligi Lendava sodelujejo v letošnji tekmovalni sezoni devet moštev. Po jesenskem delu prvenstva so naslov prvaka osvojili nogometaši Mostja z 19 točkami. Edini poraz so doživeli v Žitkovcih, neodločeno pa igrali z Nafto veterani. Nogometaši Mostja so tudi v spomladanskem delu prvenstva najresnejši kandidat za ponovno uvr-

ki so po prvem delu pristali šele na petem mestu. Slabše od ostalih pa so igrali Čentiba, Dolina, Olimpija in Petišovci. Najbolj disciplinirano moštvo v lendavski drugi medobčinski ligi so bili veterani Nafta, ki so si prislužili 10 kazenskih točk. Sledijo: Graničar in Mostje po 14, Čentiba in Olimpija po 17, Dolina 18, najbolj nedisciplinirani pa sta bili moštvi Kapce 22 in Petišovec 27

2. MNL Lendava										
1997/98 jesen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. Mostje	█	1:0	1:2	5:2	2:2	5:2	3:0	4:1	6:0	█
2. Graničar	0:1	█	2:2	3:3	4:3	3:2	7:0	5:2	7:2	█
3. Žitkovci	2:1	2:2	█	1:0	0:3	2:0	3:0	3:0	2:0	█
4. Kapca	2:5	3:3	0:1	█	4:3	0:3	7:1	4:1	3:0	█
5. Nafta vet.	2:2	3:4	3:0	3:4	█	2:2	2:3	2:0	4:1	█
6. Čentiba	2:5	2:3	0:2	3:0	2:2	█	0:0	3:5	7:1	█
7. Dolina	0:3	0:7	0:3	1:7	3:2	0:0	█	1:2	4:0	█
8. Olimpija	1:4	2:5	0:3	1:4	0:2	5:3	2:1	█	3:1	█
9. Petišovci	0:6	2:7	0:0	0:2	1:8	1:7	2:4	1:0	█	█

Nogometaši Mostja - jesenski prvak v drugi medobčinski nogometni ligi Lendava. Stojijo od leve: Tratnjek (trener), D. Zver, Tüke, Magdič, Brunec, Gašpar, Čeke, V. Zver, L. Imre; čepijo: Njakaš, Vörös, Žižek, Rituc, L. Imre, Horvat, Koštrica, Jakab.

Fotografija: F. Bobovec

stitev v prvo medobčinsko ligo. Najhujša tekmeča za prvo mesto bodo imeli vsekakor v Graničarju iz Benice in Žitkovcih, ki zaostajata le za dve točki. Razočarali so tokrat veterani Nafta,

Nogomet

Tečaj za nove sodnike

Medobčinsko društvo nogometnih sodnikov Murska Sobota organizira tečaj za nove nogometne sodnike. Kandidati naj pošljejo prijave na MDNS Murska Sobota, Mladinska 3 (telefon 21 428 ali 21 757) najpozneje do 25. novembra. Zaželjeno bi bilo, da bi tudi nogometni klubi predlagali kandidate iz vrst bivših nogometašev.

Aktualno v športu

Uskladitev pravil, sofinanciranje programov

Športne zveze, društva in klubi bi po novem zakonu o društvihi morale do 4. novembra uskladiti svoje akte (pravila, statute). Kljub nenehnim opozorilom upravnega organa pa tega doslej še niso vsi storili. Zato ne bo odveč še enkratno opozorilo, da je to zakonsko določilo potrebno čimprej uresničiti, sicer bodo izbrisani iz registra društev. To pa pomeni, da je potrebno zvezo, društvo in klub, ki tega ne bo storil, ponovno registrirati, kar je povezano tudi z nepotrebnimi stroški. Bliža se konec leta, zato je potrebno tudi v športu pristopiti k pripravam na novo proračunsko leto. Nekateri občine so že objavile razpis za sofinanciranje

športnih programov za naslednje leto. Na razpis lahko kandidirajo izvajalci, ki imajo sedež in delujejo na območju občine, tako da predložijo dokazilo o plačani članarini za tekoče leto in da imajo usklajena akte z novim zakonom o društvihi (pravila, statut). Občine bodo iz sredstev proračuna sofinancirale naslednja področja: športno rekreacijo, šolski šport, tekmovalni in vrhunski šport, kategorizirane športnike, izobraževanje strokovnih kadrov, najem športnih objektov, investicije in investicijsko vzdrževanje. Vsaka občina bo razpis o sofinanciranju športnih programov prilagodila razvitosti in potrebam športne dejavnosti v občini. Iz-

brane programe pa bodo sofinancirali na podlagi sprejetih kriterejev. Ker se športne zveze, društva in klubi srečujejo s finančnimi težavami, roka razpisa ne bi smeli zamuditi, sicer bodo ostali brez proračunskih sredstev. Feri Maušec

Šah

Šahovsko društvo Radenska Pomgrad iz Murske Sobotne je pravilo novembra članski turnir, potezni turnir. Med 17 šahisti je zmagal Boris Kovač z 10 točkami pred Bogdanom Harijem z 9, Igorjem Kosom 7,5, Stefanom Rešanom 6 in Antonom Marčičem 5 točk.

Odbojka

Pomgrad zmagal v Novem mestu

V devetem krogu prvenstva v državni moški odbojkarški 1. A-ligi je Pomgrad iz Murske Sobote z novim trenerjem Borutom Pračekom gostoval v Novem mestu in premagal domačo Krko s 3 : 0 (15 : 11, 15 : 4, 15 : 7). Sobočani so bili ves čas boljši tekme, tako da je njihova zmaga zaslužena. **Pomgrad Murska Sobota:** Berdon, Tot, Kerec, Horvat, Čeh, Marič, Topovšek, Fujs. V prihodnjem kolu igra Pomgrad doma s Šoštanjem Topolšico.

Zmaga Ljutomera in poraz Sobote

V devetem krogu prvenstva v državni ženski odbojkarški 1. A-ligi so odbojkarice Zavarovalnice Maribor iz Ljutomera v Ljubljani premagale študentsko ekipo ŠOU žilci Fruipital s 3 : 0 (15 : 8, 15 : 5, 15 : 9). Zmaga Ljutomerčank nad zadnjo ekipo na lestvici je bila pričakovana. **Ljutomer Zavarovalnica Maribor:** Kodila, Stančič, Kosi, Vrbanjak, Pirher, Šušteršič, Vrečko. **Odbojkarice**

ce Sobote iz Murske Sobote so gostovale v Novem mestu pri TPV Novo mesto in izgubile z 0 : 3 (13 : 15, 13 : 15, 14 : 16). V dokaj izenačeni tekmi so bili domačinke v končnici setov uspešnejše in se tako oddolžile za poraz v Murski Soboti. **Sobota:** Zaporočec, Drevenšek, Kopilova, Šlebingar, Kuhar, Mõrec, Casar, Kolar. V naslednjem kolu igra Sobota doma s Špecerijo Bled, Ljutomer pa doma z ekipo Kemiplasa iz Kopra. (FM, NS)

Tesen poraz Ljutomerčanov

V devetem krogu prvenstva v državni moški odbojkarški 1. B-ligi so odbojkarji Ljutomera gostovali v Škofji Loki in tesno izgubili z domačim Termo Lobnikom z 2 : 3 (15 : 4, 7 : 15, 10 : 15, 15 : 12, 10 : 15). S tem so si Ljutomerčani najverjetneje zapravili priložnost za osvojitve drugega mesta in uvrstitve v višje tekmovanje. **Ljutomer:** Primec, Šmauc, Babič, Šumer, Dobošič, Oni-

šak, Savič, Pirher, Rajnar, Zidar. (NS)

Četrta zmaga Beltinec

V sedmem krogu prvenstva v tretji državni moški odbojkarški ligi so Beltinci doma premagali Mežico s 3 : 1 (15 : 5, 13 : 15, 15 : 13, 15 : 13). **Beltinci:** M. Janža, Gobec, Novak, Horvat, Gider, Gumilar, Mitja Janža. V sedmem krogu prvenstva v tretji državni ženski odbojkarški ligi je druga ekipa Prevalja premagala Puconce s 3 : 1, Step sejmja pa Sonimex Radenci s 3 : 0.

Roman Ratkai odstopil

Roman Ratkai, dosednji trener odbojkarjev Pomgrada iz Murske Sobote, ki so največje presenečenje letošnjega prvenstva v 1. A-ligi, saj so prvi del tekmovanja sklenili brez poraza, je odstopil. Kot glavni razlog za svoj odhod je navedel neizpolnjevanje finančnih obveznosti vodstva in sponzorjev do igralcev. Zato so igralci razočarani, kar pa vpliva tudi na njihovo igro v zadnjem času. Romana Ratkaja je na mestu trenerja zamenjal njegov dosedanji pomočnik Borut Praček.

Odbojkarji Pomgrada iz Murske Sobote, člani 1. A-lige. Stojijo od leve: Ratkai (trener), Marič, Čeh, Bačvič, Poredoš, Topovšek, Praček (trener), Cipot (predsednik); čepijo: Toth, Tinev, Berdon, Kerec in Fujs. Fotografija: J. Zauneker

SKL ženske

Mežica	10 10 0	947:449	20
Maribor	10 9 1	665:610	19
Celje	9 6 3	694:526	15
Prevalja	10 4 6	642:678	14
Ljubljana	9 4 5	586:557	13
Ljutomer	10 3 7	612:831	13
Beltinci ml.	10 2 8	552:749	12
Pomurje	10 1 9	487:785	11

SKL - 1. B moški

Loka kava	7 7 0	546:463	14
Zagorje	7 6 1	545:473	13
Triglav	7 5 2	544:498	12
Olimpija ml.	7 4 3	545:498	11
Hrastnik	7 4 3	487:452	11
Comet	7 4 3	524:514	11
Radenska	7 4 3	526:517	11
Ninja	7 3 4	497:510	10
Mladbinec	7 3 4	455:496	10
Kemoplast	7 1 6	489:563	8
Ježica	7 1 6	450:556	8
Lilija	7 0 7	489:517	7

Košarka

Četrta zmaga Radenske

V sedmem krogu prvenstva v državni moški odbojkarški 1. B-ligi je Radenska gostila zadnjo ekipo na lestvici Litjo in zmagala z 71 : 67 (37 : 32). Zmaga Radenčanov je bila pričakovana, vendar so jo dosegli težje, kot je bilo pričakovati. Zlasti je bil razburljiv konec tekme, kjer pa so bili domačini bolj zbrani in zasluženo zmagali. Strelci za Radensko: Ojsteršek 21, Ulaga 16, Bratkovič 14, Novak 7, Pavlin 5, Karlo 4, Želj 4. V naslednjem kolu igra Radenska zopet doma z ekipo Triglava iz Kranja.

Ježica premočan nasprotnik

V desetm krogu prvenstva v slovenski ženski košarkarski ligi je ekipa državnih prvakinj Ježice v Ljubljani po pričakovanju visoko premagala mlado ekipo Pomurje Skiny iz Murske Sobote z rezultatom 90 : 28 (50 : 10). Ljubljankanke, ki so bile premočan nasprotnik za Sobočanke, so si že v prvem polčasu zagotovile visoko vodstvo.

Strelke za Pomurje Skiny: Horvatova 11, Svetinova 11, Jo-

Odbojka - 1. A moški

Pomgrad	9 8	126:13	16
Fužinar	8 7	122:4	14
Salonit	9 6	319:10	12
Gradiš	8 5	318:9	10
Olimpija	9 5	417:18	10
Krka	9 2	77:23	4
Šoštanj	9 1	88:24	2
Kamnik	9 1	88:24	2

Odbojka - 1. A ženske

Branik	9 9	027:5	18
Koper	9 7	224:8	14
N. mesto	9 5	418:15	10
Sobota	9 5	417:17	10
Ljutomer	9 4	516:16	8
Krim	9 4	515:18	8
Bled	9 2	711:25	4
ŠOU	9 0	93:27	0

Odbojka - 1. B moški

Bled	9 9	027:2	18
Žužemberg	9 7	223:7	12
Ljutomer	9 5	417:16	10
T. Lobnik	9 5	417:16	10
Granit	9 4	516:18	8
Izola	9 3	610:21	6
Kočevje	9 2	710:21	4
Brezovica	9 1	87:25	2

Odbojka - 3. liga moški

Braslovce	6 6 0	18:3	12
Beltinci	4 4 0	12:2	8
Šoštanj II	4 3 1	10:5	6
Turbina	4 2 2	7:6	4
Lenart	6 2 4	8:13	4
Mežica	5 2 3	8:13	4
Celje	5 0 5	6:15	0
Šempeter II	4 0 4	0:12	0

Odbojka - 3. liga ženske

Prevalje II	7 7 0	21:5	14
Zg. Savinjska	6 5 1	16:3	10
Step sejmja	6 5 1	15:5	10
Celje	7 4 3	12:13	8
Dravograd	6 3 3	11:9	6
Puconci	7 3 4	12:12	6
Črna	6 3 3	9:10	6
Zreče	6 2 4	10:14	4
Braslovce	6 2 4	8:15	4
Boč	6 1 5	6:16	2
Radenci	7 0 7	3:21	0

Kegljanje

Dvakrat neodločeno

V sedmem krogu prvenstva v drugi državni moški kegljaški ligi se je dvoboj Radenska : Šoštanj končal neodločeno 4 : 4 (5067 : 4938). Za Radensko sta zmagala: Steržaj 880 in Lešnik 868, tekmovali pa so še: Kučan 844, Mauser 856, Drvarič 815, Hojnik 615 in Emeršič 189 podrtih kegljev. Kegljavci Žalca pa so premagali lendavsko Nafto s 7 : 1 (5193 : 4989). Za Nafto je zmagal Pertic 805, tekmovali pa so še: Radakovič 805, Kopinja 845, Matko 781, Horvat 840 in Žalik 830 podrtih kegljev.

V tretje kolu prvenstva v tretji državni ženski kegljaški ligi se je srečanje med drugo ekipo Konструкторja iz Maribora in Nafto iz Lendave končalo 4 : 4 (2161 : 2185). Za Nafto sta zmagali: Staničeva 406 in Šcapova 374, tekmovali pa so še: Utroševa 352, Žalikova 335, Sapačeva 351 in Novakova 367 podrtih kegljev. (R. Drvarič, M. Žalik)

Karate

Brigita Brezovec državna prvakinja

V Žalcu je bilo letošnje državno prvenstvo v karateju za mladince in mladinke v katah in borbah. Sodelovalo je 187 tekmovalcev in tekmovalk iz 42 klubov. Med njimi so bili tudi pomurski karateisti in karateistke ter dosegli nekaj dobrih rezultatov. Rezultati - kate: ml. mladinke: 4. Vesna Zadavec, 6. Petra Husar (obe MS), st. mladinke: 3. Nina Gaber (MS); ekipno: 2. Murska

Sobota (Gaber, Zadavec, Husar, Recek). Borbe - ml. mladinke: do 53 kg: 1. Brigita Brezovec - državna prvakinja, 2. Tina Mlinarič (obe Ljutomer); do 60 kg: 2. Nina Gaber (MS); ml. mladinci: do 65 kg: 3. Matej Skandali (MS), do 70 kg: 5. do 8. Kristjan Vrečić (MS). Na državnem prvenstvu v Žalcu je sodelovala tudi članica KK Mura-ken iz Murske Sobote Tanja Bagar in v borbah pri ml. mladinkah v lahki kategoriji zasedla tretje mesto. (DS, RH)

Judo

Goran Hašaj šestnajsti

Na evropskem mladinskem prvenstvu v judu v Ljubljani je v slovenski reprezentanci nastopil Sobočan Goran Hašaj, član Judo kluba Murska Sobota. Hašaj je v kategoriji do 60 kg v prvem krogu gladko premagal Poljaka Swiercza, nato pa v drugem krogu izgubil z Romunom Ivanovim in zasedel 16. mesto.

Namizni tenis

Kocovan in Koščak tretja

Na drugem odprtem mladinskem namiznoteniškem turnirju, ki je bil v Preserju, se je zbralo 85 igralcev iz 21 slovenskih klubov. Med njimi je bilo tudi osem igralcev Moravskih Toplic Sobote, ki so dosegli dobre rezultate. Tako sta si Kocovan in Koščak razdelila tretje mesto, kar je za naslednjega

doslej največji uspeh v tej konkurenci. Kocovanu pa je boljšo uvrstitev preprečil najboljši slovenski mladinec Tokič. Lep uspeh in najboljšo uvrstitev doslej je dosegel Györek z uvrstitvijo med osmerico. Šbil se je uvrstil med šestnajsterico, Puhan in Horvat pa med štiriindvajseterico. (M. U.)

Rokoborba

Najboljši Sobočani in Ljutomerčani

Ljutomerski rokoborski klub Mlekopromet je pripravil mednarodni rokoborski turnir za mlajše in starejše dečke. Med 65 tekmovalci iz petih držav so imeli največ uspeha Sobočani in Ljutomerčani, ki so osvojili največ prvih mest. Rezultati - ml. dečki: do 24 kg: 1. Kelemen, 3. Fajs (oba MS); do 28 kg: 2. Čirič, 3. Mlinarič (oba Ljutomer), do 32 kg: 1. Horvat (Ljutomer), 3. T. Potočnik (MS); do 35 kg: 1. M. Potočnik (MS), 2. Bibianko, 3. Hladen (oba Ljutomer); do 38 kg: 1. Miholič, 2. Šernek (oba MS), 3. Slavčič (Ljutomer); do 45 kg: 1. Vunderl (Ljutomer), 3. Červek (MSD); do 50 kg: 3. Lukašev (MS). St. dečki: do 47 kg: 1. Kuhar, 3. Davidovski (oba MS), do 55 kg: 1. Možina, 2. Germin (oba Ljutomer). (NS)

Mali nogomet

MS - (trava) A	Mister Baby	13 6 0	7 36:25	18
Černelavci	11 7 1	3 28:12	22	
Borejci	11 7 1	3 35:25	22	
Krajna	11 7 0	4 19:19	21	
Mladinec	11 6 1	4 34:20	19	
Old boys	11 6 1	4 24:25	19	
Tropovci	11 5 2	4 29:21	17	
Sebeborci	11 4 3	4 21:18	15	
Noršinci	11 3 5	3 12:18	14	
Meteor	11 3 3	5 23:26	12	
Bakovci	11 3 1	7 23:29	10	
Sotina	11 2 2	7 24:34	8	
Nemčavci	11 2 2	7 26:51	8	
MS - (trava) B				
Večeslavci	13 9 3	1 40:16	30	
Kupšinci	13 8 2	3 35:15	26	
Ledava	13 7 2	4 27:17	23	
Gradišče	13 7 2	4 25:19	23	
Dobel	13 7 2	4 20:17	23	
Evropa	13 7 1	5 37:29	22	
Mlajinci	13 6 3	4 27:25	21	
MS - (trava) C				
Mustang	13 11 2	0 64:18	35	
Jezero	13 11 2	0 51:20	35	
Kučnica	13 9 0	4 51:25	27	
Bodočnost	13 7 3	3 49:34	24	
Stanjevci	13 7 2	4 62:34	23	
Hr. Miški	13 7 2	4 46:21	23	
Krašče	13 6 3	4 35:33	21	
Satahovci	13 7 0	6 23:27	21	
Radovci	13 4 2	7 31:53	14	
Krog '97	13 3 1	9 34:50	10	
Manekeni	13 2 3	8 39:45	9	
Domanjševci	13 2 2	9 20:41	8	
Pertoča	13 2 1	10 15:62	7	
Dangerous P.	13 1 1	11 19:76	4	

Strelstvo

Pomurski derbi dobili Ljutomerčani

V tretjem krogu prvenstva v prvi državni strelski ligi je ekipa SD Ljutomer v pomurskem derbi premagala ekipo SD Stefana Kovača Turnišče s 1721 : 1707 krogov. **SD Stefana Kovača Turnišče:** Robi Markoja 579, Božič, Draškovič 569, Danijel Re-

V tretjem krogu tretje državne strelske lige je druga ekipa Ljutomera premagala Impol iz Slovenske Bistrice s 1654 : 1577 krogov. **Ljutomer II:** Borut Filipič 558, Janko Miholič 555, Vasja Štaman 541 krogov. (AV, FŠ, DS)

Rudolfova prva, Markoja peti

V Ljubljani je bilo prvo kontrolno tekmovanje v streljanju s standardno zračno puško za se-

stavo državne reprezentance. Lep uspeh je dosegla Ljutomerčanka Manuela Rudolf, saj je pri ženskah s 392 krogi zasedla prvo mesto s prednostjo 6 krogov pred drugouvrščeno tekmovalko. Robi Markoja (SD Stefana Kovača Turnišče) pa je s 585 krogi zasedel peto mesto. (A. V.)

Pajč in Smodiševa

V drugem krogu tekmovanja v pomurski strelski kadetski ligi, ki je bilo v Turnišču, je pri kadetih zmagala ekipa MI Pomurke iz

Murske Sobote s 537 krogi pred Coalom Petišovci 523 in Vrstrojem Lendava 483 krogov. med posamezniki je bil najboljši Valter Pajič s 182 krogi pred Blažem Gombocom (oba Pomurka) 179 in Mariom Bencikom (Petišovci) 176 krogov. Med kadetinjami je zmagala ekipa Graničarja iz Cankove s 493 krogi pred SD Štefana Kovača Turnišče 466 krogov, med posameznicami je bila najboljša Andreja Smodiš s 168 krogi pred Aleksandro Pörš (oba Cankova) 164 in Barbaro Pintarič (Turnišče) 162 krogov. (J. M.)

Črenšovec gostile ekipo Šeširja iz Škofje Loke in na pričakovanju izgubile z 19 : 29 (8 : 12). Strelke za Mobix Črenšovec: Litrop 4, Horvat 4, Žižek 3, K. Smej 3, K. Pintarič 3, P. Smej in Hožjan po enega. V predzadnjem kolu gostujejo rokometišice Mobixa v Sevnici, v zadnjem kolu pa so proste.

Štefana Kovača Turnišče s 1721 : 1707 krogov. **SD Stefana Kovača Turnišče:** Robi Markoja 579, Božič, Draškovič 569, Danijel Re-
krajna 559 krogov; **SD Ljutomer:** Markoja 580, Manuela Rudolf 574, Darko Horvat 567 krogov. Olimpija je v Ljubljani premagala ekipo SD Janka Jurkoviča iz Vidma s 1742 : 1705 krogov. **SD Janka Jurkoviča Videm:** Gorazd Kocbek 576, Sebastijan Vidma 565 in Anton Kocbek 564 krogov. Ekipa SD Kolomana Fli-

V tretjem krogu prvenstva v državni strelski ligi je ekipa SD Radgona premagala ekipo SD Kromčice s 1732 : 1695 krogov. **SD Kromčice:** Ernst Huber 590, Brančič 565, Milan Svetec 577 krogov. Ekipa SD MI Pomurka Murske Sobote pa je srečanje z Olimpijo dobila brez borbe, saj so Sobočani pa so nastreljali našo ekipo. **SD MI Pomurka Murske Sobote:** Tomaž Kekelj 582, Martin Žigo 568 in Marko Kretz 566 krogov.

Rokomet

Zmagi Pomurke in Kroga

V petem krogu prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi vzohod so rokometiši Kroga v pomurskem derbiju premagali Radgona z rezultatom 40 : 27 (19 : 14). Strelci: Ovsenjak 11, Hedžet 5, Matej Zanjčević 2, Marko Zanjčević 3, Zabavnik 2, B. Zanjčević 1, Majerič 1 za Radgona; Kovačič 12, A. Sapač 7, Meolic 7, Hegeđuš 5, D. Kolmanko 3, A. Kolmanko 3, Babič 2, L. Sapač 1 za Kroga. Rokometiši Pomurke iz Bakovec so z visokim rezultatom 35 : 18 (16 : 10) premagali Vuzenico. Strelci za Pomurko Bakovci: A. Vereš 14, S. Buzeti 5, Sedonja 4, J. Hu-

sar 4, S. Husar 3, Bencak 3, Ritonja 2, S. Buzeti 2, Javernik, D. Buzeti in Martinec po enega. Rokometiši Poleta in Radgona so bili prosti. V naslednjem kolu bo pomurski derbi v Murski Soboti med Krogom in Radgono, Polet gostuje v Vuzenici, Pomurka v Ormožu, medtem ko igra Razkrižje doma s Pyramido iz Moškanjec.

Pričakovan poraz Mobixa

V devetem krogu prvenstva v drugi državni ženski rokometni ligi so rokometišice Mobixa iz

Sport od tod in tam

Odbojka - V prvem krogu četrtfinalnih tekem za pokal Odbojkarke zveze Slovenije so odbojkarji Olimpije v Ljubljani premagala Pomgrad iz Murske Sobote s 3 : 2 (15 : 6, 14 : 16, 12 : 15, 15 : 11, 15 : 10). Odbojkarice Sobote

pa so v Murski Soboti premagale Špecerijo Bled s 3 : 1 (15 : 8, 11 : 15, 15 : 9, 16 : 14).
Teakwando - V Ljubljani je bilo državno prvenstvo v borbah. Sodelovali so tudi štirje člani iz Meteorja Črenšovci in dosegli

lep uspeh. Tretja mesta so zasedli: Leona Halas pri dečkih (do 45 kg), Rok Horvat med mladinci (do 66 kg) in Mitja Perš pri članih (do 76 kg). Mitja Germadnik je bil pri mladincih do 66 kg) peti.

Nekdanji učenec OŠ Mala Nedelja uspešno na slikarski poti **Je ob sliki beseda potrebna?**

Ali mladost potrebuje kažipot?

To so misli, ki so bile zapisane ob nedavni samostojni razstavi (v okviru projektnih dni na OŠ Mala Nedelja) 17-letnega Dejana Prša, ki obiskuje 3. letnik Srednje šole za oblikovanje in fotografijo Ljubljana.

Dejan je že v vrtcu pokazal veliko zanimanje in nadarjenost za likovno ustvarjanje. Najprej se je navduševal nad slikanjem krav in konjev. Kasneje je slikal tudi druge motive. V knjigarnah je na prodaj mapo ACTA DZS Ljubljana, za katero je oblikoval zunanost prav Dejan. Akademski slikar prof. Vladimir Potočnik ga je na otvoritvi razstave med drugim opisal z naslednjimi besedami: »Slike kažejo bogato slikarsko osebnost, polno doživetij in kritično do okolja, ki se včasih negativno

Dejan Prša: Petelin, 1997

vede prav do sveta živali. Nekatera dela, ki so nadrealistično koncipirana, govorijo o čustvih in razmišljanju mladega človeka. To so likovno bogata in ekspresivno doživljiva dela.

To pa ni bila njegova prva razstava, ampak se je predstavil s svojimi deli še ob drugih priložnostih in v različnih krajih. Dejan je torej eden redkih Prlekov, ki so se odločili predajati se užitkom njim dostopne lepote življenja - umetnosti. -ap

Tudi Emil Sušec iz Borec bi imel lahko naziv inovator

Lastniki gledajo in praznujejo

Dobijo tudi koristne nasvete o zdravljenju z bučnim oljem in semenom

Težko bi verjel, da je v Borec (KS Krizevci pri Ljutomeru) oljarna, ki je nekaj zares posebnega, urejena tako, kot si jo je zamislil lastnik Emil Sušec, ki je izdelal ali »priredil« domala tudi vso strojno in drugo opremo.

Emil se je izučil za varilca, delal je v ljutomerskem Tehnostroju, ves čas pa je tiela v njem želja, da bi postal samostojen obrtnik. Najbrž ga je s tem »virusom« še dodatno okužila žena Kristina, ki je odrasla v znani Kocbekovi oljarni na Stari Gori. Tam je bilo potrebno večkrat kaj postoriti pri tej ali oni napravi in pokazalo se je, da gre vzdrževanje Emilu dokaj dobro od rok. Še bolj pa se je izkazal, kaj zna in zmore pri ženini sestri Micki, ki se je poročila v Benedikt in si dala urediti novo oljarno. Večino del pri napravah je opravil Emil.

No, sčasoma je prišla na vrsto tudi njegova želja, in sicer si je doma uredil strojnoključavničarsko delavnico, v kateri je imel 13 let popoldansko obrt za popraviljanje ali izdelovanje poljedelskih strojev in prikolic za tovornjake. Večkrat se je tudi spraševal, zakaj ne bi poskrbel še za lastno oljarno. In začel je »zbirati« razno razne dele, ki si jih je omissil, da bodo prišli prav pri delovanju oljarne. Marsikaj pa je izdelal sam. To je trajalo okrog dve leti in pol, decembra 1988., ko si je pridobil še vsa potrebna dovoljenja, pa je bilo končno vse nared za uradno otvoritev oljarne. Medtem je nekatere stvari še izpopolnil, in kdor tega ne vidi na lastne oči, res težko verjame, ka-

Prejšnji petek, ko sem se ustavljal v oljarni Sušec v Borec, so s stiskanjem že končali, Emil in Kristina sta le še pogledala, ali je vse pospravljeno in pripravljeno za nov delovni dan. Prav tedaj pa so prišli na obisk avstrijski turisti z avtobusom, kajti tudi pri njih se širi glas o dobri oljarni v Borec. (Foto: J. G.)

ko vse gladko teče. Lastnikom, ki pridejo »delat« olje, ni potrebno delati skoraj ničesar. Med mletjem semena, praženjem in stiskanjem olja v glavnem le opazujejo, malo premešajo zmeleto seme, kadar se praži v ponvi, in si nazadnje natočijo olje v steklenice ali posodo. V oljarni se ne kadi in ni prevroče, saj je Emil poskrbel tudi za prezračevalne

naprave. Poleg tega pa je za stranke posebna miza s stoli, kjer lahko posedijo in praznujejo, kot je v navadi pri tem opravilu - kaj dobrega pojejo, spijejo in nekateri celo zapojejo. Še posebno veselo je, kadar pride hkrati stiskati olje več gospodarjev iz Bučečevca. Takrat je miza zares polna raznih dobrot. Mojster Emil mi je še povedal,

Emil ima v svoji delavnici tudi strožnico, ki je stara čez sto let.

da lahko dnevno stisnejo tudi čez 300 litrov olja, čeprav praznuje seme samo v dveh ponvah. Za gretje uporabljajo luščine ali olje. Tisti, ki to želijo, pa dobijo pri njih tudi nasvete (v pisni obliki) za zdravljenje z bučnim semenom oziroma oljem. Znano je namreč, da čisto bučno olje odpravlja črevesne parazite, da ima zdravilne učinke pri preprečevanju arterioskleroze, obolenju prostate in pri težavah s sečninj mehurjem.

JOŽE GRAJ

PUCONCI - Tako v občinskem središču kot v drugih krajih te občine si zelo prizadevajo, za komunalno urejenost znotraj zazidalnih območij. V ta sklop spada tudi javna razgrnitev kartografskega gradiva in osnutka odloka o prostorsko-ureditvenih pogojih celotnega območja puconske občine. M. J.

BISERNOPOROČENKA BRUMEN - 60 let življenja v zakonu je lep jubilej, ki se ga mnogi niso ali ne bodo učakali. Jožefa in Franc Brumen iz Grabonoša pa sta imela srečo. Poročila sta se pred šestimi desetletji - leta 1937 - v Gornji Radgoni in 9. novembra letos sta imela v poročni dvorani pri Svetem Juriju ob Ščavnici biserno poroko. Župan Slavko Mihalič je menil, da sta Brumnova lahko zgled mladim parom, da se v zakonu da preživeti, le razumevanje in medsebojna pomoč sta potrebna. Pozneje je bil še cerkveni obred, ki ga je opravil župnik Štefan Grabar. Brumnova sta si ustvarila dom v Grabonošu, kjer sedaj preživljata jesen življenja pri hčerki Anici. Rodila pa sta se drugod: Jožefa 1913. leta v Gradcu, Franc pa leta 1911 v Okoslavcih. Jožefa je po poroki delala na malem posestvu in se posvečala vzgoji štirih otrok, Franc pa se poklicno ukvarjal s sedlarstvom. Imata deset vukov in devet pravnukov. - Fotografija: L. Kramberger

MURSKA SOBOTA - V vodstvu mestnega odbora DeSUS-a so se odločili za simbolični znesek pri plačevanju letne članarine. Ta bo namreč v prihodnje znašala le 300 tolarjev. S tem želijo v svoje vrste pritegniti čimveč novih članov iz vrst upokojenev in invalidov. M. J.

MURSKA SOBOTA - Delavci radgonskega Elsa urejajo ulično razsvetlavo v Slovškovi ulici. Gre za popravilo dotrajanih in postavitev novih kandelabrov. Razsvetlavo in cestnišče pa urejajo tudi v naselju Plese, kjer so angažirali Cestno podjetje Murska Sobota. Za slednje bo mestna občina odštela 4,2 milijona tolarjev. Ob vsem tem je spodbudno, da semafor na križišču pri prvi osemletki končno deluje in da v mestu opravljajo še nekatere manjša vzdrževalna dela na posameznih cestniških. M. J.

CANKOVA - V krajevni skupnosti, ki zajema še vasi Domajinci, Gerlinci, Gornji Čenci, Korovci, Krašči, Skakovci in Topolovci, so trenutno precej angažirani pri gradnji novega poslojstva poslopja in dograditvi večnamenskega objekta v vrednosti okrog 160 milijonov tolarjev. M. J.

V Kupetincih so doma veseli in gostoljubni ljudje **Sin je odnesel harmoniko**

84-letna Angela Šumak nam je ob našem obisku lahko le zapela

Slišali smo, da je v Kupetincih doma tudi priletna ženica, ki kljub visoki starosti še z veseljem vzame v roke harmoniko ter kaj zaigra in zapoje.

Zvedeli smo, da gre za 84-letno Angelo Šumak, in ko smo jo obiskali, smo se prepričali, da je res še dokaj razpoložena za klepet pa tudi zapela nam je, le harmonike ni mogla raztegniti, ker je ni bilo doma. Sin Feliks jo je namreč vzel s sabo na martinovanje v neki veseli družbi na Kapeli.

Angela je prvič vzela v roke harmoniko pred dobrimi 50 leti. Takrat je bila že poročena in občudovala je harmonikarje, kot so bili Pečič, Lebar in Čuk, ki so igrali po gostijah. Tudi ona si je zaželela harmoniko, da bi si lahko z njo pozimi krajšala čas. Mož Feliks je bil prav tako ljubitelj tega instrumenta, zato je lahko z nakupom ustregel še sebi.

»Najprej smo imeli pri hiši manjše harmonike, na gumbe ali »fraztonarice«. Igrati sem se učila sama, po posluhu. Mislim, da mi je še kar hitro uspelo, in tako sem lahko zabavala tudi sosedo, znanca in prijatelje, ki so prihajali k nam luščiti seme ali česat perje. Največkrat pa sem igrala za lastno dušo. Tudi moški je kmalu ujel pravi ritem harmonikarskih gumbov, potem pa se

84-letna Angela Šumak je bila zelo vesela našega obiska. Kar dolgo smo klepetali, vmes nam je tudi zapela, na harmoniko pa bo zaigrala kdaj drugič.

je navdušil za harmoniko se slišni, ki zdaj nastopa tudi v ansamblu.»

Angela bi nam torej rade volje kaj zaigrala, če bi bila ob našem obisku doma harmonika, vendar je dodala, da je zadnje čase pravzaprav to ne mika več, ker ji je pretežka. Nekoliko ji je začel pešati tudi vid zaradi mrene, na srečo pa se ji je po nedavni operaciji v bolnišnici v Rakičanu (rekla

nam je, naj posebej pohvalimo dr. Ludvika Kiralyja) stanje precej izboljšalo. Zelo rada pa se spominja, kako je pred nekaj leti igrala za večjo skupino upokojenec in gostov na turistični kmetiji v Rankovcih. Zdaj pa se posebno obožuje Slake, Avsenike in Kmetce.

JOŽE GRAJ

NOVE HITROSTNE OVIRE - V križišču ulic Staneta Rozmana in Gregorčičeve v Murski Soboti, kjer se je v preteklosti zgodilo več prometnih nesreč, tudi smrtna, so delavci radenskega Elektruma postavili hitrostne ovire. Že prej so to naredili v Prešernovi ulici, kmalu pa bodo hitrostne ovire namestili še v Trstenjakovi ulici v bližini druge osemletke in pri blokovskem naselju v Stari ulici. Skupna vrednost teh naložb znaša 1,1 milijona tolarjev. Besedilo in fotografija: M. JERŠE

Dan starejših občanov na Kuzmi

V soboto, 8. novembra, so na osnovni šoli v Kuzmi zopet pripravili pogostitev za starejše občane, ki živijo v vaseh Gornji Slaveči, Trdkova, Matjaševci, Dolč in Kuzma. Gre za že tradicionalno prireditev v okviru dneva starejših občanov, ki jo organizira domača krajevna skupnost, v veliko pomoč pa so tudi delavci šole, ki so tokrat nekaterim starejšim postregli tudi na njihovih domovih.

Putne slovesnosti, ki jo je obogatil kulturni program, se je udeležilo 185 občanov, kar je razveseljevajoč podatek, ki kaže, da se število udeležencev iz leta v leto povečuje. TOMO KOLEŠ

MARIBOR - Mariborski škof dr. Franc Kramberger je v stolni cerkvi posvetil v diakoniji pet mladih bogoslovcev. Med njimi je tudi Radgončan Davorin Breča. Posvetitve so se udeležili svojci in tudi nekaj vernikov iz župnije sv. Petra v Gornji Radgoni. Prihodnje leto bo Davorin daroval novo mašo. (F. Kl.)

SVETA TROJICA - Kraj Sveta Trojica v Slovenskih Križevcih ima veliko možnosti za turistični razvoj, saj je predvsem znana po cerkvi Svete Trojice, jezuitni školi in še marsičem, kar je že pritegnilo obiskovalce. Trojica je tudi razvojni središče, prizadeva pa si za samostojno občino. Dokaj aktivno je prosvetno društvo in ni lahko nizati. (J. Ž.)

LENART - Lenart je ta čas eno samo veliko gradbišče. Obnavljajo odsek magistralne ceste, kar bo stalo 220.000.000 tolarjev; na Kraigherjevi cesti pa se neprestano gradijo novi Interinini bencinski servis (bencinsko črpalnik). Odprli naj bi jo v tem mesecu. (F. B.)

Fatimska Marija roma po svetu Polnočnice ne le ob božiču

Fatimska Gospa tudi med Prleki in Prekmurci.

Med 13. majem in 13. oktobrom 1917. leta se je v nepomembni vasi Fatima na Portugalskem trem preprostim pastirjem: desetletni Luciji Dos Santos, njenemu devetletnemu bratrancu Francišku in njeni sedemletni sestrični Hijacinti Marto šestkrat prikazala Marija.

pa so jo prepeljali v cerkev v Turnišču, kjer je tudi »prenočila«. Danes, v četrtek, 20. novembra, pa bo fatimska Marija (med 6. in

13. maja, ko se je Marija prvič prikazala, je bila nedelja. Nena doma se je zabliskalo in nad hratiščem so otroci zagledali čudovito lepo Gospo. Bila je mlada, stara okrog 18 let, imela je snežno belo obleko in v rokah je držala rožni venec. Otrokom je povedala, da je iz nebes in jim naročila molitev rožnega venca. Prikazovala se je še v juniju, juliju, avgustu, septembru in oktobru, ko se je na območju prikazovanja zbralo 70.000 romarjev. Pastirskom se je spet predstavila kot Gospa rožnega venca, ga priporočila v molitev, kajti »treba je, da se ljudje poboljšajo in prosijo odpuščanja grehov. Naj ne žalijo več Jezusa, ker je že preveč žaljen!« Marija je tudi naročila, naj na mestu prikazovanj zgradijo kapelo. Ne le kapelo, ampak veliko cerkev (baziliko) so zgradili, dasiravno so cerkvene oblasti (škof) šele 30. oktobra 1930. leta uradno priznale, da so videnja pastirčkov verodostojna. Francišek in Hijacinta sta že umrla, Lucija pa je postala redovnica in živi v nekem samostanu.

Kip fatimske Marije, narejen po opisu vidcev - otrok: Lucije, Franciška in Hijacinte

Leta 1920 je znani umetnik Ferreira Tedimu izdelal kip fatimske Marije. Naredil ga je po opisu pastirčkov. Po nekaj peripetijah so kip, ki je bil ljudem zelo všeč, postavili v kapelico, vendar že nekaj let ni več le tam, ampak roma po svetu. Letos, 29. avgusta, je pripotoval tudi v Slovenijo pa tako tudi v Pomurje. V nedeljo, 16. novembra, so ga sprejeli pri gasilskem domu v Gornji Radgoni in od tam spremljali v cerkev, v kateri je bilo, ob 20. uri slovesno somaševanje, nato polnočnica in čaščenje vso noč. V ponedeljek, 17. novembra, so se radgonski verniki poslovlili od

»Marije romarice«, kake pol ure potem pa je bil njen kip že v župnijski cerkvi pri Svetem Juriju ob Ščavnici. Od tam je poromal v ljutomersko župnijo, kjer je ostal do torka, 18. novembra, dopoldne, nakar so ga prepeljali v župnijsko cerkev v Krizevce pri Ljutomeru, nekaj ur pozneje pa v župnijsko cerkev na Tišino, nato pa v katoliško cerkev v Mursko Soboto. V njej se je zvrstilo več slovesnosti, tudi ponočnica. V sredo, 19. novembra, dopoldne so sprejeli Marijo romarico pri Gradu na Goričkem, popoldne

8. uro) v Bogojini, potem (med 8. in 10. uro) na Kobilju, Dobrovniku (med 10. in 12. uro), Lendaevi (med 12. in 15. uro), Hotizi (med 15. in 17. uro), Veliki Polani (med 17. in 19. uro), odkoder bodo kip prepeljali v Črenšovce, kjer bo vso noč; v petek, 21. novembra, pa bo obiskal še tri prekmurske župnije: med 6. in 8. uro bo v Odrancih, med 8. in 10. uro v Beltincih in med 10. in 12. uro v Dokležovju. Od tam bodo kip prepeljali v velikonedeljsko župnijo. Š. SOBOČAN

60 let Binkoštnih cerkve v Vadarcih Gospod ni odtegnil roke od njih

Po številu majhna skupnost je dala več pridigarjev

Z izdajo brošurice (knjižice) in svečanim bogoslužjem so verniki zaznamovali 60-letnico Binkoštnih cerkve v Vadarcih, kajti, kot je v uvodu zapisal pastor Anton Sukič, »celih šest desetletij, menjav generacij, odhajanj ljudi ... Gospod ni odtegnil svoje roke od nas ... pomagal nam je zgraditi lastne prostore ... Naj bo njegov odgovor na naše zahvaljevanje novo izlitje moči njegovega Duha na vse v Vadarcih ...«

Ustanovitev Binkoštnih cerkve v Prekmurju sega v leto 1933, ko se je vrnila iz Amerike Marija Banfi iz Veščice in s seboj pripeljala binkoštnega misijonarja Ernesta Mikolo. Med tistimi, ki so sprejeli »novo vero«, sta bila tudi Ivan in Karoline Perkič.

»Leta 1937 sta zakonca Perkič obiskala svoje sorodnike (družino Štefana Šantavca) v Vadarcih in jim povedala o svojem duhovnem izkustvu, osebnem srečanju z gospodom Jezusom Kristusom. Nad tem, kar so slišali, so bili navdušeni ... Posebno se gospodaruje žena, ki je bila bolna in ji zdravniki niso mogli pomagati. Zaradi resnih zdravstvenih težav je upala na pomoč Boga. Pri njej doma so se začeli najprej zbirati k domačim bogoslužjem. Božjo besedo sta prihajala oznanjati Jožef Novak in Janez Vratarč iz Veščice ... Prihajalo je okrog 20 ljudi.«

Pozneje so se zbirali v hiši Štefana Merklina, potem v hiši Štefana Benkiča, nato pri Mihajlu Kuzmiču, ki je dal za bogoslužja na voljo svojo veliko krojaško delavnico. Tja pa niso prihajali le Vadarčani, ampak tudi ljudje iz okoliških krajev in Nuskove ter Slaveče.

»Krojaška obrt Mihajla Kuzmiča je dobro tekla, zato je delavnico večino časa potreboval za delo. Odločil pa se je prizidati k hiši veliko sobo, kjer bo molilnica. Svečana otvoritev novega bogoslužnega prostora je bila 6. januarja 1951. leta ...

Potrebo po novih in ustrežnejših cerkvenih prostorih je bilo čuti dolgo časa. Lokalna cerkev je s pomočjo preostalih cerkva v Sloveniji zgradila krasen objekt, ki je bil 16. maja 1982. leta posvečen namenu. Tri mesece pozneje je bil v teh prostorih prvič tudi krst v vodi za štiri odrasle kandidate.«

V začetnem obdobju binkoštnega gibanja v Vadarcih so bile tudi težave ... Neverniki so prihajali in motili bogoslužje. Dvakrat so s kamni razbili šipe v oknih; enkrat pri Šantavčevih in enkrat pri Blaževih. Dvakrat so prišli tudi žandarji ...

Binkoštna cerkev je ostajala vseh 60 let številčno majhna cerkvena (verska) skupnost. Kot glavni razlog za to navajajo odročnost kraja od industrijskih centrov, kajti mladi ljudje so odhajali iz doma (v sezonstvo, izseljenstvo...). Pa vendarle: iz Vadarca so doma tudi binkoštni pridigarji: Štefan Kuzmič (za pridigarja je bil ordiniran celo med madžarsko okupacijo 1942. leta), Anton Sukič, Ludvik Bokan, Mihael Kuzmič, Štefan Kuzmič mlajši in Drago Sukič.

V Vadarcih vlada pravi ekumenizem: sožitje katoličanov, evangeličanov in binkoštnikov. Navsezadnje: vse te verske skupnosti so krščanske. Š. SOBOČAN

Krajevna skupnost Šulinci

S telesom v drugem, z dušo pa v domačem kraju

V Adrijancih je že lep čas nared mrliška vežica, umreti pa noče nihče

V Adrijancih, Boreči, Lucovi, Martinju, Neradnovcih, Stanjevcih, Šulincih in Ženavljah - krajih, ki sestavljajo KS Šulinci - živi v 500 gospodinjstvih 1.350 ljudi. Trditve pa povsem ne drži!

Verjetno bi bilo idealno, ko ne bi bilo treba »iti s treh kruhom« in bi bili nekako v krogu svoje družine. Realnost je drugačna: treba se je odpraviti in si poiskati delo drugje, saj daje kmetijstvo preskromne dohodke, zaposlitve v domačih podjetjih pa tudi ni možnosti dobiti.

V teh krajih imamo kakih 400 ljudi, ki delajo v pomurskih podjetjih, 87 naših občanov je zaposleni v tujini in v notranjosti Slovenije imamo pa tudi okrog 20 senčev, ki delajo v Avstriji.« je povzel predsednik sveta KS Šulincov Vladimir Hozjan. Tudi on in njegova žena sta bila dobrih 15 let »domca«, saj sta delala v Ljubljani, potem ko sta si zgradila hišo in dobila delo v Murski Soboti. Na vrnitev pa z vso resnostjo računajo tudi drugi ljudje iz krajev KS Šulinci, saj so za vračilo prijavljeni v katerem od teh krajev, plačujejo krajevne prispevek in druge dajatve, storijo vse, da jim ne bi bilo treba očitati, da so »tujci«.

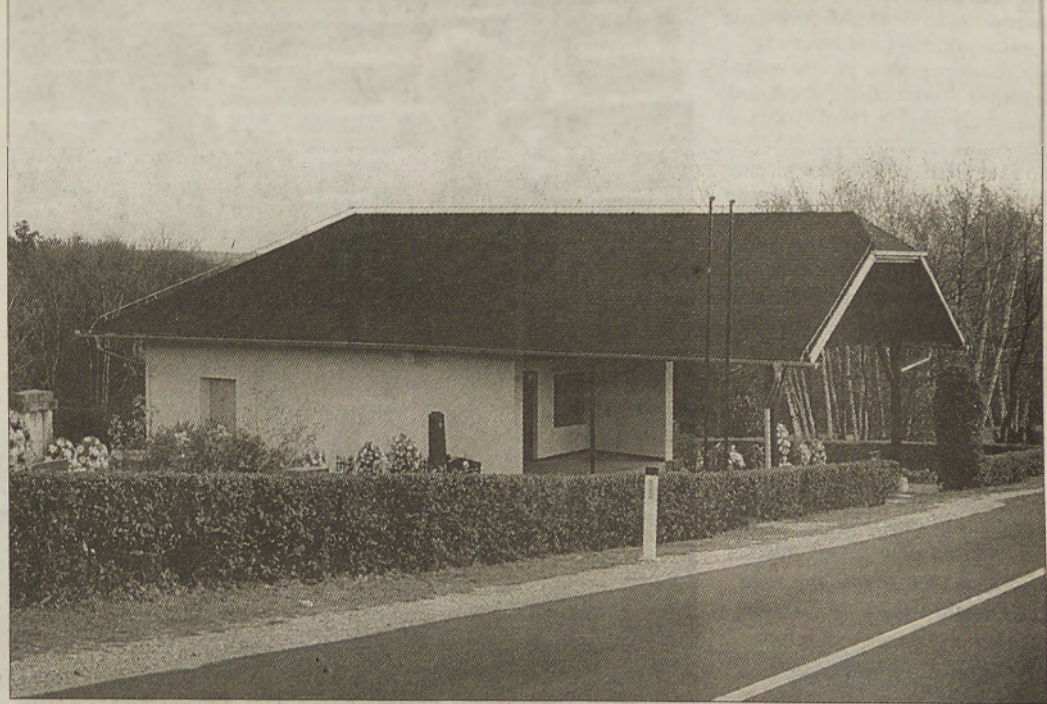
Leta 1995 so v vseh osmih krajih sprejeli samoprispevek za obnovo petih let, torej do konca leta 1999. S tem denarjem in neke vrste denarnimi in materialnimi prispevki gradijo mrliške vežice, modernizirajo ceste ...

Nova vežica v Stanjevcih imajo že pred, v referendumskem obdobju pa so zgradili pokopališče v Adrijancih, Martinju, Nera-

Vladimir Hozjan, predsednik sveta KS Šulinci: »S prispevki od osebnih dohodkov, pokojnin, katastrskega dohodka ... in taksami na traktorje zberemo letno okrog 6.500.000 tolarjev, kar je premalo za vse naložbe, zato dodatno zbiramo denar za vežice, ceste ...«

Poglejmo še, kako je s cestami! Kdor se je vozil po goričkih krajih pred nekaj leti in se spet zapele zdaj, ugotovi velik napredek: ne le »glavne«, ampak mnoge druge ceste se ponašajo s črnim trakom. Tako tudi v KS Šulinci, kjer so 1966. leta asphaltirali kilometer dolgo cesto v Ženavljah, letos pa prav toliko dolg odsek v Neradnovcih. Te dni dni bodo asphaltirali 500-metrsko cestišče proti pokopališču v Lucovi, prihodnje leto pa načrtujejo modernizacijo 1,5 kilometra dolgo cesto v Neradnovcih. Napredek je očiten, vendar še vedno ostaja madaamskih 15 kilometrov vaških in šest kilometrov občinskih cest. Posebej problematična je občinska cesta med Lucovo in Čepinco, katere modernizacijo je prelagala prejšnja velika murskosoboska občina, a tudi sedaj, ko imajo občino Petrovci, se ne premakne. Včasih razmišljajo, da bi asphaltiranje izsilili!

V Adrijancih so zgradili pred petimi leti manjšo vežico, letos pa so naredili k njej prizidek in nadstrežnico. Celoten objekt so tudi prekrili. Denar za naložbo so zbrali s samoprispevkom, nekaj ga je dala občina, dodatno pa je 55 gospodinjstev primaknilo po 20.000 tolarjev. Medtem so vežico tudi opremili, zato je vse pripravljeno, da se od mrličev ne bo treba več poslavljati doma. Očitno pa je, da »nihče ne bi bil rad prvi«, kot v šali pravijo v Adrijancih, »zato že deset mesecev nihče ni umrl«.

Seveda ljudje pomagajo pri naložbenih dejavnostih. V Ženavljah, Šulincih, Stanjevcih, Neradnovcih, Martinju, Lucovi, Boreči in v Adrijancih so lani pridobili 248 telefonskih priključkov. Naložba, v katero sta bili sicer vključeni tudi dve vasi iz KS Petrovci (Petrovci in Peskovci), je bila vredna 120.000.000 tolarjev. Delež KS Šulinci je znašal 32.000.000 tolarjev. Toliko so namreč ovrednotili prostovoljno delo naročnikov telefonov in denarni prispevek krajevne skupnosti. Dodatno pa so ljudje dali ne-

kaj več kot 100.000 tolarjev kot običajni prispevek za priključitev na telefonsko omrežje oziroma centralo. Kar zadeva tako imenovano »infrastrukturo«, dobro kaže tudi z rekonstrukcijo električnega omrežja. Obnovili so ga že v Ženavlju in Boreči (najbrž še kje drugje), prihodnje leto pa se obeta močnejša elektrika še v Šulincih. Vse to je nujno, ko pa je vedno več porabnikov električne energije (strojev in aparatov). Tudi uličnih razsveteljav.

nikom sveta KS Šulinci Vladimir Hozjanom (in njegovo ženo, ki je skuhala močno kavo), sem zvedel to, kar sem zapisal. Ugotovil pa sem tudi, da sta zelo srečna, ker sta se še v svojih mladih letih uspela vrniti med svoje Goričance. Iskreno želim, da to uspe tudi mnogim drugim, ki si služijo kruh zunaj Prekmurja in na tihem štejejo leta, mesece, morda pa tudi dneve, ko bodo dozorele možnosti za vrnitev v gorički kraj.

Besedilo in foto: Š. SOBOČAN

Nočno delo žensk

V službi zaslužka
in skrbi za druge

Pred petdesetimi leti je Mednarodna organizacija dela pri Svetovni zdravstveni organizaciji sprejela konvencijo, s katero je prepovedala nočno delo žensk

Imamo torej pol stoletja staro prepoved, ki pa je obtežena s toliko in še več zakonsko dovoljenimi odstopanji, da je danes, na pragu tretjega tisočletja, nočno delo žensk še vedno povsem običajno.

Besede zakona
opravičujejo
skorajda vse razloge
za nočno delo

»Delavki v organizaciji oziroma pri delodajalcu v dejavnostih, kjer nočno delo žensk ni dovoljeno, se sme naložiti, da dela ponoči, če to terjajo posebne družbene, ekonomske, socialne in podobne okoliščine, ob pogoju, da za uvedbo takšnega dela izda poprejšnje soglasje republiški upravni organ, pristojen za delo ...« (Zakon o delovnih razmerjih, člen 79)

Pod temi besedami zakona je mogoče opravičiti skorajda vse razloge za nočno delo žensk. Tako zaradi zakonsko dovoljenih odstopanj

Bolnik te ponoči potrebuje še bolj kot podnevi

Noč ni dan, zato ti delo ponoči poruši ves bioritem. Mogoče je to za moške lažje, saj nimajo toliko obveznosti še z gospodinjstvom, kot jih imamo ženske. Res je, da si je poklic izbral vsak sam, in ga potem z veseljem tudi opravljaš, ampak, ko vse hudo odrišaš, se to kopiči in enkrat izbruhne. Takrat preprosto odpoveš.

Delo na bolniškem oddelku je zahtevno. Bolniki imajo bolečine tudi ponoči. Morda jih še bolj čutiljo kot podnevi in te potrebujejo, saj ne morejo spati. Tu so potem še nepokretni in hudo bolni, ki čakajo na tvojo pomoč. Delo ponoči je naporno, večkrat pa tudi nevarno, saj so nekateri bolniki zaradi narave bolezni lahko nevarni. Velika je tudi nevarnost poškodbe in okužbe, pa nam za to nihče ne prizna nobenih ugodnosti. Morda bi bilo prav, da bi se za naš poklic več odločali tudi moški, da bi potem nam ženskam le bilo lažje.

Nočno delo je težko, še posebej ga težko opravljaš, ko si v letih. Zjutraj si utrujen fizično in psihično, moti pa me tudi to, da je na nas vse več administrativnega dela. Tudi to nam pobere veliko časa in moči.

lahko letos slovenski delodajalci skoraj sedem tisočim ženskam odredijo nočno delo, medtem ko se po tistih delavkah, ki so zaposlene v zdravstvu in socialnem varstvu ter v drugih dejavnostih, kjer so obvezane občasno delati tudi ponoči, ne sprašuje nihče. Nihče tudi ne šteje, koliko nočnega dela morajo opraviti ženske v zasebnih podjetjih, predvsem gostinskih lokalih, kjer si pogosto še vprašati ne upajo, ali jim bo zato priznано vsaj višje plačilo. Dovoljena odstopanja in potem še kršitve dopustnega so torej tako široka, da so delavke v (ženskih) dejavnostih nočnega dela obvarovane samo v primerih materinstva ali zaradi koristi njenih majhnih otrok ter takrat, ko zbolijo. Bolezen pa je, kot ugotavljajo strokovnjaki, posledica tudi psihičnih obremenitev in

Po nekaterih ocenah mora kar četrtina vseh zaposlenih opravljati tudi nočno oziroma izmzensko delo. Značilnost skorajda vseh skupin nočnega dela je, da delavci v primerjavi z leti prej opravljajo manj monotona in fizično obremenjujoča dela, ampak je vse več zahtevnega odgovornega dela, v katerem se pogosto pojavlja stres.

stresov, ki jih povzročata naporno delo v izmenah in ponoči.

Zakaj toliko odpuškov, ali kaj je tista rdeča nit skoraj vsem z zakonom dovoljenim odstopanjem?

Ker ženske morajo služiti kapitalu in skrbi za druge!

Nočno delo žensk rabi samo dvojemu: denarju (kapitalu) in pa za druge. To slednje »poslanstvo« namerič izpolnjuje v dejavnostih zdravstva, socialnega skrbstva, v katerih moških skorajda ni. To dvojje je postavljeno nad interes delavke. Zato s svojim nočnim delom, katero je v svojem bistvu nehumano, nikakor ne rabi nekakšnim »višjim«, ampak povsem razpoznavnim interesom.

Nočno delo
najeda zdravje

»Življenje izmzenskih delavcev se globalno tako spremeni, da se posledice dela v izmenah odražajo tako na telesnem in psihičnem počutju ter zdravju kot tudi na družbenem, družabnem in družinskem življenju posameznika.

Ko vstaneš
z oteklimi udi
in zabuhlim obrazom

Osemnajst let sem že v gostinstvu zaposlena kot natakarica in pogostokrat moram delati tudi ponoči, do tretje, četrte ure zjutraj. Delo končam, pa nimam več nobenega avtobusa za domov, tako da sem primorana voziti se z našim avtomobilom.

Več prireditvev pripravljamo, pogosteje moram biti ponoči v službi, vendar pa je sedaj veliko boljše, da nas vsaj kadilci ne zastrupljajo več.

Saj se človek vsega navadi, ker je to nočno delo pač del poklica, ki ga opravlja. Je pa res, da zaradi tega trpi tudi družina. Plačilo ne odtehta utrujenosti po nočnem delu, ko ne moreš spati, kot bi bilo treba, pa ko se zbudiš si v obraz in roke ves zatečen.

Okvare telesnega zdravja so primarno posledica izmzenskega dela na duševno zdravje. (Dr. Bojan Pelhar, Nočno in izmzensko delo, nov. '96)

V njegovem strokovnem spisu lahko tudi beremo, da je pogostost motenj in težav pri delavcih v veliki meri odvisna od individualnih razlik v toleranci ali pripravljenosti sprejeti izmzensko delo. Motnje fiziološkega dnevnega ritma in obnova možganskih funkcij sta vendar ključna mehanizma individualnih razlik v toleranci izmzenskega ter nočnega dela. Ali drugače rečeno, nekateri delavci lahko bolj kot drugi svoje delovanje telesa in življenje prilagodijo izmzenskemu delu kot drugi. Na toleranco ali sprejemanje nočnega dela pa vplivajo tudi različne sposobnosti in zmognosti dela-

vcev prilagajati svoj način življenja na spremenjene razmere spanja ter izpolnjevanje družinskih in družabnih potreb.

Vse več je dokazov, da pomanjkanje spanja oslabi tudi imunsko obrambo telesa.

Sicer pa ima večina izmzenskih delavcev vsaj občasno motnje spanja, tretjina jih navaja utrujenost, nervoznost, razdražljivost, nevrološke in motnje prebavnega traku. Od dvajset do trideset odstotkov izmzenskih delavcev zaradi kroničnih zdravstvenih težav ne zmore več dela v izmenah.

»Izmzensko delo, ki ruši ustaljene načine socialnega življenja, in nočno delo, ki poteka v času ko ljudje sicer spijo, zahtevata prilagajanje in odrekanje ter povzroča obremenitev. Ta obremenitev pa je lahko tista kaplja čez rob zmognosti, ki povzroča slabo počutje in bolezen.« (Doc. dr. Marija Molan: Kaj je obremenjujoče: izmena ali vsebina dela, nov. '96)

V človeku je
biološka ura, ki bije
drugače od ritma
izmzenskega dela

Človekovo aktivnost usmerja nenakšna biološka ura. Sesalci s človekom vred nekatere aktivnosti opravljajo v cirkadianem ali dnevnem ritmu, saj leta trajajo štiriindvajset ur. V tem ritmu se pojavljajo aktivnosti in spanje, hranjenje, pitje, spreminjanje se telesna temperatura, izločanje nekaterih hormonov, količina izločenega urina, občutljivost za nekatere droge.

Eksperimenti, v katerih so poskušali človeka prilagoditi drugačnemu ritmu, kot je dnevni, so pokazali, da ima človek vsaj dva cikla, vsaj dve biološki uri. Eden nadzoruje, usmerja cikel človekove aktivnosti, drugi pa telesne temperature. Ljudje so se, kot je pokazal eksperiment, nekako uspeli prilagoditi umetnemu urniku aktivnosti, medtem ko je telesna temperatura ostala v skladu z osnovnim ritmom. Umetno določeni ritem aktivnosti je torej postal neusklajenim z drugo biološko uro v človeku.

MAJDA HORVAT
Foto: NATAŠA JUHOV

Vsa odgovornost za bolne varovance je na meni

Sem medicinska sestra v domu za starejše občane in v nočni izmeni sva za ves dom le sestra in negovalka. Vsa odgovornost za bolne varovance je na meni, saj ob sebi nimam ne zdravnika ali koga, da bi se z njim posvetovala o odločitvi. Naše nočno delo pri nas traja štiri noči zapovrstjo. To pa je izčrpavajuče. Doma v tistih dneh ne naredim nič koristnega, še z otroki se ne morem pogovarjati, saj mi je bioritem povsem porušen. Takrat tudi jesti ne morem, kot bi bilo treba, saj je breme odgovornosti dela preveliko. Trpi družina, prikrajšani so otroci in marsičemu se moram odpovedati še sama. Ves ritem družine, načrtovani obiski, zabave, vse to se mora prilagajati mojemu delu. Dodatek za nočno delo ni bogve kakšen in ne odtehta tistega, kar ti takšno delo vzame. Verjamem, da bi vsaka od nas rajši ostala doma, ampak naše delo terja tudi to, da delamo ponoči.

Učinkovitost človekovega prilagajanja nočnemu in izmzenskemu delu je odvisna od prilagodljivosti njegovega cirkadianega, dnevnega ritma. Izmenskemu in nočnemu delu se bolje prilagajajo mlajši kot ženske, mlajši kot starejši, bolj ekstraverziranji kot introverziranji ljudje. Izmenskemu delu se dosti bolje prilagajajo ljudje, ki so večerniki kot jutranjiki.

Zbujam se v strahu, ali sem za bolnika ponoči res naredila vse

Preden grem na nočno delo, si vedno dopovedujem: Ne smem biti utrujena, ne smem se izčrpiti, saj ne vem, kako bo ponoči. Z leti vse bolj mislim na to, kaj se bo spet dogajalo na oddelku, ali bom zmogla. Ko sem pred nočnim delom, se ne morem spraviti k nobenemu opravilu. Nič ne morem postoriti, ne prej in ne po nočni izmeni. Tudi spati se ne da. Zjutraj, ko pridem domov, se vležem, toda spati ne morem. Počivam in zadremam, pa še takrat se zbujam v strahu, ali je vse dobro, kar sem napravila. Še vedno slišim zvok respiratorja ali piskanje monitorja, da včasih ne vem, ali sem še vedno v sobi intenzivne nege ali samo sanjam. V glavi se mi film o vsem, kar je bilo ponoči, spet zavrti, da se ponovno preverjam, ali je bilo vse dobro opravljeno. Ritem spanja je po nočnem delu povsem porušen. Pogosto se ponoči zbujam, pa tudi bolečine v sklepih, mi-

šicah ali glavoboli so vse pogostejši.

Zaradi nočnega dela se moram marsičemu odpovedati. Dostikrat bi šli skupaj z družino na kakšno prireditve, pa ne morem, ker sem spet nočna. Tudi rekreacija ali plavanje bi prijalo, ampak tega zaradi izmzenskega dela ne morem načrtovati. Zadnje čase pa opažam, da me po napornem delu sprosti večerni sprehod. Takrat pozabim na vse.

Delo ponoči, in sploh na oddelku, pa je še toliko težje, če odnosi niso najboljše, če nad tabo visi neprijetna klima med sodelavci.

Plačilo za nočno delo ne odtehta tega, čemu vse se moraš zato odpovedati. Saj če bi bil vsaj zaslužek dober, bi si misli: Naj bo, nam bom v zameno za izgubljeno lahko vsaj nekaj privoščila. Ampak za tisto malenkost, kar dobiš, si bogve kaj ne moreš privoščiti.

Vestnikova super nagradna akcija

Fiat Punto na Ireninem gruntu!

Na prireditvi Zaigrajmo in zapojmo po domače smo izžrebali avto

V športni dvorani Osnovne šole III v Murski Soboti se je v petek, 14. novembra, trlo obiskovalcev, ki niso hoteli zamuditi prireditve Zaigrajmo in zapojmo po domače in žrebanja Vestnikove super nagrade – osebnega avtomobila Fiat Punto. Dober obisk je bil na prireditvi ob 16.30, rekord pa ob 20. uri, saj je bila veliko pred začetkom razprodana.

Na glasbeno prireditev, ki jo je vodil Geza Farkaš, so prišli vsi, ki so bili napovedani po radiu, v časopisu in na plakatih. Le Dudeka ni bilo. Pa kaj bi z njim, ko pa ni bilo doma dovolj humoristov. Zanimivo: med množico obiskovalcev so bili mladi in »stari«, kar si lahko razlagamo, da je bila prireditev zanimiva

za vse. Pritegnili so jih Slapovi, Čuki, Brendi, Korado, Simona Weis, Ptujskih pet, Gamsi, Werner, Aleksander Jež, Šaleški fantje, Hajdi, Zlatko Dobrič, Vesele Štajerke, Tornado, Metulj, Jaka Šraufciger itd. Vsi ti, še zlasti pa (vsaj ljudi srednjih let) pa Ivica Šerfezi in Beneški fantje. Prireditve je sicer prenašal Murski val,

endar poslušalci niso videli pevcev, ansamblov in drugih nastopajočih. Peli in igrali so na »play back«, nekaj pa tudi v živo. Le redkokdo je ugotovil, kaj je bilo v živo in kaj posneto.

V živo pa je bilo seveda žrebanje avta. V košari je bilo več kot 12.000 dopisnic, s katerimi ste bralci Vestnika sodelovali v naši nagradni igri. Kar nekaj mesece

ste pridno lepili sličice in se potegovali za mesečne nagrade. Tiste, ki niste zadeli, smo spodbujali, da še ni nič izgubljeno in da bo »morda bo Fiat Punto pristal prav na vašem gruntu«. Obljuba je izpolnjena: Irena Pelcar, naša dolgoletna naročnica iz Matjaševca 46 pri

Kuzmi, ni imela sreče pri mesečnih žrebanjih, dasiravno si je tako želela mešalec za beton, potem

pa naenkrat presenečenje: prav ona je zadela super nagrado Fiat Punto, ki je tako z malo sreče pristal na njenem gruntu.

Strokovna komisija je seveda preverila dopisnico in ugotovila je, da je bila pravilno izpolnjena (sličica mešalca). Da je izžrebana, je zvedela po telefonu, potem pa jo je sin kar hitro pripeljal v Mursko Sobotu, kjer je prevzela Fiat Punto, ki so ga pripeljali iz pooblaščenega prodajalne in servisa Avtoservis Lajter Dobrovnik.

Med prvimi ji je čestitala direktorica Podjetja za informi-

ranje Murska Sobota Irma Benko.

Takole: zaigrali in zapeli smo po domače ter podelili super nagrado. Na vidiku je nova akcija, zato nikar ne bodite razočarani, ker Fiat Punto ni pristal na vašem, ampak Ireninem gruntu. Kaj pa, če bo kaka od prihodnjih nagrad prišla prav k vam? Pravite, da nimate sreče? Tudi Irena ni doslej nikoli nič zadela, potem pa presenečenje: velika (super) Vestnikova nagrada!

Besedilo: Š. SOBOČAN
Foto: J. ZAUNEKER

Pamela in Peta

Da Pamela Anders rada pokaže svoje obline, ni nič novega. Toda, tokrat je zvezda Baywatcha ostala tudi brez svojih značilnih rdečih kopalk. Vse za Peto, kampanjo zoper pelc. Na velikanski tabli je na ogled v New Yorku. Američanom in turistom pa polaga na srce: ignorirajte pelc.

Alain Delon in Jean Paul Belmondo

Aplavz za dva stara klobuka: za francoski kinolegendi Delona in Belmonda, ki sta si v TV-šovu na madžarski televiziji privoščila in skočila v svoji stari vlogi - dveh filmskih gangsterjev.

Srčni kirurg

Pri 75 letih je znameniti južnoafriški srčni kirurg Christiaan Barnard šestič postal očka. Po dveh ločitvah in tragični smrti njegovega prvega sina Andreja je srčni kirurg zopet našel srečo: z ženo Karin, sinom Arminom in hčerko Laro. In že pogled na očka ter malo Laro nas prepriča, kako zelo zaželen je bil otročiček. Ime Lara je seveda iz filma Dr. Živago. V Christiaanu se očitno skrivajo tudi romantični toni, čeprav tega ne bi priznal.

31. oktobra praznujejo Američani vsakoletno "noč čarovnic". Manekenka Chandra se je naličila kot s krvjo oblita "Carrie" iz istoimenskega filma Stephen Kinga. No, Michael Douglas pa je očitno menil, da za Halloween žurko ne potrebuje nobene preobleke več. Naomi Campbell se je pojavila kot super seksi vampirjeva ženka ...

Halloween

Bogataši po ločitvi ...

Čeprav razvezana, sta se srečna - kot eno srce in ena duša - kazala bivša zakonca Ivana in Donald Trump, in to ne kjerkoli, temveč na modni reviji v New Yorku, kjer je njuna hči nastopila kot model. Resda se je Ivanka (tretja od leve) zelo razveselila svojih staršev, no, nasmeh pa ji je malce zbledel, ko je videla, da je njena mama pripeljala s sabo tudi svojega novega prijatelja Raffreda Gaetanija (levo od Ivane).

Al Gore, Clinton in Spielberg

Le kaj je počela skupaj ta trojica? V Washingtonu so snemali za program pomoči »Starbright World«. Program pomoči je namenjen prizadetim otrokom, ki poskušajo s pomočjo računalnika in interneta obdržati kontakt s svetom.

med zvezdami

OVEN

Ona: Naj te občutek zadovoljstva ne zaziba v lenobnost, saj si lahko s takšnim ravnanjem zapraviš res čudovito priložnost. Nekdo, ki ti veliko pomeni, te bo dočela zmedel, a predvsem v pozitivnem pomenu besede.
On: Naj ti ne bo žal, da si pogosto osamljen, saj je to odlična priprava za novo, popolnejšo ljubezen. Toda vseeno se ti ni treba zapirati vase, kajti za srečo se bo potrebno tudi malce potruditi, predvsem pa oditi v družbo.

BIK

Ona: Prevročna čustva se ti bodo še precej maščevala, saj boš potegnila krajši konec. Toda še vedno bo čas za popravi izpit, le da bo tokrat vse skupaj precej težje in predvsem bolj zapleteno.
On: Le kako si zamišljaš svojo prihodnost, ne da bi vsaj poskusil odpreti svoje srce in prijateljici pokazal svoja čustva. Je že res, da je poslovna uspešnost prijetna, vendar se boš tega kaj hitro naveličal.

DVOJČKA

Ona: Pripravi se na neljubo spremembo, ki bo dodobra zmedla tvoje ljubezenske načrte. Na dan bodo privreli občutki ljubosumnja, ki ti lahko samo škodujejo. Najbolje bo, da poskusiš ohraniti kar se da mirno kri.
On: Svojo poslovno pot moraš načrtovati kar se da preudarno pa tudi z dobršno mero razuma. Na tak način uspeh na more izostati. V ljubezni se trudi utrditi predvsem tisto, kar imaš, saj se ti tla resno majejo.

RAK

Ona: Spomnila se boš nekdanje priložnosti in se zamislila nad svojo realnostjo. Dobro bi bilo poskusiti, mogoče je prijatelj še vedno v podobnem razpoloženju kot nekoč. Toda potrebno bo nekaj truda, to pa je odvisno samo od tebe.
On: Spoznal boš, da niso vse predstavnice ženskega sveta iz istega testa, kajti srečal boš njo, ki te bo popolnoma očarala. Ne smeš se preveč prenapliti, saj se ti lahko sicer ugodna priložnost sprevrže v katastrofo.

LEV

Ona: Trenutek je zelo resen, zato ti nikakor ne bo škodilo, če bi se poskusila zbrati in se vključiti v igro. V nasprotnem primeru se ti lahko kaj hitro zgodi, da te bodo dogodki okoli tebe enostavno prehiteli.
On: Ne smeš nasesti govoricam, ki ti bodo prišle na uho, vendar ne bo škodilo, če bi razmislil, zakaj je do njih sploh prišlo, predvsem pa, kdo jih je razširil. In razjasni si že, kaj hočeš od svoje prihodnosti: denar ali ljubezen?

DEVICA

Ona: Zadovoljstvo, ki ga boš občutila, ti bo nadomestilo vsa odrekavanja, ki si jih vložila v dosego željenega cilja. Toda nikar se ne uspavaj, saj ni nič večno, predvsem pa to velja za čustva tvojega partnerja.
On: Neka pohvala ti bo pomenila še veliko več kot konkreten poslovni uspeh, ki se ti obeta. Četudi si videti kar se da samozavesten in samostojen, tudi ti potrebuješ oporo in varnost osebe, ki te ljubi.

TEHTNICA

Ona: Poskusi razmisli čim bolj nepristransko in nogoče boš končno spregledala, da je on popolnoma drugačen, kot si si ga zamišljala. Zato nikar ne glavo naravnost v zid, saj se lahko zid podre.
On: Čeprav se vsi trudijo, da bi te končno uspeli odgagati od tvoje fiksne ideje, boš še naprej vztrajal pri svoji prvotni odločitvi. Mogoče ti bo celo uspelo, toda gorje, če bo šlo vse skupaj narobe ...

ŠKORPIJON

Ona: Ne kaži tako očitnega zanimanja za svojega novega sodelavca, saj mu lahko to še stopi v glavo. Ugodnosti se bodo podvojile in prav z lahkoto ti bo uspelo tudi tisto, česar sploh nisi nameravala.
On: Uspejo ti bo, da si boš ustvaril odlične možnosti za ponoven začetek na poslovnem področju, kjer si nekoč že pogorel. Naj te stari neuspehi nikar ne ovirajo, saj bo tokrat povsem drugače - predvsem boljše.

STRELEC

Ona: Ali si res želiš pretrgati staro ljubezensko zvezo ali pa je to le tvoja trma? Partner bo zaradi tega zelo prizadet in ti ne bo kar tako odpustil. Preveč želiš samo za danes, premalo misliš na jutri, na večeraj pa kar pozabljaš.
On: Ne bo odveč, če boš malce pokazal svoje zobe, saj te bodo v nasprotnem primeru potisnili čb mid. Zaljubil se boš, vendar se boš še vedno spraveval, saj je to tisto pravo. Raje se kar prepusti občutku.

KOZOROG

Ona: Mnogim se sicer zdiš precej domišljiva in vznemljena, vendar pa je to le maska, ki prikriva tvoje resnične namene. Prijatelj bo zahteval popolno predanost in zanesljivost, od tebe pa bo odvisno, ali mu boš ustregla. Toda pazi se!
On: Sodelavec se bo sicer uklonil tvoji avtoriteti, toda potihem in skrivaj bo še vedno delal popolnoma po svoje. Toda tudi takšno početje ti bo prineslo samo koristi, zato se nikar ne trudi z njegovo neumnostjo.

VODNAR

Ona: Prevečkrat se prilagajaš splošnemu mnenju, čeprav marsikdaj misliš popolnoma drugače. Toda kaj hitro boš spoznala, da se lahko stvari uredijo ne tako, da boš ravnala, kot ti veleva zdrava pamet.
On: Posli so se začeli obračati na bolje in od tebe bo odvisno, ali jih boš uspel obdržati na trenutni ravni. Prijatelji ti bodo pripravili presenečenje, toda vprašanje je, ali ti bo le-to tudi všeč.

RIBI

Ona: Napravi že enkrat tisto, kar te mika, sicer se boš požrla zaradi nestrpnosti in radovednosti. O svojih načrte kaj hitro spremenijo v polomijo.
On: Poslovno življenje se ti bo začelo prepletati z ljubezenskimi priložnostmi. Pod pogojem, da veča izpelješ tako, kot si si zamislil, se ti obeta fantastičen uspeh. A ne pozabi prijateljev, ki so ti pri tem pomagali.

Herman Serdiški

Na nedavni strokovni ekskurziji ekologov v Švici je bil med najboljšimi delavnimi rogašovski svetnik Herman Kisilak. Med drugim je tudi prevajal. Posnetek (iz velebalgovnice COOP v Baslu) objavljam, da ne bo izjavjal, da ga lokalni tednik ignorira ...

Mostovi...

Prekmurec: Devet mesecev za popravilo mostov?!
 Janez: Slovenci moramo biti strpni in potrpežljivi. Poglejte, kako dolgo sva midva z Marjanom gradila mostove. Toda: korajža velja!
 Marjan: Kakšne mostove?

Trije z blagoslovom

Blagoslovi je povsem apolitična. Zato so se po žegenju k nadškofu odpravili samo trije predsedniški kandidati: dr. Bernik, J. Podobnik in mag. Cerar. - news

Peršak

V vollenem štabu Toneta Peršaka sprva niso bili prepričani, ali bo obiskal Mursko Soboto. No, pa je Peršak prišel tudi v Gornjo Radgono na Leopoldov sejem. V Vestnikovi anketi se je deklariral kot čisti Prlek za Prlekijo. (Da bi dokazal lojalnost svojim koreninam se je odločil, da bo navijal za spoštovanje katastrskih meja na meji s Hrvaško, kar bi pomenilo, da bo meja na Hotizi tekla ponakod tudi ob magistralki, ki vodi v Soboto.) - news

Soboški župan Anton Slavic si je vzel politiko svoje stranke zelo k srcu. Namesto v Ingolstadt se je odpravil iskat zdomce kar v Mehiko. Ob prihodu se je vidno razveselil: tam je naletel samo na Spidija Gonzalesa, ki mu je zatrdil, da v Mehiki ni prekmurske manjšine. Aleluja!

Radenska reklama

Visoki računalniški mojster, ki je bil v paketu Radenskega romana v Prago, si je pod vplivom mamljivih praških tekočin, zaželel videti slovenska tri srca. Taksist ga je namesto domov odpeljal na Slovaško (Slovensko). Tako so za radensko popotovanje izvedle oblasti v Češki, Slovaški in seveda v domačih logih. (Radensko samohvalo so morali poplačati vsi radenski turisti v praškem avtobusu news)

Geza Džuban (LDS, trobentač) si je oddahnil, saj mu v novembru ni več potrebno kositi trave na Dolenjskem. Tako lahko ob zvokih trobente spremlja svojega predsedniškega kandidata Milana Kučana (Pa naj še kdo reče, da podpis poslanca ni več kot lojalnost svoji stranki!) - news

Nova služba Zorana Thalerja

Ob blagoslovitvi obnovljene slovenske cerkve v New Yorku so preseñeni TV-gledalci med mašo nadškofa Rodeta v prvi vrsti opazili bivšega zunanjega ministra. (Govorice, da bo postal Rodetov ministrant, so po naših virih neutemeljene.) - news

“Z vami želim deliti upanja, radosti in odgovornost.”

Milan Kučan
 ZA SPOŠTOVANO IN PRIJAZNO SLOVENIJO.

Prijetna jesenska sobota

Jesen je lep letni čas, posebno zato, ker dozori sadje. Vinogradniki pa imajo trgatve. Tudi nas so sorodniki povabili v vinograd.

Bila je sobota. Imeli smo srečo, saj je bil lep sončen dan. Med trganjem grozdja so gospodinje prihajale med nas ter nam ponujale različno pecivo in pijačo. Pri preši so bili moški, med njimi seveda tudi lastnik vinograda. Grozdje so sproti stiskali. Med delom smo imeli tudi različne malice. Po končani trgatvi smo šli nekateri iskat kostanj. Našli smo mesto, kjer ga je bilo vse polno. Občudovala sem tudi liste, ki so bili različnih barv.

Trgatve so lepe, ker srečaš veliko sorodnikov.

ANA PLEJ, 4. a, OŠ Radenci

Mladi, glasba in prijateljstvo

Bilo je zanimivo in zabavno. (Foto: J. Z.)

Kdor ne pozna življenja in dela dijaških domov, se mu najbrž zdi, da so le-ti namenjeni zgolj za bivanje, prehrano in učenje dijakov v času šolanja zunaj svojega domačega kraja. Pa ni tako!

Domala v vseh domovih je poskrbeljeno tudi za pestre prostovoljne dejavnosti na športnem, kulturnem in še na drugih področjih. Večkrat imajo domovi tudi kakšne skupne akcije, srečanja ... Tako je bila minuli petek v M. Soboti tudi glasbena domada za severovzhodno Slovenijo, na kateri so sodelovali srednješolci iz dijaških domov v Celju, Sentjurju, Mariboru, Ptuj, Radencih, Rakicanu in Murski Soboti, kot gostje pa so nastopili tudi Novogoričani. Vseh skupaj je bilo okrog 150 in številne glasbene skupine so se zelo dobro odrezale.

Prireditev, ki so jo poimenovali Mladi, glasba in prijateljstvo, je posnela ekipa nacionalnega radija iz Maribora, tako da jo bo lahko poslušal še širši krog ljudi. Gostitelji pa so pripravili za obiskovalce iz omenjenih krajev pogostitev in družabni večer.

J. G.

Kdo je to?

Kdo je ta, ki mu vedno zaupaš,
ta, ki ti stoji ob strani,
ta, ki mu skrbi nalagaš,
in ta, ki te pred drugimi brani?

Brez njega ne zmoreš,
saj ga potrebuješ;
z njim vse si deliš
in večkrat ga razveseliš.

Ko ti v šoli vse narobe gre,
te on potolaži;
če pa nate se dere,
veči, da te ne sovraži.

On s tabo v klopi sedi,
s tabo v šolo gre,
ko zaideš s prave poti,
nazaj pokliče te

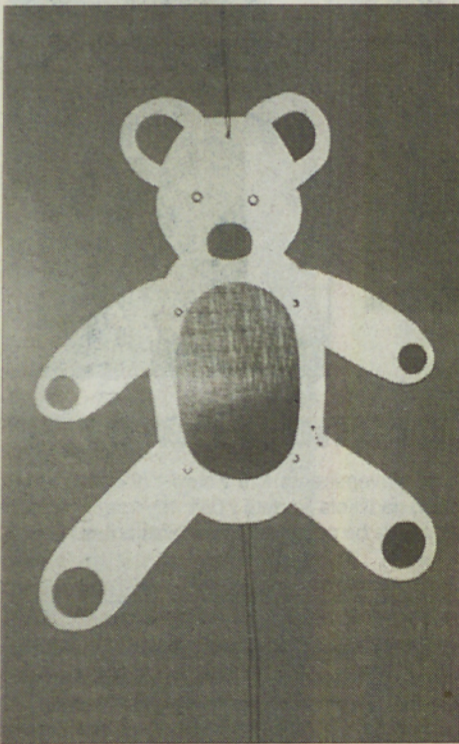
Kdo ta oseba je?
Je mogoče pisatelj?
Seveda ne,
to je pravi prijatelj!

DARJA BLAGIČ, 7. d
OŠ I M. Sobotna

Pošast

Policisti vsi hitijo,
da pošasti ulovijo,
a ona se jim ne da,
prek mosta odskaklja.
Čustva jo prevzamejo,
z lepo Tanjo jo objamejo.
Zdaj svobodno tam živi,
od ljubezni sta svoje sita.

SPESNILI: Tadeja Sambt,
Simon Palatin, Zlatko Zadavec
in Jure Pevc, 7. a, OŠ Bogojina

MEDVEDEK KOPITLJAČEK - Za srečanje slovenskih mladinskih pisateljev Oko besede smo izdelali najrazličnejše mozičke. Še posebno všeč nam je bil tale skupni izdelek.
ČLANI ročnodelskega krožka, 4. a, OŠ Bakovci

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je Knjižarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobotna; nagrade pošiljamo po pošti)

Kdo bi si mislil, da boste skoraj vsi misel oz. znani izrek Vse poti vodijo v ... dopolnili z besedo Potrošnik? Res je, v tem trgovskem podjetju so si to izbrali za svoje reklamno sporočilo, vendar pa nismo mislili tega, ampak reklo, ki izvira še iz starih časov, namreč: Vse poti vodijo v Rim. Med štirimi, ki ste res tako odgovorili, pa je imela največ sreče pri zrebanju MATEJA PODLESEK iz Gorice. Čestitamo!

KUPON št. 11 - ALI VESTE?

Ali veste, koliko let ima najstarejši olimpijonek na svetu in kdo je to? Odgovore zbiramo najpозneje do 26. novembra na naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 M. Sobotna. Priložite (zalepite na dopisnico) tudi kupon, če želite sodelovati pri zrebanju za knjižno nagrado.

Moji sošolci

V razredu nas je sedemindvajset učencev. To so moji sošolci. Z njimi se zelo dobro razumem. Posebno rada imam Vanjo in Sabino. To sta moji prijateljici. Veliko smo skupaj in si med seboj tudi pomagamo. Če katera česa ne zna, vpraša drugo. Nikoli ne smeš izdati prijateljeve skrivnosti. Tudi v stiski ga ne smeš zapustiti, ker vsak človek potrebuje prijatelja.

JASNA VUK, 2. raz.
OŠ Sveti Jurij ob Ščavnici

Oh, ti odrasli!

Naše življenje je nepopolno, zato moramo neprestano preračunati sami sebe, svoja nagnjenja in svoja stališča. Kdor tega ne dela, bo ostal otrok v negativnem smislu.

Na poti življenja srečujemo dobre, slabe, stare in mlade, sebi podobne in drugačne ljudi. Precej naravno in človeško je, da so med generacijami razlike, zato nastajajo nerazumevanja in prepri. Velikokrat kritiziramo starejše,

češ da nas ne razumejo in da imamo mi prav. Vendar se nikoli ne vpašamo, ali starejše razumemo mi. Verjetno mi boste oporekali: »Vi, mladi, le kaj se delate odrasle!« Pa vendar. Če pogledamo človekovo življenje, ugotovimo, da je bil človek v različnih obdobjih drugačen. Tudi vam je težko razumeti mlajšega človeka. Navadno se mu posmehujete, kako otročji je, a če pogledate, kakšni ste bili vi v njegovih letih,

Ko se odpravljam spat

Zvečer, ko se odpravljam spat, zaželim atiju in mami lahko noč. V svoji sobi imam veliko plišastih igračk. Vse jih imam rada, eno pa še posebno. To je angorska mačka. Dala sem ji ime Džina. Tako je bilo ime tudi eni od pravih angorskih mačk, ki sem ju imela doma pred letom dni. Mačku

pa je bilo ime Džeki. Obe mački smo dali znancem. Meni je bilo zelo žal. Nekega dne pa je mama videla v Avstriji prav takšno mačko v obliki igračke. Kupila mi jo je. Posebej za njo imam glavnik, da jo češem. Ko grem v posteljo, jo vzamem k sebi in sladko zaspi.

ANJA BALAZIČ, 4. b.
Podružnična OŠ Dokležovje

Prijateljstvo

V tednu otroka smo tudi na naši šoli obravnavali posebno temo z naslovom Če želiš imeti prijatelja, moraš biti prijatelj.

V našem razredu pa smo se odločili, da bomo žrebali, kdo bo s kom en teden prijatelj. Ves teden je moral biti z njim, mu stati ob strani in pomagati pri različnih nalogah. To nam je dobro uspelo, saj so bili vsi učenci zadovoljni.

Mislim, da moramo biti prijateljski povsod, ob vsakem času in do vseh.

JASMINA GOMBOC, 6. raz., OŠ Puconci

Opica ostane opica, četudi nosi zlate okraske.

Ne pijmo alkohola!

Mesec november je tudi mesec boja proti alkoholu. Alkohol je zelo nevaren, še posebno za otroke. Kdor ga pije, se lahko poškoduje, zaostane v rasti ... Zato pijmo raje sok!

PRIMOŽ PLEJ, 4. a
OŠ Bakovci

lahko usta kar zaprete. Torej pripombe čez odrasle niso iz trte zvite.

Starejši pravijo, da je mladost norost. Morda je v tem kanček resnice. Pa vendar: mladost ni norost! Mar je noro, da se človek telesno in duševno razvija, da je živahen, radoveden, željan ljubiti ...? Starejši se le malokdaj vprašajo po bistvu mladega človeka. Nikoli se ne zanimajo, ali mu je večerno učenje všeč, ne vprašajo ga po njegovih resničnih problemih, željah in upih; ne zanima jih, ali ima pravega prijatelja. Zato tudi mlad človek zapira svoja vrata, je osamljen, preobremenjen ... Odkrit pogovor s starši je prava redkost.

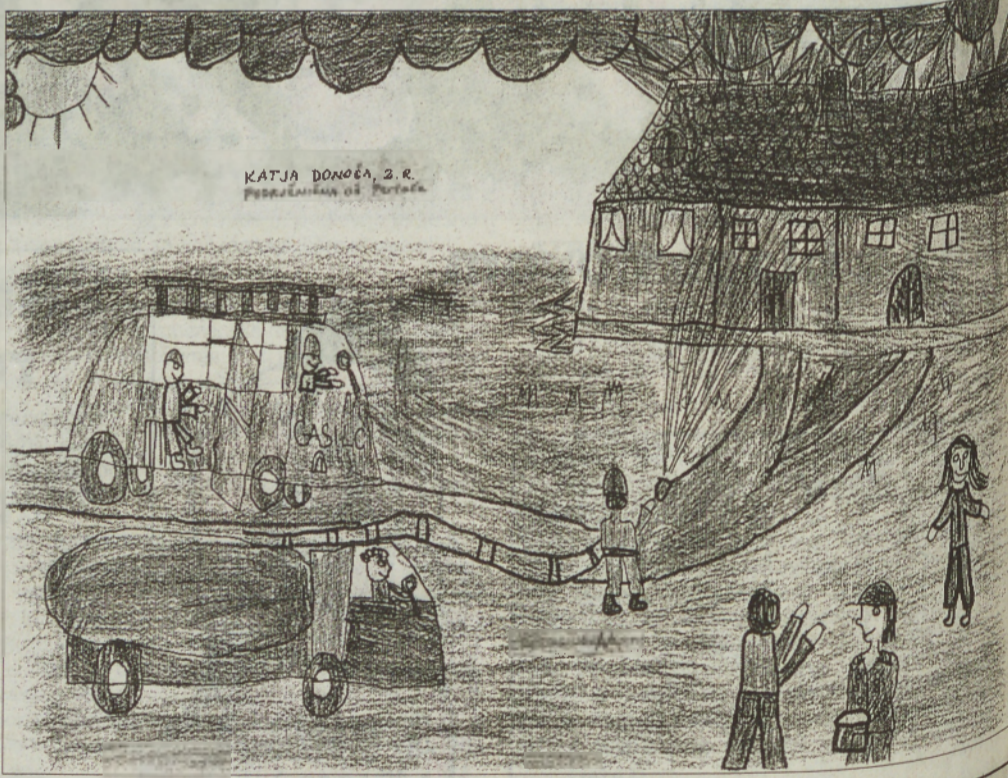
Ne, starejših ne zanimajo problemi mladih, češ saj imajo zadoosti svojih. Očitajo nam, da le uživamo brezskrbno mladost, ki je oni niso imeli. Sebični so, samo oni trpijo, mi pa smo dobro poskrbljeni otroci, ki še ne vemo, kaj je življenje. A ni tako!

Tudi mi odrasčamo, nasledili vas bomo, zato nas imejte radi. Zaradi nas bodite boljši in svet naredite tak, kakršen je bil: nemoadeževan in lep.

MAJA BALAZIČ, 8. c
OŠ Beltinci

SREČANJE

OTROCI IZ VRTCA SO PRIŠLI
V PRVI RAZRED. PRINES-
LI SO NAM SADJE IN
SLIKE. GLEDALI SMO
KASETO. POTEM SMO
SI ŠLI OGLEDAT ŠE
PRVI B RAZRED. SREČAN-
NJE Z NJIMI JE BILO
LEPO. VIRAG TAMARA
1.B ODRANCI

KATJA DONOČA, 2. R.
Podružnična OŠ Puconci

Riše in piše: Peterneji

Povratak skupine Magnet

Združitev mladosti in izkušenj

Kako to, da ste se ponovno vrni-li na sceno?

»V življenju véasih nanese ta-ko, da pridejo določeni ljudje ob pravem času na pravem mestu skupaj. Nam se je zgodilo prav to. Vsi smo bili prosti in se vprašali, zakaj pa ne bi mi skupaj kaj naredili na področju dobre zabavne glasbe. In smo začeli.«

Ste morda naredili že kakšen svoj lasten projekt?

»Posneli smo že eno skladbi-co, imenuje se V naši vasi. Skla-dba sicer nova, saj je bila že na našem prejšnjem albumu. Glede

kakovostno glasbo, ki se še danes pogosto vrta. Podobnih zase-db s pevko pri nas ni. V glavnem so solisti ali pa moški ansambli. Na Hrvaškem pa jih je na primer zelo veliko, in to zelo uspešnih.«

Tudi komercialna glasba na Hrvaškem je veliko bolj na kakovostni ravni kot slovenska? Se boste poskušali dvigniti nad povprečno raven?

»Bomo. Že na prejšnji kaseti je bil naš producent Rajko Duj-mič, tudi ob našem nastajajo-

kuvarjam z glasbo, smo se ime-novali Magnet. Nikoli nisem nastopal pod kakšnim drugim ime-noma. Poleg tega pa ime Magnet v Sloveniji nekaj pomeni, saj smo si v preteklosti ustvarili svoj prostor, in s pomočjo znanega imena nam bo lažje pri naši na-daljnji poti. Poleg dobre glasbe, seveda. Povedati moram, da imamo glasbeniki podobno slo-vensko izkušnjo, da kakor hitro si iz Prekmurja, se moraš zelo potruditi, če želiš kje uspeti. Imamo pa tudi pravico, saj sem bil jaz ustanovni član in tudi Marjan je bil eden od prvih član-ov.«

Poleg nekoliko starejših in izku-senih sestavljajo skupino danes

Magneti so bili dolga leta prava stalnica na slovenski glasbeni sceni; ponšali so se tudi številnimi uspešnicami. Potem je nekaj časa vladala »magnetna« glasbena tišina, po dveh letih pa so se pred nedavnim spet pojavili na glasbeni sceni, z nekoliko spremenjeno postavo in prvič v svoji zgodovini s pevko, kar daje skupini, kot pravijo, nove izrazne možnosti in obsežnejši spekter repertoarja. V zasedbi sta ostala dva stara člana, poleg Jožeta Ružiča še Marjan Vidic, kateri je bil član že pred dobrimi desetimi leti, novi pa so Karmen in Jože Sreš ter Aleš Miholič. Pogovarjali smo se z Jožetom Ružičem.

tudi zelo mladi glasbeniki.

»V novi postavi nas družijo izkušnje in mladost. S tem pa imamo več možnosti, da v naš repertoar vpeljemo tudi nove stile, predvsem pa nekoliko bolj plesno glasbo.

Glasbeno pa se bomo usmerili tako, da bomo lahko igrali na različnih prireditvah, od veselice pa do najbolj elitnih prireditev, torej tudi tam, kjer je potrebno obvladati in odigrati kakšne druge ritme. Klasiko, napri-mer.«

Včasih je prvi prodor lažji, kot je povratak, ker že greš z določenimi predsodki ...

»To je res, ampak dejstvo je, da v glavnem odvisno od tega, kako delaš. In mi imamo danes toliko volje in elana, kot smo jo imeli morda takrat, ko smo začeli. Ali pa še več.«

ANRR

na to, da je pevka, smo naredili novi aranžma in delno spremenili tudi besedilo.«

Se bo glasba tudi stilsko kaj razlikovala od »starih« Magnetov?

»Se naprej bomo izvajali naj-bolj značilne in uspešne skladbe Magnetov. Poleg pevke pa je no-vost tudi ta, da nas vseh pet gla-sbenikov poje. Kajti tako je lah-ko naša skladba bolj pestra. Lah-ko pa tudi bolj kombiniramo, komu katera skladba bolj ustre-ža. Vzorniki bi nam lahko bili novi fosili, ki so imeli pevko in so v svoji karieri delali resnično

čem projektu se že dogovarja-mo. Sicer pa bomo dali vse od sebe, saj imamo dovolj elana in izkušenj, da lahko kaj dobrega naredimo.«

Samo dva stara člana sta, kako to, da ste ohranili ime Magnet?

»Od samega začetka, kar se

Ansambel Toneta Kmetca Naš stari Ptuj

V teh dneh je pri Helidonu izšel album ansambla Toneta Kmetca, na katerem so zbrane vse njihove najboljše in izvrzne skladbe. Album so poimenovali Naš stari Ptuj, to je tudi naslov njihove skladbe, s katero so se prvič predstavili na 1900. obletnici mesta Ptuj (leta 1965). Ljudje so pe-sem sprejeli z velikim navdušenjem, njihova bleščeča kariera pa je bila zacrtana. Leto pozneje so posneli še prvo ploščo z naslovom Kurentovanje, in tej je do danes sledilo vsega skupaj dvajset različnih plošč in kaset.

Na kaseti je zbranih dvajset njihovih najbolj popularnih skla-db, med drugim lahko prisluhne-te skladbam, kot so Hišica očeto-va, Lukarska polka, Mami, oj ma-mi, Po hladni senci, Veseli tro-

bentar in druge. Mnogi ste jih prav gotovo slišali na njihovih številnih nastopih. Na svoji gla-sbeni poti je ansambel prepotoval skoraj celo Evropo, nastopali pa so tudi po Kanadi in ZDA.

Novice od tu ...

Tudi Tomaž Domicelj se vrača v zgodovino. Pred nedavnim je ponovno izdal svojo slavno ploščo, ki je v zadnem času zaradi istoimenske oddaje z naslovom Brez zavor dvignila toliko prahu. Skladbe s te plošče Spricer blues, Pogrešam te, Preveč je kartotek in druge, ki so izšle pred dvanajstimi leti, so še vedno popularne. Kako pa je z avtor-skimi pravicami skladb, ki jih je Tomaž priredil za to ploščo, pa ni znano.

Najstniška skupina Flirt, pov-

prečna starost je 19 let, ki je pred kratkim izdala svojo prvo ploščo, aktivno snema tudi vide-ospote.

Najprej so posneli videospot za uspešnico Jutranji striptiz, nastaja pa tudi za Dotik neba. Brez tega pa seveda ne gre.

... in tam

Bill Berry, bobnar skupine R. E. M., se je odločil, da po sedemnajstih letih zapusti skupi-no. Na novinarski konferenci, kjer so se zbrali vsi člani skupi-ne, je povedal: »Ne želim vse življenje preživeti po hotelskih sobah.« Michael Stipe pa je ob njegovem odhodu dejal: »Zave-

Jazz & Blues

Las Vegasu je v 66. letu umrl legendarni kontrabasist Carson Smith, ki je v svoji karieri nastopal z imeni, kot so Chat Baker, Billie Holliday in Charlie Parker. Rodil se je v San Franciscu in začel igrati že s trinajstimi leti. Zamenjal je več skupin, leta 1952 pa ga je v svoj kvartet povabil bariton saksofonist Gerry Mulligan. Po razpadu te skupine se je Smith leta 1953 pridružil skupini legendarnega alt saksofonista Charlia Parkerja in z njim odigral marsikatero turnejo. Po razpadu te skupine se je pridružil trobentaču Chatu Bakerju in zatem skupini Russa Freemana. Od leta 1956 do leta 1957 je sodeloval s Chicom Hamiltonom. Med drugim je posnel spremljavo za film The Wild One z Marlonom Brandonom v glavni vlogi.

Eden najboljših današnjih tenor saksofonistov David Murray

se je (za njega kar dolgem časovnem premoru) ponovno pred-stavil z novo ploščo, ki nosi naslov Fo Deuk Revue (Od kod prihajaš?). David Murray je ploščo posnel v Senegalu z izredno razširjeno skupino, ki jo sestavljajo Jamaladeen Tacuma, Ronert Irving III, Craig Haris, Darryl Burgee, Dieuf Dieul, Doudou N'Diaye, Positive Black Soul in Amiri Baraka. Tokratna avtor-ska glasba Davida Murrayja sega od jazzu pa vse do world gla-sbe in celo rapa. Osnovna ideja celotnega projekta je iskanje odgovora na vprašaje o splošni kulturni identiteti, tradiciji, ko-reninah in zgodovini.

Znano je, da je Frank Zappa za zapustil sabo izredno veliko zapuščino, ki vedno znova predstavlja izziv za marsikateroga glasbenika. Veliko priredb, od klasičnih, jazzovskih in rocko-vskih, dokazuje izredno kvaliteto te zapuščine. Vse več je zase-db, ki se spušča v raziskovanje Zappinih mojstrov. Ena za-dnjih je zasedba alt saksofonista Eda Palerma Big Band, ki je z rjjo posnel ploščo s preprostim naslovom Plays The Music Of Frank Zappa. S svojimi aranžmaji je pokazal glavne karakteri-stike Zappinih skladb, kot so humor, strast, ironičnost, polirit-mičnost in atonalne melodije. Izredno sta se v vlogi izvajalcev teh skladb izkazala kitarist Mike Stern in tenor saksofonist Bob Mintzer. Med drugimi pa na plošči sodelujejo še nekdanji kitar-rist Franka Zappe Mike Keneally, vibrafonist Dave Samuels, saksofonist Chris Potter in drugi.

Bobnarja Jack DeJohnetta združujemo z nazivom pionir fu-sion bobnanja in avantgardne glasbe. Je vsekakor mož, ki se bo

gotovo vpisal med legendarne glasbenike moderne improvi-zirane glasbe. Po svojem sicer ne preveč uspelem prejšnjem albumu se tokrat predstavlja v dosti bolj prepričljivi obliki, in to na svojem najnovejšem projektu z naslovom Oneness. Zvest ostaja nemški založbi ECM. V tokratni zasedbi po-leg Jacka sodelujejo še kitarist in basist Jerome Harris, tolka-list Don Alias in pianist Michael Cain. Ostro, močno in izredno domišljijsko bob-nanje Jeka DeJohnetta ostaja še vedno v ospredju njegovih plošč.

IZTOK R.

Glasbene lestvice

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU: N S T S N M V

1. ANYBODY SEEN MY BABY - Rolling Stones
2. CONGO - Genesis
3. WALK ON WATER - Katrina & The Waves
4. CANDEL IN THE WIND 1997 - Elton John
5. SPICE UP YOUR LIFE - Spice Girls
6. TUBTHUMPING - Chumbawamba
7. JUST FOR YOU - M People

PREDLOGI:
SOME KIND OF BLISS - Kylie Minogue
WHEN YOU WERE MINE - John Waite
N'OUBLIEZ JAMAIS - Joe Cocker

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE: 7 VELIČASTNIH

1. KO ZVONOVI ZAPOJJO - Andrej Šifrar
2. POT DO SRCA - Alenka Godec in Damjana Golavsek
3. VOZIM SE - Ivo Mojzer
4. KJE DOBRI STE LJUDJE - Dolores
5. ČE ME SLIŠIŠ - Andreja Makoter
6. LATINO - Jan Plestenjak
7. NIKOLI NE POZABIVA - Simona Weiss in Werner

PREDLOGI:
NE RABIM DVEH DEŽNIKOV - Katrina
BRIGA ME - Slo Active
ČRN TULIPAN - Big Foot Mama

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE: S KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. LJUBIM TE - Slapovi
2. VSAKO JUTRO - Vrtnica
3. LOVSKA - Ans. Lojzeta Slaka
4. KRUH PONOČI SPI - Ans. Tonija Verderberja
5. ABRAHAM - Jože Burnik s prijatelji
6. OB SREBRNEM JUBILEJU - Šaleški fantje
7. ŠOPEK SPOMINOV - Ans. Tonija Sotoška

PREDLOGI:
RÁD SE VRAČAM V DOMAČE KRAJE - Ans. Jevšek
BELA VRTNICA - Alpaški kvintet
TA PRESNETA LETA - Ans. Franca Miheliča

Izpolnjene kupone pošljite do četrta, 27. novembra 1997, na naslov: Murski val, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 47

Glasujem za skladbo - tuja: _____
domača: _____
narodnozabavna: _____
ime in priimek ter naslov: _____

Narodnozabavna uganka

Ansambel Tonija Sotoška izvaja skladbo Šopek spominov; ni kaj, mnogim je skladba izredno pri srcu. Izžrebali pa smo dopisnico Jožeta Volfa, Vidonci 33, 9264 Grad. Čestitamo! Poslali mu bomo kaseto. Novo vprašanje pa se glasi: **Nastejte tri nastopajoče na prireditvi Zajrajmo in zapojmo po domače?**

Odgovor: _____

Kupon št. 33

Odgovore pošljite do 28. novembra na naš naslov: Vestnik, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, s pripisom za »narodnozabavno uganko«.

MURSKO - MORSKI VAL s turistično agencijo RELAX iz Murske Sobotice postavlja v vsaki sredini večerni oddaji od 21.45 do 22.45 nagradno vprašanje.

Tokratno se glasi:
Simbol Pariza.

ODGOVOR: _____

Odgovore pošljite najkasneje do 26. novembra 1997 na naš naslov: Murski val, za oddajo MURSKO-MORSKI VAL, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota. **NAGRADA:** konectedenski paket v HOTELU MAESTRAL v Novigradu.

KUPON ŠT. 40!

POMURSKÉ LEKARNE RAZKRIVAJÓ ZDRAVILNE SKRIVNOSTI

Vitamini

Čeprav ime vitaminov to naznačuje, pa večina teh substanc ne spada med amine – dušik vsebuječe substance. Za ljudi so te organske spojine življenjsko pomembne (lat. vita – življenje). Ker se vitamini v organizmu praviloma ne sintetizirajo ali v zelo omejenih količinah in ker v organizmu zaloge ne zadoščajo za dalj časa, jih moramo redno dovajati s hrano.

Vitamini spadajo, tako kot mnogi minerali, aminokisliline in maščobne kisline, med življenjsko pomembne sestavine naše prehrane.

Glede na standard in sestavo hrane dobi pod normalnimi pogoji večina ljudi zadostno količino vitaminov.

Poznamo pa stanja, ko organizem ne dobi zadostne količine vitaminov:

- povečana potreba po vitaminih v dobi rasti, v nosečnosti, med dojenjem, pri vrhunskih športnikih, kadilcih in alkoholikih,

- nizka vsebnost vitaminov v hrani zaradi neprimerne načina priprave hrane ali enolične prehrane,

- motnje v absorpciji, okvare jeter in nekatera obolenja, ki negativno vplivajo na absorpcijo, transport, vezavo na receptorje ali na

presnovo in izločanje vitaminov.

Posamezni vitamini se razlikujejo glede obstojnosti zaradi vpliva toplote, svetlobe ali kisika v zraku.

V okviru samozdravljenja nadomeščamo vitamine v stanjih pomanjkanja vitaminov.

Vitamini skupine B

Sem spadajo:

- vitamin B1 (tiamin, anevrin)
- vitamin B2 (riboflavin, laktoflavin)
- vitamin B6 (piridoksin)
- vitamin B12 (kobalamin)
- nikotinamid/nikotinska kislina
- folna kislina
- biotin
- pantotenska kislina

Tem različnim kemičnim substancam sta skupna topnost v vodi in vloga v metabolizmu. Udeleženi so kot koencimi pri življenjsko pomembnih reakcijah v organizmu. Vitamini skupine B preidejo v organizmu iz neaktivne v biološko aktivno, v glavnem fosforilirano obliko.

Vitamin B1

V organizmu je vitamin B1 predvsem v obliki tiaminpirofosfata in triamintrifosfata (TPP). TPP je pomemben kot koencim encimov, udeleženih pri presnovi ogljikovih hidratov. Iz telesa se izloča prek ledvic.

Zdrav moški potrebuje dnevno 1,3 do 1,5 mg tiamina, zdrava ženska 1,1 do 1,3 mg. Potreba v

nosečnosti se poveča za 0,3 mg dnevno in v času dojenja za 0,5 mg dnevno. Ker se tiamin skrajša ne more uskladiščiti v organizmu, je potrebno redno dovanje vitamina B1. Pri vrhunskih športnikih in težkih fizičnih delavcih je dnevna potreba po tiaminu od 4 do 8 mg. Ker tiamin sodeluje v presnovi ogljikovih hidratov, ga potrebujejo več tisti ljudje, katerih prehrana vsebuje veliko ogljikovih hidratov. Potreba po tiaminu je povečana še pri alkoholikih in akutnih obolenjih jeter.

Vsebnost v hrani

Največ tiamina vsebujejo mišična vlakna v svinjskem mesu (0,8-0,9 mg/100 g), s tiaminom so bogati še ribe, jajca, mlečni izdelki, zelenjava in sadje ter izdelki iz polnozrnatih moke. Pri kuhanju je izguba tiamina v hrani okrog 30-odstotna.

Pomanjkanje tiamina

Pri normalni prehrani pomanjkanja tiamina v glavnem ne zasledimo.

Klasično obolenje pri izrazitem pomanjkanju tiamina je beriberi. Bolezen so odkrili najprej v deželah, kjer je poliran riž glavna prehrana prebivalstva. Znaki bolezni so slabost v mišicah, motnje v delovanju čutil ter koordinacijske in gastrointestinalne motnje.

Terapija

Za oralno aplikacijo veljajo naslednja navodila

- preventivno 5-10 mg dnevno,
- za zdravljenje 50-200 mg dnevno, porazdeljeno v več doz.

Absorpcijo tiamina motijo antacidi, alkoholi in grenčine v hrani (npr. indijski čaj).

Vitamin B2

Njegovo prvotno ime je bilo laktoflavin, ker so ga prvič izolirali iz sirotke.

Riboflavin se absorbira v tankem črevesju in fosforilira v flavinmononukleotid in flavin-adenin-nukleotid, ki sta koencima različnih flavoproteinov. Flavoproteini prenašajo vodik v celični dihalni verigi, pri oksidativni odcepitvi dušika v aminokislilinah in pri odcepitvi vode iz maščobnih kislin. Izloča se prek ledvic.

Odrasli moški potrebujejo dnevno 1,8 mg riboflavina, odrasle ženske 1,5 mg, nosečnice še dodatnih 0,3 mg in doječe matere 0,8 dodatnih mg riboflavina dnevno. Pri kroničnih vnetnih obolenjih tankega črevesja lahko nastopi

ravni niso presežene, in ne povečanja obremenitve s hrupom v območju, kjer je obremenitev s hrupom čezmerna.

Povzročitelji čezmerne obremenitve morajo obstoječe virov hrupa (razen prometnih) prilagoditi zahtevam o mejni ravni hrupa v treh letih od uveljavitve citirane Uredbe (do meseca avgusta 1998). Z ukrepi zvočne izolacije je dejansko mogoče doseči zmanjševanje hrupa.

Nadzor nad izvajanjem Uredbe opravljata inšpekcija za okolje in policija. Z denarno kaznijo najmanj 200.000 SIT se kaznuje za prekršek gospodarska družba ali druga pravna oseba ali samostojen podjetnik (odgovorna oseba pravne osebe pa s 50.000 SIT), če ne opravi prvih meritev ali ne izvaja občasnih meritev hrupa. Fizična oseba se kaznuje s 5.000 SIT (kazen se izterja na kraju samem, če

uporablja npr. kosilnico, škroplilnico, žago pred 8. uro zjutraj ali po 19. uri zvečer med delavniki ali na praznik oz. dela prost dan, oziroma če vozi vozilo na motorni pogon brez delujočih glušnikov).

(Konec)
VENČESLAV SMODIŠ

Območje naravnega ali življenjskega okolja	Mejne vrednosti ravni hrupa (v decibelih)	
	dnevna raven	nočna raven
IV. območje	70	70
III. območje	60	50
II. območje	55	45
I. območje	50	40

Ukrepi za preprečevanje in zmanjševanje hrupa

Lastnik ali upravljavec vira hrupa je dolžan skladno s predpisi o obratovalnem monitoringu izvajati pre in občasne meritve ravni hrupa kot posledice obremenitve območja s hrupom iz vira. Novi posegi v okolje in rekonstrukcije objektov in naprav ne smejo povzročiti čezmerne obremenitve s hrupom v območju, kjer predpisane mejne

pomanjkanje zaradi otežene absorpcije, nizko koncentracijo riboflavina pa so ugotovili tudi pri žedah, ki dolgočasno jemljejo oralne kontrazeptive.

Vsebnost v hrani

Vitamin B2 je skorajda v vseh živalskih in rastlinskih organizmih. Največja koncentracija tega vitamina je v ledvicah in jetrih (2 mg/100 g), jajcih (0,31 mg/100 g), mandeljnih (0,62 mg/100 g), zatelem v zelju, mleku, špinaci, polnozrnatem kruhu ... izguba vitamina B2 pri pripravi hrane je okrog 20-odstotna.

Pomanjkanje riboflavina

Nastopi ponavadi le zaradi vnetnih sprememb sluznic v telesu in lahko povzroči vnetje kože in nohtov, občutljivost oči za svetlobo in pekočo občutek v očeh.

Terapija

Za oralno aplikacijo velja:

- pri preventivi 1-2 mg dnevno,
- pri zdravljenju 5-25 mg dnevno.

Pri predoziranju vitamina B2 se urin intenzivneje obarva rumeno.

(Nadaljevanje prihodnjic)
EDITH JOŠAR
mag. farm., spec.

Cene sadja in zelenjave

	Zelenjava	Trznica	
	M. Sobota	G. Radgona	Ljutomer
jabolka	80	60	55
bruške	250	-	299
banane	144	160	169
limone	276	300	300
grozdja	500	400	400
avanas	314	-	350
pomaranče	236	300	280
mandarine	236	300	300
granate	236	250	250
kivi	420	400	450
parafiznik	394	300	299
paprika	340	300	299
krompir	40	50	40
salata	160	220	165
korenje	100	200	200
zeleno zelje	40	70	55
rdeče zelje	100	-	120
čebelo	93	150	120
kumara	330	-	300
ohrevl	236	-	200
česen	390	400	450
cvetoča	490	300	290
lajčevci	525	-	250
hren	400	-	400
jajca	20	-	21
fižol v zrno	321	-	280
orehava jrdca	1180	-	1100
sahlo fljo	900	600	600
sahlo stive	900	700	600
med	800	600	-
lešniki	-	1400	1399

NASVET TEDNA za varčevanje z energijo:

Pri nas doma smo centralni ogrevalni sistem dimenzionirali na milejše zunanje klimatske razmere. Ko nastopijo ostrije razmere, ki ponavadi trajajo največ nekaj dni v ogrevalni sezoni, vključimo posamezne peči kot dodatni vir ogrevanja.

Rubriko nasvet tedna pripravljamo v okviru kampanje za dvigovanje zavesti o učinkovitosti ravnjanju z energijo med Slovenci. Nasvete so pripravili v sodelovanju z informacijskimi pisarnami, ki delujejo v okviru projekta ENSVET. Več informacij o učinkovitosti rabi energije lahko dobite v najbližji svetovalni pisarni, v severovzhodni Sloveniji sta to pisarni v Lenartu (Trg osvoboditve 7, tel.: 062 724 256) in v Murski Soboti (Staneša Rozmana 28, tel.: 069 32 733), od ponedeljka, 24. novembra, pa bo podobna pisarna na voljo tudi v Lendavi.

Goveji zrezki

S šampinjoni nadeti goveji zrezki v omaki

Potrebujemo (za 4 obroke): 1/2 kg govejega rostbifa (kare brez kosti), 25 dag svežih šampinjonov (v poletnem času lahko uporabimo tudi sveže samonikle gobe), 3 žlice olja, 2 žlici raztopljenega masla, polovico srednje velike čebule za nadev, 1 jajce, 1 žlico gladke moke za omako, 1,5 dcl kisle smetane, poper, sol, žličko rdeče paprike, vejico svežega ali suhega štrajra in manjši šopek petršilja.

Priprava: Čebulo drobno sesekljamo, šampinjone narežemo na tanke lističe. Skupaj rahlo popražimo na olju, dodamo šampinjone in solimo. Pokrito dušimo na nižji temperaturi, da tekočina izhlapi. Po okusu popramo. Dodamo stepeno jajce in na temperaturi toliko časa mešamo, da dobimo gosto gobovo omako.

Zrezek ploščato preležemo, da dobimo 2 tanka zrezka (to nam lahko naredi mesar). Zrezke tanko potolčemo, pazimo, da ostanejo celi. Popramo in solimo ter jih premažemo z ohlajenim gobovim nadevom. Zvijemo in spnemo z zobobreci.

Mesne zvitke položimo v ognjavarno posodo, poljemo z vročo maščobo (olje) in pri zmeri temperaturi spečemo. Vmes polivamo s sokom in po potrebi pokrivamo z alu-folijo. Popolnoma pečene preložimo v drugo posodo in držimo na toplem. V omako zmanemo med prsti vejico suhega štrajra ali lističe svežega.

Omako še malo prevremo in precedimo. Smetani prilijemo 2 žlici mrzle vode, dodamo pičlo žlico moke in vse skupaj gladko raztepemo. Omako podmetemo in prevremo. Vroče zvitke narežemo na primerne kose, prelijemo z omako, ki smo ji skupaj s predmetom dodali žličko rdeče paprike.

Zraven ponudimo slan krompir in sezonsko solato.

Jed lahko vključim v praznični obrok, pripravimo ga toliko, da ne ostaja za pogrevanje. Gobeve jedi niso primerne za pogrevanje.

CILKA SUKIĆ

RADENCI - V devetih mesecih letošnjega leta so imeli v Zdravilišču Radenska 95.446 prenočitev domačih gostov, kar je 17 odstotkov več kot v enakem obdobju lanskega leta. Dobro kaže tudi s prenočitvami tujih gostov, ki jih je bilo (prenočitveni) 83.308. Med tujci prevladujejo Nemci, nato pa so italijanski, avstrijski in brvaški turisti. (G. G.)

ČRENŠOVCI - Občina Črenšovci je prijavila Upravi RS za varstvo narave pet projektov za sofinanciranje, in sicer: za obnovo poškodovanih delov na cesti med Gornjo, Dolnjo in Gornjo Bistrico in cestah v Odrancih, Žižkih in Črenšovcih; za izkop jarkov v Brezovici ter obnovo mostu na Črncu in Veliki Polani. Pa rezultat? Odobrili so jim 6.700.000 tolarjev, ki jih bodo porabili za cesto med Žižki in Črenšovci in za nov most v Veliki Polani. (J. Ž.)

LJUTOMER - Na povabilo ljutomerskega dekana, sicer pa župnika v Gornji Radgoni Andreja Zrima, je bilo v ljutomerski cerkvi srečanje duhovnikov. Tačas je v omenjeni dekaniji 18 dušnih pastorjev. Najprej so molili, nato so spregovorili o pomoči bližnjemu (sočloveku), dotaknili pa so se tudi dela župnijskih pastoralnih svetov. (F. Kl.)

IHOVA - Nogometni klub v Ihovi vodi Milan Tomberger. Ta je povedal, da so med člani tudi taki, ki ne igrajo nogometa, drugače pa je ne NK edini, ki združuje mlade tega kraja. Igrišče so si uredili ob križišču ceste Negova-Ihova-magistralna cesta in na njem igrajo mali nogomet. Pri urejanju so pomagali tudi starejši krajani. (L. Kr.)

STANJEVCI - Soboško Vodnogospodarsko podjetje Mura je bilo izbrano za opravljanje del pri odpravi treh zemeljskih plazov v Stanjevcih. Vrednost del, ki naj bi jih opravili do konca novembra, znaša 14.000.000 tolarjev. (G. G.)

GORNJA RADGONA - Zaradi letošnje obilne vinske letine so marsikje hitro napolnili lastne sodne in cisterne, tudi v podjetju Radgonske gorice. Kam pa z »odvečnim« pridelkom? Vodstvo omenjenega podjetja je najelo dodatne prostore za mošt (sedaj že vino) v Bohovi pri Mariboru. Tja so mošt vozili s cisternami. Brž ko bo v domačih kleteh spet kaj več prostora, bodo vino prepeljali nazaj in ga pripravili (tudi »rezali«) za trg. Močno se je uveljavil janzevec, ki ga je včasih celo zmanjkalo, letos pa se to najbrž ne bo zgodilo. (L. Kr.)

LUKAČEVCI - V Lukačevcih, eni manjših vasi v pokrajini ob Muri, so bili v letu, ki se naglo izteka, dokaj dejavni, saj so do dobira utroili vaške ceste in tako imenovane poljske poti, »sanirali« do divja odlagališča odpadkov in polepsali okolico gramoznice. Dobro je stekla tudi akcija za asfaltiranje 800-metrskega odseka ceste od vaške kapelice do pokopališča. Še preden se bo začela (koledarska) zima, bodo postavili avtobusno čakalnico. (G. G.)

VERŽEJ - Regionalna komisija Pomurske turistične zveze, ki je ocenjevala kraje, je podelila Veržeju prvo mesto za najbolj urejen turistični kraj v Pomurju.

Seznam pridobitev, s katerimi se ponaša Veržej, in ki so zanimive za turiste, bi bil predolg za objavo v časopisu, zato naj jih nazimam le nekaj: murski mlin, tri kakovostne gostilne, kmetija odprtih vrz, mesarija, spominska soba skladatelja Slavka Osterca, praznik narcis, vaški park, urejenost domačij ... Veržej je tudi eden redkih krajev, ki imajo kanalizacijo. (J. Ž.)

MORAVSKE TOPLICE - V počastitev praznika občine Moravske Toplice so pripravili tekmovanje gostincev iz domače občine. Najbolši narezek je pripravilo gostišče Sinjor iz Martjanec, drugo in tretje mesto pa sta si »razdelili« gostišča Puhar iz Motvarjevec in bistro M iz Sebeborec. Najbolj domiselno sestavljena in arazirana darila pa so pripravile trgovine: Fema iz Martjanec, medicinarstvo Jožice Celec in tkalka Elizabeta Cipot iz Moravskih Toplic. (G. G.)

JANHOVA - V Janhovi na Apaškem polju so bogatejši za 1.300 metrov dolgo cesto, katere modernizacija je stala 14.000.000 tolarjev. Dobršen delež za cesto so na podlagi pogodb prispevale domačije, ki stojijo ob cesti.

FILOVCI - Na regionalni cesti med Martjanci in Dobrovnikom so bili do nedavne kar štiri ozki mostovi, ki so delali voznikom nemalo preglavc, zgodile pa so se tudi že nesreče. Končno pa se je premaknilo na boljše: most pred Dobrovnikom so delavci celjskega Gradisa že razširili pa tudi ovinek ni več tako oster, časoma pa bodo končali tudi gradnjo mostu čez potok v Filovcih. Tega gradijo delavci Pomgrada Nizkogradenj iz Murske Sobotne, naložba pa znaša 15.000.000 tolarjev in so jo »pokrili« z denarjem iz republiškega proračuna. Kdaj pa bodo razširili še most med Bogojino in Filovci in ozek most pri Bogojini? (G. G.)

Zveza potrošnikov svetuje Strešna kritina

Da ne bo vedno vse črno, naj bo tokratni primer iz naše pisarne spodbudnejši.

V naši pisarni za potrošnike se je zaradi težav s strešno kritino oglasil neki občan. Strešniki Bramac so se slabo prilagajali in so se zato lomili, streha pa je zamakala. Poklical je v tovarno, iz katere so poslali na ogled komisijo za reševanje reklamacij. Ta je ugotovila, da ni s strešniki nič narobe - ustrezali so predpisom in standardom. Pač pa strešniki niso bili pravilno položeni. Do napak je torej prišlo zaradi nestrokovnega polaganja. Čeprav pritožba ni bila upravičena, so mu zaradi dobrega imena firme za več kot polovico strehe priznali reklamacijo v garancijski dobi.

Primer se je končal potrošniku v prid, vendar le zaradi dobre volje tovarne. Zato naj opozorimo na naslednje: strešniki morajo biti položeni v skladu z navodili proizvajalca in v skladu z gradbeno fiziko. Delo naj zato opravijo strokovno usposobljeni ljudje - sam svoj mojster bodimo raje pri delih, ki so preprostejša in jih obvladamo.

Hrup v življenjskem in naravnem okolju

Na podlagi omenjenih zakonov so bili izdani številni izvršilni predpisi. Med njimi je najpomembnejša vladna Uredba o hrupu v naravnem in življenjskem okolju (Uradni list RS, št. 45/95, 66/96), ki med drugim določa: mejne vrednosti ravni hrupa v naravnem in življenjskem okolju, način določanja in vrednotenja ravni hrupa in ukrepe za zmanjševanje in preprečevanje čezmernega hrupa. Določbe uredbe veljajo za zunanji hrup, ki ga v posameznih območjih naravnega in življenjskega okolja povzročajo stalne ali občasne emisije hrupa enega ali več virov obremenjevanja okolja s hrupom.

Stopnje varstva pred hrupom so določene glede na občutljivost posameznega območja naravnega in življenjskega okolja za učinke hrupa. Uredba določa štiri stopnje varstva pred hrupom glede na občutljivost okolja, ki jih prav tako razvršča v štiri območja. Prva stopnja varstva pred hrupom velja za območje, ki potrebuje povečano varstvo pred hrupom (neposredna okolica bolnišnic, zdravilišč in okrevališč, naravnih območja, namenjena turizmu in rekreaciji). Druga stopnja varstva pred hrupom velja za območje, kjer ni dovoljen noben poseg v okolje, ki je moteč zaradi povzročanja hrupa (čisto stanovanjsko območje, okolica vzgojnega namena). Tretja stopnja varstva pred hrupom velja za območje, ki so dopustni posegi v okolje, ki so manj moteči zaradi povzročanja hrupa (poslovno-stanovanjska območja, območja, name-

PETEK

21. NOVEMBER

TV SLOVENIJA 1

12.10 Tri krona, švedska nad., 12/13
13.00 Poročila
13.05 Kolo sreče
15.05 Komorni ansambel Slovenicum
15.35 Gore in ljudje
17.00 Obzornik
17.10 Lahkih nog naokrog
18.00 Po Sloveniji
18.40 Hugo
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik
20.05 Predsedniške volitve '97
21.10 Agencija
22.35 Odmevi, vreme, sport
23.20 Newyorška vročica, ameriška nan.
23.45 Holcroftova zaveza, angleški film

TV SLOVENIJA 2

9.20 Mostovi
9.50 Slovenski utrinki
10.20 Resnična resničnost
10.50 Toni Morrison, angleška oddaja
11.40 Alica, evropski kulturni magazin
12.10 Pisave
12.40 Zgodbe iz školjke
13.10 Dobili smo kino, francoski film
14.40 Frasier, ameriška nan.
15.05 Pacific Drive, avstralska nad.
15.35 Anna Maria, nemška nad., 1/14
17.05 Jeklene ptice, angleška nan.
17.55 SP v alpskem smučanju, velestalom (ž), 1. tek
19.00 Znanje je ključ
19.30 Pacific Drive, avstralska nad.
20.00 Hollywood, angleška serija
20.55 Velestalom (ž), 2. tek
21.45 Dim, ameriški film
23.30 Trend, oddaja o modi in vizualni pop kulturi
0.15 Concert Big banda

POP TV

10.00 Santa Barbara - 11.00 Ograje našega mesta - 12.00 Na nebu - 13.00 POP kviz - 13.30 Taksi - 14.00 Volitve 1997 - 15.00 Tarzan - 15.30 Ograje našega mesta - 16.30 Santa Barbara - 17.30 POP kviz - 18.00 Cosby - 18.30 Varnostniki Luke - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Volitve 1997 - 21.00 Smrtonosni mikrobi - 22.00 Milenium - 23.00 Omega mož, ameriški film - 0.30 Playboy - 1.00 Brez strahu, erotični film - 2.30 24 ur

TV GAJBA

9.00 24 ur, ponovitev - 9.30 Borzni monitor - 15.00 Reševalci - 16.00 Domači izdajalec, ameriški film - 18.00 Družina za umret - 18.30 Živa, regionalni program - 19.30 Mulci - 20.00 Nevarna Lolita, ameriški film - 22.00 Družina za umret - 22.30 M.A.S.H. - 23.00 Reševalci - 0.00 Živa

TV HRVAŠKA 1

7.50 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.25 Santa Barbara - 13.10 Sinovi neviht - 14.15 Poročila - 14.20 Za otroke in mladino - 16.05 Poročila - 16.15 Krivda, nad. - 17.00 Hrvaška danes - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Govorimo o zdravju - 19.15 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov - 19.30 Dnevnik - 20.15 Dediščina: Josip Juraj Strossmayer - 20.50 Po naši lepi - 22.00 Pol ure kulture - 22.35 Opazovanja - 23.10 Tednik - 0.10 Poročila - 0.20 Oddelek za umore, nan. - 1.10 Primer Pelikan, ameriški film - 3.25 Svet zabave - 4.05 Dokumentarna serija - 4.30 Filmska klapa - 4.55 Nepozabni filmi: Dvanajst ozgosisan, ameriški film

TV HRVAŠKA 2

14.35 Koledar - 14.45 Vse, kar dopušča nebo, ameriški film - 16.45 Za otroke in mladino - 17.30 Acapulco z dušo in telesom - 17.55 Izobraževalna oddaja - 18.25 Mojstrovine svetovnih muzejev - 18.35 Hugoo - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.15 Stranka, nad. - 21.00 Poročila - 21.15 Popolna tujca - 21.45 Dekleta v zaporu, ameriški film - 23.10 Princ teme, ameriški film

TV MADŽARSKA 1

5.30 Vaška TV - 5.50 Sončni vzhod - 9.05 Vino in oblast - 9.35 Ponovitve - 11.10 Savannah - 12.00 Zvon - 12.05 Meldije - 13.00 Dnevnik - 14.00 Za otroke - 16.30 Vesoljske igre - 17.00 Tv-doktor - 17.10 Deklamacija - 17.45 Regionalni dnevniki - 18.00 Okno - 19.00 Za otroke - 19.30 Dnevnik, sport - 20.00 Savannah - 20.50 Nemogoče? - 21.45 Ekskluzivno - 22.05 Keno - 22.15 Nezavest, ameriški film (čb) - 23.50 McCoy Tyner Trio - 0.20 Dnevnik

TV MADŽARSKA 2

5.30-9.00 Prenos 1. programa - 15.05 Kje, kaj? - 15.30 Orson in Olivia, risanka - 15.55 Vreme - 16.00 Družinski magazin - 16.30 Fridenkov show - 18.35 Strasti - 19.00 Družina Onedin - 20.00 Kviz o Kodalyju - 21.00 Telesport - 22.00 Aktualno - 22.25 Dnevnik - 22.40 Vreme - 22.45 Črni avgust, nan.

TV AVSTRILIJA 1

6.00 Otroški program - 9.15 Kolidž v Kaliforniji - 9.35 Obalna straža - 10.20 Vihar nad Florido, resnična zgodba - 11.50 Konfeti - 12.15 Deklica s čarobnimi močmi - 12.40 Tom in Jerry - 12.55 Smrčki - 13.45 Ko so živali zapustile gozd - 14.20 Pink Panther - 14.50 Dr. Quinn - Zdravnica iz strasti - 15.40 Knight rider - 16.25 Obalna straža - 17.15 Na jug - 18.05 Glej, kdo tam razbija - 18.30 Grozno prijazna družina - 19.00 Prijazna

teji - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Šport - 20.15 Asterix, risani film - 21.30 Gremlini, film - 23.15 Trideset let O3 - 0.15 Michael Jackson, posnetek koncerta

TV AVSTRILIJA 2

9.00 Poročila - 9.05 Skralni plašč, pustolovski film - 10.35 Bogati in lepi - 11.20 Dežela danes - 12.00 Poročila - 12.10 Vera - 13.00 Poročila - 13.10 Ljuba družina - 13.55 Gorski zdravnik - 14.45 Lipova cesta - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Schiejok vsak dan - 17.00 Poročila - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Dežela danes - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Pogledi s strani - 20.15 Stari - 21.20 Naš svet - 22.10 Poročila - 22.35 Moderni časi - 23.10 Utrip, srhljivka - 0.45 Sodna noč, akcijski film

3SAT

6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Čas za kulturo - 9.45 Novo ... - 10.15 Halo, kako gre? - 10.45 Deželni magazin - 11.30 Na Saškem - 12.00 Nočni studio - 13.00 Priče stoletja - 14.15 Koncert: John Pizzarelli Trio - 15.00 Šport pod drobnogledom - 15.30 Banane - 16.30 Arhitektura - 17.15 Halo, kako gre? - 18.15 Potovanja k umetnosti: južna Tirolska - 19.00 Danes - 19.20 Čas za kulturo - 20.00 Poročila - 20.15 Mesto - dežela - Avstrija - 21.00 Avstrijska železna cesta - 21.30 Šsatova borza - 22.00 Zapiski iz tujine - 22.10 Poročila - 22.35 Festival male umetnosti - 23.20 Na plaži Belfasta, film - 0.00 Včasih me je strah - 1.35 Čas za kulturo - 2.20 Jazzfestival Leverkusen

SOBOTA

22. NOVEMBER

TV SLOVENIJA 1

8.05 Radovedni Taček: Stopnica
8.25 Taborniki in skavti
8.45 Naša pesem
9.15 Anna Maria, nemška nad., 1/14
10.45 Hugo
11.15 Tednik
12.15 Trend, oddaja o modi in vizualni pop kulturi
13.00 Poročila
13.05 Karaoke
14.05 Strela z jasnega, nemška nan.
14.55 Zgodbe iz školjke
15.30 Anin boj, kanadski film
17.00 Obzornik
17.10 Srečanje s kiti svetega Lavrenca, kanadska oddaja
18.05 4 x 4, oddaja o ljudeh in živalih
18.40 Hugo
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik
20.05 Res je!
21.35 Cik cak
22.15 Poročila, vreme, sport
22.45 Wycliffe, angleška nan.

TV SLOVENIJA 2

13.15 Pod klobukom
14.00 Sprehodi v naravo
14.15 Dim, ameriški film
16.00 Pomp
17.00 Pacific Drive, avstralska nad.
17.30 Teniški magazin
17.55 SP v alpskem smučanju, slalom (m), 1. tek
19.30 Pacific Drive, avstralska nad.
20.00 National Geographic, ameriška serija
20.55 Slalom (m), 2. tek
21.45 Klavir, avstralsko-francoski film
23.45 Zlata šestdeseta: Neca Falk
0.45 V vrtincu
1.15 Sobotna noč

POP TV

8.00 Pujši dol - 8.30 Munkci - 9.00 Zverince - 9.30 Peter Pan - 10.00 Morska deklica - 10.30 Power Rangers - 11.00 Priden kuža 3, mladinski film - 12.30 Trdnjava El Condor, ameriški film - 14.30 Highlander - 15.30 Robocop - 16.30 Herkul - 17.30 POP party - 18.30 Miss Slovenije 1997 - 18.50 Vreme - 19.00 Miss sveta '97, prenos s Sejšetov - 21.00 24 ur - 21.30 Odpadnik - 22.30 Dolga pot domov, ameriški film - 0.15 Playboy special - 1.00 24 ur

TV GAJBA

15.00 Zorro, ameriški film - 17.00 Šolska košarkarska liga - 18.00 Gola resnica - 18.30 Zapp, glasbena oddaja - 19.30 Mulci - 20.00 Kaskaderji - 21.00 Organizacija, ameriški film - 23.00 Lovca na glave - 0.00 Zapp

TV HRVAŠKA 1

8.25 Poročila - 8.35 Risanka - 9.00 Dobro jutro - 11.00 Za otroke in mladino - 12.00 Dnevnik - 12.25 Sonce vzhaja, ameriški film - 13.55 Risanka - 14.00 Poročila - 14.05 Mladinska serija - 14.55 Briljantina - 15.40 Televizija o televiziji - 16.20 Dr. Quinnova, nan. - 17.10 Vesoljčki v družini, otroška serija - 17.40 Turbo Limach Show - 19.30 Dnevnik - 20.20 Zabavni program - 21.15 Izbor Miss sveta '97 - 23.20 Opazovanja - 23.55 Polnočna premiera - 1.35 Zaupno - 2.20 Psi faktor, nan. - 3.05 Svet hipnoze Paula McKenne - 3.30 Konzervirani Carrott, serija - 4.15 Koncert - 4.45 Največji uspehi hrvaškega športa - 6.45 Jazz pred jutrom

TV HRVAŠKA 2

13.25 Koledar - 13.35 Dosjeji X - 14.20 Črno belo v barvah, ponovitev - 17.20 Morje - 17.50 Skrivnosti parapsihologije - 18.45 Dokumentarna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.15 Zlati gong, glasbena oddaja - 21.00 Poročila - 21.15 Popoln svet, am. film - 23.30 Potovanja: Švedska - 0.25 Oprah Show

TV MADŽARSKA 1

5.50 Sončni vzhod - 8.00 Otroški program -

11.00 Ponovitve - 13.00 Dnevnik - 13.10 Narodna glasba - 13.35 Potepanje po deželi domači - 14.10 Chaplinove burleske - 15.25 Naravoslovni film - 15.35 Werkfilm - 17.10 Moda '97 - 16.35 Deklamacija - 16.45 Državljan - 17.30 Reportaže - 17.55 Pojavi v živalskem svetu - 18.30 Skrivnosti možgan - 19.00 Vse, kar je glasba - 19.05 Lotoshow - 19.30 Dnevnik, sport - 20.00 Show program - 22.05 Nebo onstran rešetk, francoski film - 23.55 Koktajl-bar

TV MADŽARSKA 2

9.00 Računalništvo - 9.30-12.00 Narodnostne oddaje - 12.00 Zvon - 12.05 Madžarska hiša - 12.30 Macedoromi v Budimpešti - 13.00 V imenu ljubezni - 14.45 Bartok: Tri burleske - 15.05 Biseri, jezikoslovni program - 15.35 Rad bi, če bi me imeli radi, Ady - 16.45 Odgovarjamo na telefone - 17.00 Telesport, nogomet - 19.00 Zgodovina književnosti - 19.20 Pratika - 19.30 Familija - 20.00 Vesti iz EU - 20.10 Mala gospodična Marker, ameriški film - 21.55 Reforma državnih izdatkov - 22.00 Telesport - 22.30 Klub znanstvenikov, družboslovna okrogla miza

TV AVSTRILIJA 1

6.00 Otroški program - 9.00 Vročica sled - 9.30 Alica v čudežni deželi - 10.05 Grisul, majhni zmaj - 11.05 Disneyev festival - 12.00 Harry in Hendersenovi - 12.25 Vse v redu, Corky - 13.15 Življenje in jaz - 13.30 Čudovita leta - 14.00 Princ iz Bel Aira - 14.25 Divji bratje s šarmom - 14.50 Zabava peticerice - 15.30 Specialisti - 16.25 Beverly Hills 90210 - 17.10 Trideset let O3 - 18.00 Šport - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Trideset let O3, prenos koncerta - 22.45 Smrtonosna igra, srhljivka

TV AVSTRILIJA 2

9.00 Poročila - 9.05 Uživanje dovoljeno - 9.30 Schinderhannes, film - 11.20 Zeleni ogenj, pustolovski film - 13.00 Poročila - 13.10 08/15, film - 14.40 Junak iz Santa Clare, filmska komedija - 16.05 Gremo gor - 16.30 Alpe Donava Jadran - 17.00 Poročila - 17.05 Pogled v deželo - 17.35 Kdo me hoče? - 17.53 Religije sveta - 18.00 Milijonsko kolo - 18.25 Konflikti - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.02 Pogledi s strani - 20.15 Belo-modre zimske zgodbe - 21.50 Gledališka komedija - 22.50 Poročila - 22.55 Steenfortovi - 0.50 Sramota polka, film

3SAT

6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Italijansko življenje - 7.30 Trikrat Grčija - 8.00 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Čas za kulturo - 9.45 Alpe, Donava, Jadran - 10.15 Domovina tuja domovina - 10.45 Mesto - dežela - Avstrija - 11.30 Pred tridesetimi leti - 12.05 Koncert: Dire Staris - 13.15 Vrljak šlagerjev - 14.00 Novo - 14.30 Čudoviti svet - 15.15 Televizija za ženske - 15.40 Ulična znanstva - 15.55 Ešnapurski tiger, film - 17.35 Nasveti in tendence - 18.00 Kot šestica na lotu - 18.30 Tujina - 19.00 Danes - 19.20 Foyer - 20.00 Poročila - 20.15 Pesnik Wolfgang Borchert - 21.00 Pred vrati - 23.40 Bulevar Bio - 0.40 Pogledi s strani - 1.05 Pločevina ali cvet - 3.10 Jazz festival Leverkusen

NEDELJA

23. NOVEMBER

TV SLOVENIJA 1

8.20 Čebelica Maja
8.45 Živ žav
9.35 Spreminjajoči stroj, poljska nan.
10.00 Poročila
10.10 Umetnost petja
11.05 Divja Avstralija
11.30 Obzorja duha
12.00 Dlan v dlani
12.30 4 x 4, oddaja o ljudeh in živalih
13.00 Poročila
13.10 Ljudje in zemlja
15.00 Poročila
15.10 Zlomljena sulica, ameriški film
17.00 Obzornik
17.10 Zmenki, ameriška nan.
17.35 Po domače
18.35 Podolgem in počez: Šempeter
19.00 Poročila
19.10 Risanka
19.15 Žrebanje lota / Dnevnik
20.10 Posebna volilna oddaja
20.20 Zoom
21.35 Predsedniške volitve '97
22.40 Poročila, vreme
22.50 Steklina, kanadski film

TV SLOVENIJA 2

11.05 V vrtincu
11.35 Lahkih nog naokrog
12.20 Zlata šestdeseta: Neca Falk
13.20 Pacific Drive, avstralska nad.
13.45 Rapsodija na Paganinijevem temo
14.10 Tezej in Ariadna, balet
15.05 Agencija
16.25 Odprto prvenstvo v tenisu, finale
17.25 Košarka NBA
17.55 SP v alpskem smučanju, slalom (ž), 1. tek
19.30 Pacific Drive, avstralska nad.
20.00 Svilena obleka, valizanska nad., 3/4
20.55 Stalom (ž), 2. tek
21.45 Alpe Jadran
22.15 Veliki miti in skrivnosti 20. stoletja
22.45 Sport v nedeljo
23.30 Pihalni orkester Logatec
0.00 Tok noč tok

POP TV

8.30 Zvezdne steze - 9.00 Kasper in prijatelji - 9.30 Maček Felix - 10.00 Mladi superman - 10.30 Power Rangers - 11.00 Herkul -

12.00 Brez zapor z Jonasom - 13.00 Miss sveta '97, ponovitev - 15.00 Robocop - 16.00 Otroški zdravnik - 17.00 Radijska postaja - 17.30 Zapeljan in izdan, am. film - 19.00 Volitve 1997 - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Volitve 1997 ... Športna scena, izmenično - 23.00 Pravica je slepa, am. film - 0.30 24 ur

TV GAJBA

15.00 Šolska košarkarska liga - 16.00 Zgodba Terryja Foxa, kanadski film - 18.00 Gola resnica - 18.30 Živa - 19.30 Mulci - 20.00 Proti vetru - 21.00 Kariera preko trupel, nem. film, 3. del - 23.00 Temne sence - 0.00 Živa

TV HRVAŠKA 1

8.55 Poročila - 9.05 Bajkalsko jezero, dokumentarni film - 10.00 Risanka - 10.25 Otroška oddaja - 10.40 Veselje z glasbo - 11.30 Filipovi otroci - 12.00 Dnevnik - 12.25 Kmetijska oddaja - 13.15 Lovci na trofeje, dokumentarna glasbena oddaja - 13.45 Mir in dobrota - 14.20 Opera Box - 14.50 Poročila - 15.00 Oprah Show - 15.50 Poletni prijatelji, ameriški film - 17.20 Poročila - 17.30 Beverly Hills - 18.20 Melrose Place - 19.30 Dnevnik - 20.20 Na zdravje!, nan. - 20.50 Razbijalec, ameriški film - 22.45 Opazovanja - 23.15 Vizije neba in pekla, serija - 0.10 Poročila

TV HRVAŠKA 2

13.50 Koledar - 14.00 Briljantina - 14.45 Psi faktor - 15.30 Polnočna premiera, ponovitev - 17.10 National Geographic, serija - 18.05 Alpe - Donava - Jadran - 18.35 Glasbena oddaja - 19.05 Popaj - 19.30 Dnevnik - 20.15 Koncert klasične glasbe - 21.15 Poročila - 21.25 Vidikon - 22.15 Zakonski pristan, humoristična serija - 22.45 Beltenebros, španski film

TV MADŽARSKA 1

6.30 Za kmetovalce - 7.00 Otroški program - 8.30 Tv-magister - 10.00 Živali iščejo dom - 10.30 Odkritelje možgan - 11.30 Glasbene nastitje, družina Berki - 12.00 Zvon, poročila - 12.05 Minute za srečo - 12.30 Jani gre na dom - 13.00 Oliver Twist, angleški film - 14.45 Tri želje - 15.40 Ortodoksniki verski program - 16.10 Disneyjevi filmi - 17.15 Zeleli ste - 18.05 Turistični magazin - 18.50 Vse, kar je glasba - 19.00 Teden in Dnevnik - 20.00 Film tedna: Nič za oči, ameriški film - 21.45 Odnosi, nan. - 22.35 Tonik - 23.00 Yul Brynner: Mož, ki je bil kralj, portret

TV MADŽARSKA 2

9.40 Nenavadna poroka - 11.00 Telesport, rokomet - 13.00 Angleško podeželje - 13.30 Vesoljske igre - 14.00 Nepal, serija - 14.10 Neznana Budimpešta - 14.45 Ljubezen neke avstralske deklice v Rimu, film - 16.20 Musica Historica - 16.30 Transil - 17.05 Obalna straža, nan. - 17.50 Vreme - 18.00 Klub 97 - 18.30 Kviz - 19.00 Show »21« - 19.30 Donator - 20.00 Tartuffe, gledališka igra - 22.20 Kip mix - 22.35 Šport

TV AVSTRILIJA 1

6.00 Otroški program - 9.30 Strah gangsterjev, filmska komedija - 11.05 Disneyev festival - 12.00 Šport - 12.40 Zlo prihaja na tihih čevljih, film - 14.10 Bodiček, akcijski film - 15.55 Črni gusar, pustolovski film - 17.30 Tohuwaboju - 18.00 Srček - 18.30 Šport - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Schimanski - 21.45 Šport - 23.05 Policisti iz San Franciscosa, kriminalka

TV AVSTRILIJA 2

9.00 Poročila - 9.05 Camel Trophy - 9.30 Katoliška maša - 10.15 Zakladi sveta - dediščina človeštva - 10.30 Teden kulture - 11.00 Novinarska ura - 12.00 Visoka hiša - 12.30 Orientacija - 13.00 Poročila - 13.05 Tednik - 13.30 Domovina, tuja domovina - 14.00 Pogledi s strani - 14.30 Policijska inspekcija 1 - 15.00 Unverzurm novice - 15.25 Geierwally, film - 17.00 Poročila - 17.05 Klub seniorjev - 17.55 Lipova cesta - 18.25 Kristus v času - 18.30 Podobe Avstrije - 19.00 Avstrija danes - 19.17 Loto - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Aubergerjevi - 21.55 K švari - 23.20 Vizije - 23.25 Enostavno klasično: Saloma - 1.10 Teden kulture - 1.40 Halo Avstrija, halo Dunaj - 2.15 Dober dan, Koroška

3SAT

6.50 Sedem dni drugačne televizije - 7.00 Medtoni - 7.45 Alpska panorama - 9.00 Čas v sliki - 9.05 Lirika za vse - 9.15 Smrt in dokončanje - 10.00 Nemški rekviem - 11.15 Matineja - 13.00 Poročila - 13.05 Tednik - 13.30 Spomini - 13.45 Pozitivno proti - 15.45 Čas za sneg - 16.00 Zmjenjski prostori - 16.30 Blues iz Kaisermuhlena - 17.15 Živalski portret - 18.00 Dnevnik - 18.15 Obzornik - 19.00 Danes - 19.10 Pogovor v živo - 20.00 Poročila - 20.15 Čehi in Nemci - 21.00 Zakladi sveta - dediščina človeštva - 21.15 Tri srečanja s smrtjo - 23.15 Komisar

PONEDELJEK

24. NOVEMBER

TV SLOVENIJA 1

10.50 Zmenki, ameriška nan.
11.15 Napad velikanke, ameriški film
12.45 Zrcalo tedna
13.00 Poročila
15.25 Ljudje in zemlja
15.55 Dober dan, Koroška
17.00 Obzornik
17.10 Radovedni Taček: Rep
17.25 Pouka je konec, nizozemska nad.
17.40 Mejniki, nemška serija
18.00 Po Sloveniji

18.40 Lingo
19.10 Pisanka
19.15 Žrebanje 3 x 3 plus 6
19.30 Dnevnik
20.05 Aktualna oddaja
21.05 Moja dežela, lepa, urejena in čista
22.00 Odmevi, vreme, sport
22.40 Hudsonova ulica, ameriška nan.
23.10 Lanski sneg, nizozemski film

TV SLOVENIJA 2

11.55 Zoom
13.05 Znanje je ključ
13.35 Sport v nedeljo
14.20 Naša pesem
14.50 Obzorja duha
15.20 Pihalni orkester Logatec
15.50 Hollywood, angleška serija
16.45 Svilena obleka, valizanska nad., 3/4
17.35 Pacific Drive, avstralska nad.
18.05 Lovejoy, angleška nan.
19.00 Recept za zdravo življenje
19.30 Simpsonovi
20.00 Zasebni zločini, italijanska nad., 1/8
20.50 Sloves, angleška serija
21.50 Pomp
22.50 Brane Rončelizza odra

POP TV

10.00 Santa Barbara - 11.00 Ograje našega mesta - 12.00 Otroški zdravnik - 13.00 POP kviz - 13.30 Morska deklica - 14.00 Športna scena - 15.30 Ograje našega mesta - 16.30 Santa Barbara - 17.30 POP kviz - 18.00 Cosby - 18.30 Obalna straža - 19.20 Vreme - 19.30 24 ur - 20.00 Začetnik, ameriški film - 22.15 Detektivka Lea Sommer - 23.00 Na nebu - 0.00 Poltergeist - 1.00 24 ur

TV GAJBA

9.00 24 ur, ponovitev - 9.30 Borzni monitor - 15.00 Proti vetru - 16.00 Kariera preko trupel - 18.00 Družina za umreti - 18.30 Živa - 19.30 Mulci - 20.00 Paralelni svet - 20.45 Nogomet: Španska liga - 22.30 M.A.S.H. - 23.00 Reševalci - 0.00 Živa

TV HRVAŠKA 1

8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Za otroke - 12.00 Dnevnik - 12.25 Santa Barbara - 13.10 Pol ure kulture - 13.40 Opera Box - 14.15 Poročila - 14.20 Za otroke in mladino - 16.05 Poročila - 16.15 Krivda, nad., zbirni del - 17.00 Hrvaška danes - 18.00 Kolo sreče - 18.35 Smerokaz - 19.30 Dnevnik - 20.15 P

*Moral si ti umreti,
da zaradi bolezni nehal si trpeti,
zdaj ne trpiš več, oče,
zdaj počivaš,
sedaj te nič več ne boli.*

ZAHVALA

V 63. letu nas je zapustil naš oče,
dedi, tast in brat

Franc Kovačič

iz Vanča vasi 55

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji
poti, darovali cvetje, sveče, za svete maše, nam pa izrekli
pisna in ustna sožalja.

Hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke, sodelavcem Bliska - livarna - proizvodnja,
hčerkinim in sestrinim sodelavcem iz Mure, sodelavcem iz
Doma starejših in osebju pljučnega oddelka v Rakičanu ter
Pogrebništvu Banfi.
Žalujoci vsi njegovi

*Skromno, tiho si živela,
za nas si delala in skrbela.
Srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa rosijo se oči.*

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 67. letu
zapustila draga mama, tašča,
stara mama in sestra

Marija Šeruga

iz Pečarovec 92

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi drage mame se iskreno
zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in
znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali,
sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali vence,
cvetje, sveče, za svete maše, dobrodnele namene in vsem, ki
ste jo pospremili k zadnjemu počitku.

Posebna hvala g. župniku Andreju za lep pogrebni obred,
pevcem za odpete žalostinke in Pogrebništvu Banfi za
organizacijo pogreba.

Hvala tudi dr. Leonu Langu in osebju internega oddelka
bolnišnice v Rakičanu za lajšanje bolečin.
Vsem in vsakemu posebej še enkrat - iskrena hvala!

Žalujoci vsi njeni

*Oh kako je hiša prazna, odkar vaju v njej več ni,
prej bila tako prijazna, zdaj pusta, sama tam stoji.
Oh kako boli, ko vaju več med nami ni.*

V SPOMIN

Minili sta dve leti od takrat, ko nas je
zapustila naš dragi oče, dedek in
pradedek

**Vendel
Andrejek**

iz Martinja 35

in draga mama, babica in prababica

Ana Andrejek

iz Martinja 35

22. novembra bosta minili dve žalosti
leti, odkar ni več naše najdražje mame,
babice in prababice.

Dnevi minevajo, vendar žalost in
bolečina ostajata v naših srcih. Hvala
vsem, ki z lepo mislijo postojite ob
njunem grobu in s svečko ali s cvetjem počastite njun lep spomin.
Vajini najdražji

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 64. letu
zapustil dragi mož, oče, tast, dedek,
svak in brat

Štefan Zver

iz Odranec

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, botrini in znancem, ki so nam stali ob strani in
vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli
pisno in ustno sožalje, darovali vence, sveče in za svete maše.

Posebna hvala kolektivu Mure TŽO 325. brigadi.
Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, govornici za poslovilne besede in
Pogrebništvu Ferencak.

Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi.

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni,
prej tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.*

ZAHVALA

V 86. letu nas je za vedno zapustil
naš oče, dedek in brat

Jožef Svetec

iz Trdkove

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom,
sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli
sožalje, darovali vence, sveče in za svete maše.
Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, Pogrebništvu Majc in dr. Kiršnerju.

Žalujoci: sin Viljem in hčerka Ana z družino

*Zaspala mamica si zlata,
zaprla svetle si oči,
naj Bog odpre ti rajska vrata,
to želimo ti prav vsi.*

ZAHVALA

V 78. letu nas je zapustila dobra
mama, stara mama, tašča in
prababica

Marija Čeh

iz Nedelice 55

Ob boleči izgubi drage mame se iskreno zahvaljujemo botrini,
vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste v
težkih trenutkih bili z nami.

Hvala vam, za izražena sožalja, za podarjeno cvetje in sveče
ter za svete maše in dobre namene in vsem, ki ste jo
pospremili na zadnji poti. Hvala g. kaplanu za pogrebni
obred, pevcem za odpete žalostinke, ter osebju ZD Turnišče
in Pogrebništvu Ferencak.

Vsem še enkrat - iskrena hvala.

Žalujoci vsi, ki smo te imeli radi

*Bilo lepo je - prelepo,
skatilo srečo je slovo.
Slovo za nas, najhujše zlo,
spoznali smo, da tebe,
dragi oče, več ne bo.*

ZAHVALA

V 74. letu nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče,
tast, zet in sorodnik

Koloman Sapač

iz Zenkovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem, znancem, ki ste nam v težkih trenutkih
kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence, šopke, sveče
ter v druge namene in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala g. duhovniku Jošarju za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, gasilcem in njihovemu govorniku,
zdravniškemu osebju internega in pljučnega oddelka bolnišnice v
Rakičanu, gospodu za odigrano Tišino, hčerkinim sodelavcem iz
Mure ter Pogrebništvu Banfi.

Žalujoci vsi, ki smo te imeli radi

*Zdaj ne trpiš več, mama, zdaj počivaš.
Sedaj te nič več ne boli.
Vendar ti nisi umrla, ti boš umrla,
ko bomo umrli mi.*

ZAHVALA

V 76. letu je prenehalo biti srce naše
drage žene, mame, babice in
prababice

Verone Premoša

iz Mlinske ulice 3
v Turnišču

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini,
sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na
njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče, za svete maše,
nam pa izrekli besede sožalja.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, sodelavkam oddelka 12-237 iz Planike,
Pogrebništvu Banfi in gospe Miri za ganljive besede ob
odprtem grobu.

Vsem še enkrat - prisrčna hvala!

Žalujoci vsi, ki smo te imeli radi.

*Zaman je bil ves boj,
zaman bili so vsi dnevi
tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

V 70. letu nas je zapustil naš dragi
oče, tast, dedek in brat

Alojz Muhič

upokojenec Metalne Maribor
iz Dokležovja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih
trenutkih stali ob strani, darovali za svete maše, vence, cvetje
in sveče ter nam izrekli pisno in ustno sožalje.
Posebna hvala sestri Antoniji za vso pomoč in nego v zadnjih
tednih njegovega življenja.

Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke in gospe Zverovi za ganljive besede slovesa.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Žalujoci vsi, ki smo te imeli radi.

ZAHVALA

V 74. letu nas je zapustila dobra
žena, mama, stara mama in sestra

Marija Benko

iz Rogašovec

Ob boleči izgubi naše mame se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v
najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli pisno in ustno
sožalje ter darovali za svete maše, vence, sveče in dobrodnele
namene.

Hvala gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke, pevskemu zboru PKD Rogašovci, kolektivu
podjetja Solidarnost, Varstveno delovnemu centru in
Pogrebništvu Banfi.

Z žalostjo v srcu tvoji najdražji

ZAHVALA

V 69. letu nas je zapustila dobra
žena, skrbna mama, tašča in babica

Marija Gaister

iz Lendave

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ji ob slovesu izkazali
spoštovanje in pospremili na njeni zadnji poti. Hvala za ustne
in pisne izraze sožalja ter za darovano cvetje, vence, sveče in
prispevke za humanitarne namene.

Žalujoci mož Franc in hčerka Marija z družino

DRAGIMA

Mariji Dervarič

iz Kruplivnika

in

Jelki Šarotar

iz Murske Sobote

ob 4. obletnici njunega večnega odhoda
z ljubeznijo v spomin
Vsi njuni

**BODITE PODJETNI,
POSTANITE USPEŠNI!**
oglašujte v

VESTNIK

Baby **OBIŠČITE**
Center **NAS!**
ODSEJ NAJVEČJA TRGOVINA ZA OTROKE V
AVSTRILJSKI RAJDOMI V NOVIH PROSTORIH
NASPROTI CERKVE ob. POLES LIBRA.

IZDELAVA PODSTREŠNIH STANOVANJ
Kopal - 04 939 04 356
KARBA, mge., Ljutomer

MÜVE d. o. o., varstvo malih živali na va-
šem domu ali pri nas. Tel.: 27 613, 24 309.

NOVO EXPRESS FOTO
Franc Bolta, s. p.
Kranjčeva 12, 9226 Moravske Toplice

ZAVESE
ZALUŽIJE
TEKDE
tip
biro
d. o. o. LJUTOMER
069/81-772, 84-052

SERVIS, POPRAVILO in PRODAJA TEHTNIC
Dušan Štraki
Ul. ob kanalu 22, Murska Sobota,
tel./ faks: 10691 32 486

TUROPOLJE d.o.o.
ul. Zorana Velenjca 13, 9000 Murska Sobota,
tel.: 26 580 **STIHL**

TESARSTVO - KROVSTVO
OPRAVLJAMO VSA TESARSKA
IN KROVSKA DELA - polagamo
ladijski pod, stropne in talne
obloge in vse drugo. **Branko BELEC**
Cvetkova 23, M. Sobota
tel. in faks: (069) 31 355
mobitel: 0609 643 851

izposojevalnica »ROŽA« velika izbira
poročnih in slovesnih ZVER in ugodne cene
oblek, poročni servis Kmečka 4, Beltinci, tel.: (069) 41 542

mazda Mohor
9252 Radenci, tel. & faks: (069) 65 830
NAJBOLJŠA - MAZDA NAJ BO

BOŽANOVIČ Trgovina in proizvodno podjetje
MURSKA SOBOTA d.o.o.
Krivulica 9, 9000 Murska Sobota
Tel. 069/22-987; fax. 22-984
SPECIALIZIRANA
TRGOVINA
ZA VODOVOD
IN CENTRALNO
OGREVANJE TER MONTAŽA

PREVOZI Poskrbimo za VARNO in UDOBNO POTOVANJE in POČU-
TJE s kombijem VW CARAVELLE do 8 oseb oz. prevoz to-
vora do 1000 kg. BEAT s. p. Pokličite: (041) 641 050! **PREVOZI**

KURILNO OLJE, PREMOG
Ugodne cene in možnosti plačila!
KURIVO - PREVOZ, Bojan Jakšič, tel.: 788 200

ABA OPTIKA

Murska Sobota
(tržnica)
objavlja prosto
delovno mesto:

OPTIKA,
izjemoma tudi
PRODAJALCA
NEŽIVILSKE
STROKE

za določen čas, s pol-
nim delovnim časom.
zaradi nadomeščanja
delavca na službenju vo-
jaškega roka.

Od kandidatov prič-
kujemo ustrezno stro-
kovno izobrazbo in
vsaj enoletne delovne
izkušnje. Pise prijave
z dokazili o izpolnje-
vanju pogojev pošljite
na naslov:

ABA OPTIKA,
Gosposka 27,
2000 Maribor,
v roku 8 dni po objavi.
Informacije po
telefonu 062/223 661,
226 682.

Prinašamo Vam varnost,
udobje, ekonomičnost
in dobro ceno.

Z Vami bomo v novembru:
torek, 25.11. **MURSKA SOBOTA**
AGROSERVIS-AVTO CIT d.o.o., Kroška 58

Delovni čas:
delavnik 10.00 -17.00

Vsa vozila boste lahko
preizkusili, naši prodajalci
pa Vam bodo svetovali
in odgovarjali na
Vaša vprašanja.

Avto, ki vam zleze pod kožo

BODITE PODJETNI, POSTANITE USPEŠNI, OGLAŠUJTE V VESTNIKU

ABANKA
ABANKA D.D. LJUBLJANA

**KUPUJETE STANOVANJE,
GRADITE HIŠO,
PRENAVLAJATE BIVALNE PROSTORE?**

**S STANOVANJSKIM KREDITOM V ABANKI
SE VAŠI NAČRTI URESNIČIJO TAKOJ!**

UGODNA OBRESTNA MERA: TOM + 9,5% letno
ROK VRAČILA: do 10 let
BREZ DEPOZITA

ZA NADALJNJE INFORMACIJE POKLIČITE ODDELEK KREDITIRANJA
v Ljubljani 061 12 51 413, v Mariboru 062 213 582,
v Kopru 066 38 010, ali katerokoli enoto Abanke v Sloveniji.

**POTROŠNIŠKI
GOTOVINSKI
KREDITI**

na 6 mesecev
TOM + 7,5%
fiksna obrestna
mera

na 12 mesecev
TOM + 8%

na 24 mesecev
TOM + 8,75%

na 36 - 60 mesecev
TOM + 9,75%
spremenljiva
obrestna mera

MALE OGLASE, MALE OGLASE, MALE OGLASE

ZA VESTNIK IN MURSKI VAL LAHKO NAROČITE
PO TELEFONU št. 31 998 VSAK DELAVNIK OD 8. DO 14. URE.

**SLOVENSKI
LUNIN KOLEDAR 1998**

Leto 1998 bo v znamenju Merkurja, ki je bil po
astromitološkem izročilu bog trgovcev in prevaran-
tov. In ker se Slovenci radi ukvarjamo s trgovino, si
pravočasno zagotovite Lunin koledar Mete Malus.

Poleg setvenega koledarja, ugodnega časa za
klanje živine, sečnje lesa, parjenje živali, hujšanje,
dnevna opravila ter neugodnega časa za operacije
vas bo letos koledar razveselil še s horoskopom in
najugodnejšim časom za ljubezen.

Koledarju bo tudi tokrat priložen kupon, ki ga lahko
izpolnite z osebnimi rojstnimi podatki in pošijete na
naš naslov, Meta Malus pa vam bo brezplačno
izračunala, v katerem znamenju je bil Merkur, ko ste
se rodili, in vam pojasnila, kaj to pomeni, kako vpliva
na vaše življenje po delovni in čustveni plati, ter vam
namignila, na kaj ne bi smeli pozabljati ali česa bi se
bilo koristno odvaditi, da boste izrabili vse dobre
vplive Merkurja in se ogibali njegovim manj prijetnim
pastem.

Cena koledarja je 840 SIT, za stalne naročnike pa
je 15 % cenejši (v ceno nista všteta 5 % prometni
davek in poština).

Če želite postati stalni naročnik, označite to na na-
ročilnici. Koledar boste prejeli po pošti s priloženo
položnico za plačilo.

Vse naročilnice sprejemamo do razprodaje kole-
darja na naslov: ČZD Kmečki glas, Železna c. 14,
1000 Ljubljana, (061) 173 53 60 ali 24 ur na dan
po telefonu (061) 173 53 79.

NAROČILNICA - PV

Podpisani (ime in priimek):

Naslov:

Pošta:

Želim postati stalni naročnik
Luninega koledarja (označite s križcem)

Datum:

Podpis:

Flamin MS d.o.o.

Autoservis HIMELRAJH
Kapeljska c. 21
9252 Radenci
Tel. & faks: (069) 65 517
GSM: 041 338 117

21. novembra 1997
odpiramo novo prodajno mesto
za prodajo
in servisiranje
vozil DAEWOO
Autoservis HIMELRAJH v Radencih.

Vabimo Vas, da se nam pridružite
NA DNEVIH ODPRTIH VRAT
v petek, 21.11.1997, od 13⁰⁰ do 17⁰⁰
in v soboto, 22.11., od 8⁰⁰ do 12⁰⁰!

Presenetili vas bomo z
IZJEMNIMI OTVORITVENIMI
POPUSTI - tudi do 3.000 DEM!

Čestitamo našemu novemu partnerju!

Vse lastnike vozil DAEWOO
do konca novembra vabimo na
BREZPLAČNE PREVENTIVNE PREGLEDE pred zimo.
Rezervacije po telefonu 65 517.

DAEWOO
MOTOR

TOKO

TOKO LINE, D. D.

DOMŽALE,
SLAMNIKARSKA C. 1,
1230 DOMŽALE

razpisuje prosti
delovni mesti
v novi trgovini
v Murski Soboti
za nedoločen čas

1. POSLOVODJA

Pogoji:
- V. stopnja strokovne izo-
brazbe
- 2 leti delovnih izkušenj
- državljanstvo RS

2. PRODAJALEC

Pogoji:
- IV. stopnja strokovne izo-
brazbe
- 6 mesecev delovnih izku-
šenj
- državljanstvo RS

Nastop dela je mogoč takoj
Ponudbe z navedbo dose-
danega dela pošljite na na-
slov:
TOKO LINE, D. D.,
Slamnikarska c. 1, 1230
Domžale,
tel.: 061 711 004

Roža meseca *Araucaria - sobna smreka*

Najpogostejša vrsta je *Araucaria exelsa*. Njeno domače okolje je v Čilu. Pri nas je priljubljena lončnica. Listi so igličasti, temno zelene barve, srpaste oblike in 1,5 cm dolgi. Če pa listi dobijo rumenkasti odtenek, sklepamo, da ji prst ne ustreza ali je izsušena. Če jo imamo na pretoplem, rada povese iglice. Zato ji pozimi najbolj ustreza temperatura 3-10° C. Potrebno je večkratno zračenje, vendar moramo ob tem paziti na mrzel preprih. Poleti jo lahko postavimo na balkon ali teraso, vendar zaščiteno pred žgočim soncem. Nekateri jo celo presadijo poleti na vrt, pozimi pa jo imajo zopet v stanovanju kot sobno lončnico. Slabo pa prenaša večkratno prenašanje brez razloga. Vsakih 2-5 let jo spomladi presadimo v mešanico listovke, ruševke in malo peska. Razmnožujemo jo s podtaknjenci. Poleti potrebuje mnogo vode, pozimi pa le malo. Najbolj zaželene so sorte, ki imajo simetrično oblikovane iglice. Rastlina dobro prenaša suh zrak, in jo tako lahko postavimo v prostor, ki je centralno ogrevan. Vendar pa je istočasno občutljiva na prah, zato jo moramo večkrat rositi z mlačno vodo. Ob rahlem dežju jo lahko postavimo ven, vendar pa pazimo, da ne pride do sončnega ožiga.

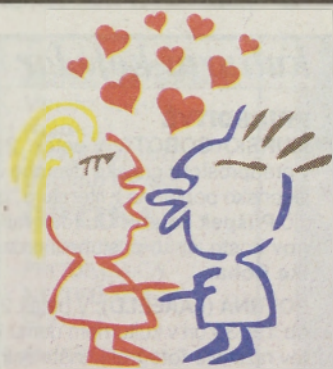

Najbolj pogosti škodljivci so volnate uši. Te so zelo trdožive in ponavadi navadna sredstva proti ušem niso dovolj učinkovita, zato s čopičem razderemo gnezdo volnate uši in učinek zaščite je takoj boljši. Kot sobna rastlina zraste do stropa, v idealnih pogojih pa v Čilu zraste v visoko drevo.

Najbolje uspeva kot samostojna rastlina. V cvetličarnah jo dobimo v različnih velikostih, od 30 cm naprej. *Araucaria exelsa* - zimski iglavce raste počasi in jo lahko uporabljamo namesto novoletne jelke, vendar nikar ne obešajmo težkih obeskov in lučk, saj le-te posmodijo iglice. Tudi z različnimi lahki trakci jo lahko zelo lepo okrasimo.

Lepo raščena sobna smrečica je okras vsakega stanovanja. Zaradi njene nežnosti in ljubkosti se uvršča med zelo priljubljene sobne rastline. Največkrat jo najdemo v velikih sprejemnicah ali prostornih in svetlih dnevnih sobah.

OLGA VARGA

V dvoje je lepše

Vse natakarike se dobro poročijo, ko pa imajo pred točilnimi mizami toliko občudovalcev. Je namreč množica lokalov, kamor hodijo fantje in moški - večina ne toliko zavoljo dobre pijače in jedače, ampak »zaradi kelnarice.«

Tatjana Šadl iz Večeslavca je nazadnje delala v bistroju Kuzma na Cankovi, Milan Gomboc s Sotine pa je bil pismonoša na pošti Cankova. Tudi on jo je hodil »gledat«, morda celo največ, ko pa sta si bili firmi (bistro in pošta) tako blizu. Dekle je bilo zbegano, komu od snubcev dati srce, kajti vsak človek je po duši dober. Pa vendarle je največ sreče imel prav vztrajni Milan: pred kratkim sta se poročila. Civilna poroka je bila na matičnem uradu v Rogašovcih, cerkveni poročni obred pa je opravil pertočki župnik Jožko Vinkovič. Na gostiji, ki je bila v Majcenovi dvorani v Rankovcih, se je zbralo 82 svatov. Seveda niso le dobro jedli in pili (ter nazdravljali mladozence), ampak so se izkazali tudi z lepimi, predvsem praktičnimi darili, ki dobro pridejo v novem gospodinjstvu. Tatjana se je namreč preselila h Gombocovim na Sotino, kjer sta jo tast in tašča sprejela z odprtimi rokami. Imela sta namreč tri otroke; dva sta se že poročila in odšla zdoma, ostal pa je najmlajši in celo bala sta se, da bo ostal »ledik in fraj«.

K sreči ni bilo tako in dobil je simpatično ženo, ki mu bo čez nekaj tednov povila otroka. Ni važno, ali bo deklica ali fantek, glavno je, da bo in da bo zdrav. - Š. S., foto: I. Juhnov

Predsednik puconskega občinskega sveta in direktor Keme Branko Drvarič - Prelestni je dobil ponudbo za odkup in vnaprejšnje plačilo dveh letne proizvodnje Keme od Geoplina, samo če dovoli vrtnja za centralno slovensko skladišče plina brez odškodnin občanom.

Ex direktor soboškega Agromerkurja - podjetja z infuzijo - Ivan Bürgermeister se odpravlja za direktorja tovarne odpadkov v domače Puconce. Tam bo začel s proizvodnjo bioplina in je že napovedal konkurenco Geoplino, ki trži ruski in alžirski plin.

Franc Šlihtuber - Dolnji je sedaj, ko je sklenil pakt s petrovskim ideologom Benčikom - Bencinsko pumpico, prišel navzkriž z gornjimi, Sulincani. Ti mu zamernijo, ker je prespical tekmovanje v metanju čez Pindžo in jih nategnil pri gradnji letališča za helikopter.

V ponedeljek neposredno po zasedanju parlamenta, ko bo razpravjal o lustraciji, se bodo na obletnici srečali vsi nekdanji slušatelji sističnega središča, ki jim se predaval Lujz Peterlo - postno očiščeni.

Ciril Pucko - Levo krilo bo na priporočilo obrabnega ministra Tita Turnška - Harvbič odšel na izpopolnjevanje iz vojaških veščin v Izrael, da bo potem lahko nastopil funkcijo vojaškega atašeja v Budimpešti.

Jenő Sapač - Brzi je že zakupil nekdanji živinski trg pred soboško Panonko, kjer bo razprodal še preostanek pomurskih kmečkih interesov. Cene so določene v funkcijah. Do sedaj je prodajal prek politične borze in ostal brez regionalnega kapitalnega sklada, brez Panonke ostal bo brez zbornice in na koncu še brez svetniške funkcije. Vlada je potrdila, da novih podsekretarjev ne bo zapostavila.

Radgonski posvečenci so izračunali v imenu svojih volilcev in jim predlagali, naj si vsak sam na svojem dvorišču postavi čistilno napravo in se tako zahvali za Petrova sredstva, ki so jim bila odobrena za gradnjo skupne čistilne naprave. S tem so županu Vodeniku spet dokazali, da nima prav, ko se bori za skupne interese.

Lendavsko podjetje GGUR alias Sakač inženiring se je po pozitivni izkušnji z najemom Naftine družbene prehrane že ponudilo, da vzame v najem celotno Nafto in s tem Petrol reši sanacijskih skrbi, državo pa pobiranja davkov, ki jih to podjetje zelo vestno plačuje. Ob Nafti je Petrol ponudil v paketu Satriz, saj v Petrolu ni več kadrov, ki bi potrebovali specializirana pripravniška znanja, ki so si jih pridobivali v omenjenem podjetju.

Male živali pritegnile precejšnjo pozornost

Zajci, ti boš moj!

Društvo gojiteljev pasemskih malih živali Murska Sobota je ob koncu tedna v prostorih prve osemletke pripravilo tradicionalno, tokrat že 12. po vrsti zanimivo razstavo okrog 500 primerkov najrazličnejših malih živali. Last več kot 50 članov društva. Prevladovali so okrasna perutnina, kunci, golobi, razne pritlikave živali itd. Poleg tega pa so na temo malih živali razstavljali otroci, in sicer risbice in izdelke. Soboško društvo, ki ga ves čas uspešno vodi Feri Glažar, si od leta 1985 dalje prizadeva za ohranitev in kakovost pasemskih malih živali, v sodelovanju z vrstci pa skušajo vplivati na pravičen odnos in ljubezen najmlajših do živali.

Ob tej priložnosti so pripravili tudi društveno tekmovanje gojiteljev pasemskih malih živali. Najboljše med njimi so prejele laskavi naslov prvaka pasme ali barve. Organizirali so tudi srečelov.

MILAN JERŠE, foto: JURE ZAUNEKER

SKUPAJ PROTI KRI MI NALU

080-1200

POKLIČITE! OSTALI BOSTE ANONIMNI

SODIŠINCI - Občinska gasilska vaja, ki je bila v Sodišincih, je uspela. Najdlje uro potem, ko so sprožili alarm, so prišle enote iz najbolj oddaljenih društev občine Cankova-Tišina, in na kraju dogodka so preizkusili delovanje brizgaln. Prav vse so vžgale, čeprav je bilo tisti dan hladno - kar nekaj pod ničlo. Vajo so si je gledal tudi župan Alojz Flegar. (F. Ku.)

10 pomurska banka

Pomurska banka d.d., Murska Sobota, bančna skupina Nove Ljubljanske banke

Menjalniški tečaj Pomurske banke dne 18. 11. 1997. Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 18. 11. 1997 od 00. ure dalje.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.342,4431	1.327,00	1.344,00
Francija	100	2.821,4169	2.761,10	2.824,90
Nemčija	100	9.448,5012	9.340,00	9.460,00
Italija	100	9,6488	9,35	9,67
Švica	100	11.615,9874	11.413,10	11.676,50
ZDA	1	164,3472	161,20	164,10

Rezultati žrebanja pravih rešitev nagradne ankete, ki smo jo opravili ob otvoritvi Mestne hranilnice, in to 6. novembra 1997.

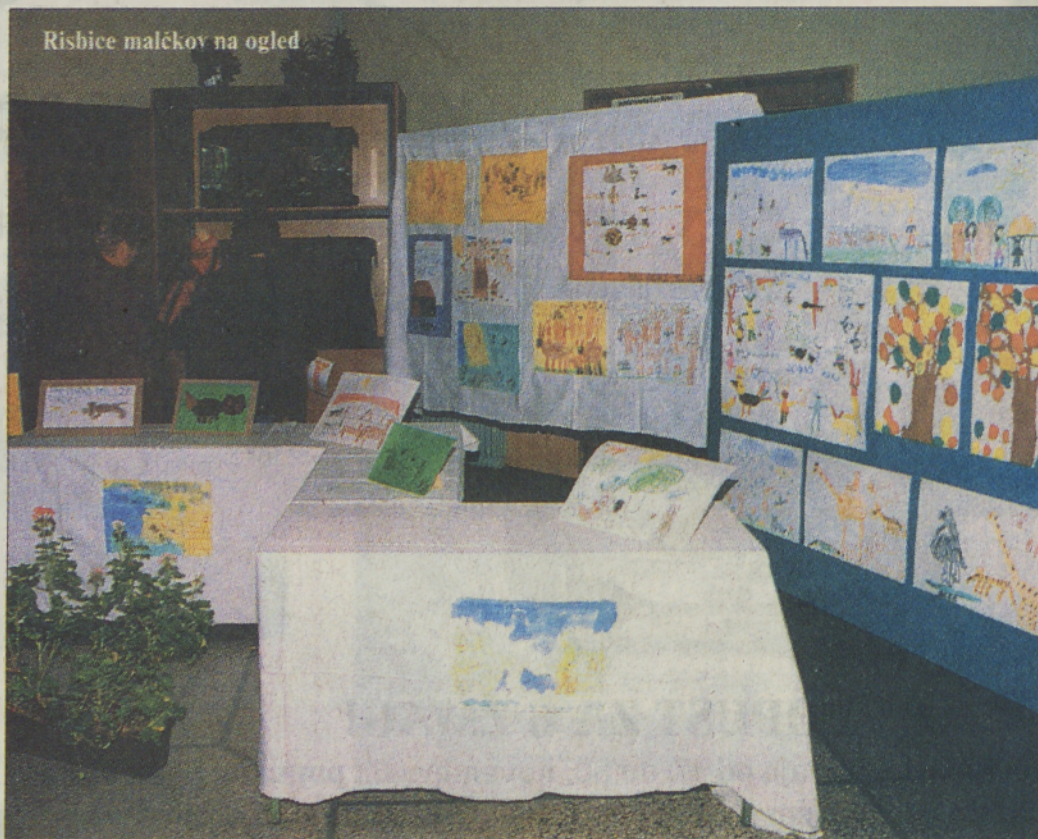
V anketi je sodelovalo 87 občanov. Komisija je izžrebala 3 anketirance, ki so pravilno odgovorili na zastavljeno vprašanje (pravilni odgovor: Prva predhodnica Pomurske banke je bila ustanovljena leta 1874) in bodo prejeli nagrado po 10.000 tolarjev.

Izžrebani so bili naslednji:

- Anica Lukač, Lipovci 54,
- Manuela Grah, Vidonci 129, 9264 Grad,
- Marija Gašpar, Lendavska 13, Rakičan.

Izžrebani bodo nagrade prejeli po pošti.

Vsem sodelujočim se zahvaljujemo za sodelovanje.

PODGORJE - Mesec požarne varnosti so v sektorju Apače sklenili pred gasilskim domom v Podgorju. Tam je bila namreč vaja z motorno brizgalno mokre izvedbe in metanju torbice na cilj. Najbolje se je odrezala ekipa PGD Lešane. V Očeslavcih pa je bila sklepna vaja za območje gasilskega sektorja Negova. Tam so namreč preverjali sposobnost gasilcev pri dovajanju vode iz doline na hrib. Svojo sposobnost so učinkovito demonstrirali gasilci gasilskega centra iz Gornje Radgone. (F. Kl.)

GORNJA RADGONA - Glavna trgatav na območju vinogradniškega okolja Radgonsko-Kapelske gorice je sicer končana, vendar so tudi letos nekateri vinogradniki pustili nekaj grozdja za pozne trgatve. Tako bodo imeli v podjetju Radgonske gorice trgatav še 6. decembra. Kupljenovi iz Očeslavca bodo spet trgali grozdje 13. decembra, na lucijino, v Vinogradništvu in vinarstvu Kapela pa bodo imeli naslednjo trgatav šele 24. decembra, kajti tudi letos želijo pridobiti božično vino. (F. Kl.)

BESEDI KONJ